

تثنيه

کتابِ تورات - بخشِ پنجم

یادآوری واقعه های گذشته

۱ ای توره های آسته که موسیٰ د او طرفِ دربای اُردُن د آواری، یعنی د دشتِ رُوی د رُوی منطقه سُوَف، د مینکلِ پاران و توفل، لابان، حَصیروت و دِی زَهَب د تمامِ اسرائیل گُفت. ۲ از کوهِ حوریب تا قادش-برنیع، از راه کوهِ سعیر سفرِ یازده روزه آسته. ۳ د روزِ اوّلِ ماهِ یازدهمِ سالِ چلم، موسیٰ قد بنی اسرائیل توره گُفت، امو رقم که خُداوند د زُو امر کدُد که قد ازوا گپ بزنه. ۴ ای واقعه بعد از شکست ددون سیهون پادشاهِ آموریا که د حشبون حکمرانی موکد و عوج پادشاهِ باشان که د عشتاروت د

منطقه ادرعی حکمرانی موکد، رُخ دَد. ^۵ د اُو
طرف دریای اَرْدُن د سرزمینِ موآب، موسیٰ اینی
شربعت ره د بیان کدو شد و گُفت:

۶ ”خداوند، خدای مو د حوریب قد ازمو گپ
زده گُفت: ’شمو د امزی کوه غدر کلو مندید.
۷ پس آلی آماده شده کوچ کُنید و د کوهستون
اموریا و پگ منطقه های گرد-و-بر شی داخل
شُنید: د دشت، د کوهستو، د دامنه ها، د
جنوب و د بغلِ دریا، یعنی د سرزمینِ کنعانیا
و امچنان د لبنان تا دریای کُته که دریای فرات
آسته. ^۸ اینه، ما امی سرزمی ره پیش رُوی شمو
ایشتم؛ پس داخل شُنید و سرزمینی ره که ما،
خداوند بلده بابه کلونای شمو ابراهیم و اسحاق و
یعقوب قسم خوردُم که دزوا و بعد ازوا د اولاده
ازوا میدیم، تَصْرَف کُنید.’

انتخاب کدونِ قاضی ها

۹ دَ امزُو غَیت ما دَز شُمُو کُفْتُم: 'ما تنهای خُو
نَمِیتُم بارِ مَسْئُولِیت شُمُو ره دَ دوش خُو بَگیرُم.
۱۰ خُداوند، خُدای شُمُو تَعْدادِ شُمُو ره کَلو کده،
دَ اندازِه که شُمُو اِمروز مِثل سِتاره های آسمو
کَلو آسْتِید. ۱۱ خُداوند، خُدای بابِه کَلونای شُمُو،
شُمُو ره هزار چَند کَلوتر کُنِه و بَرکت بِدیه، اَمُو
رَقم که دَز شُمُو وعده کده. ۱۲ لَیکن ما چَطور
مِیتُم تنهای خُو بارِ مُشکِلات و جَنجالِ شُمُو
ره دَ دوش خُو بَگیرُم؟ ۱۳ پس آدَمای دانا و
فامِیده و نامتُو ره از طایفه های خُو اِنْتِخاب
کُنید تا اونا ره دَ بِلِه شُمُو رهبرِ تَعیین کُنم.'
۱۴ و شُمُو دَ جَواب مِه کُفْتِید: 'امی چِیز ره که
تُو کُفتی، خُوب آسْتِه که اِنجامِ بَدی. ۱۵' اوختِه
رهبرای طایفه های شُمُو ره که آدَمای دانا و
نامتُو بُوَد کِرِفْتِه دَ بِلِه شُمُو رهبرِ تَعیین کُدُم،
تا اونا سرکرده های هزار نفری، سرکرده های

صد نفری، سرکرده های پنجاه نفری، سرکرده های ده نفری و مسئولین طایفه های شمو بشه. ۱۶ و دَ امزُو غَیت دَ قاضی های شمو امر کده گفتُم: 'دَ بَینِ برارون شمو که جنجال پیدا موشه، گوش بگیرید و دَ بَینِ دُو برارِ اسرائیلی مُنصِفانه قضاوت کُنید، امچنان دَ بَینِ یگِ اسرائیلی و بیگنه که قد ازو زندگی مونه. ۱۷ دَ قضاوت کدو طرفداری نکنید، توره آدمِ غریب و دَوْلتمند ره یگرقم گوش بگیرید و از هیچ انسان ترس نخورید، چراکه قضاوت شمو از طرفِ خدا آسته. هر دعوی که حل کدون شی بلده شمو غدر مُشکل بشه، او ره دَ پیشِ ازمه بیرید تا بَشَنوم. ۱۸' خلاصه، دَ امزُو غَیت تمام چیزای ره که لازم بود انجام بدید، ما دَز شمو حُکم کدم.

جاسوسی از سرزمین کنعان

۱۹ اوخته مو از کوه حوریب کوچ کدی و از پگ امزُو بیابون کته و ترسناک که شمو دیدید از

راه کوهستونِ اموری ها دَ سفرِ خُو اِدامه دَدی،
 امو رقم که خُداوند، خُدای مو دَز مو امر کُدَد.
 وختی دَ قَادِش بَرَنِیع رَسِیدی، ^{۲۰} ما دَز شُمو
 گُفتم: 'شُمو دَ کوهستونِ اموری ها رَسِیدید،
 دَ جایی که خُداوند، خُدای مو دَز مو میدیه.
^{۲۱} اینه، خُداوند، خُدای شُمو امی سرز می ره
 پیشِ رُوی شُمو ایشته. پس باله شُنید و تَصْرَف
 کُنید، امو رقم که خُداوند، خُدای بابَه کَلونای
 شُمو دَز شُمو گُفته؛ ترس نَخورید و وَحْشَت زده
 نَشْنید.

^{۲۲} اوخته پگ شُمو دَ پیش مه اَمَدَه گُفتید:
 'بیه که چند نفر ره پیشلون خُو رِبی کنی تا دَ
 باره امزو سرز می بَلَدِه مو جاسوسی کُنه و دَ باره
 راهی که مو باید بوری و دَ شارای که باید داخل
 شنی دَز مو خبر بیره. ^{۲۳} امو توره شُمو خوش
 مه اَمَد؛ اوخته ما دوازده نفر ره از مینکل شُمو
 گِرِفتُم، از هر طایفه یگ نفر. ^{۲۴} اونا رِبی شده
 دَ کوهستو بُر شد و تا دَرِه اِشکول رفته دَ باره

امزو سرزمی جاسوسی کد ۲۵ و از میوه شی قد
خُو گرفته د پیش ازمو آورد و دز مو خبر دده
گفت: 'سرزمینی ره که خداوند، خدای مو دز
مو میدیه، یگ سرزمینِ خوب آسته.'

سرکشی قوم

۲۶ لیکن شمو نخواستید که د اونجی بورید،
بلکه از امر خداوند سرپیچی کدید؛ ۲۷ و د خیمه
های خُو نق نق کده گفتید: 'ازی که خداوند
از مو بد موبره، مو ره از سرزمینِ مصر بُرو
آورد تا مو ره د دست اموربا تسلیم کده نابود
کنه. ۲۸ آلی مو کجا شنی؟ برارون مو، مو ره
کم دل کده گفت: "امو مردم از مو کده قوی تر
و قد بلندتر آسته؛ شارای ازوا کته یه و دیوال
های شی تا آسمو میرسه، و اولاده عناق † ره
ام د اونجی دیدی." ۲۹ اوخته ما دز شمو

† ۲۸: ۱: ۲۸؛ ۳۳: ۱۳؛ تثنیه ۲: ۹

کُفْتُمْ: 'وَحَشَتْ زَدَه نَشْنِيد و ازوا ترس نَخورید.
 ۳۰ خُداوند، خُدای شُمو که پیشلون شُمو مورِه،
 او بَلدِه شُمو جنگ مُونه، فقط اُمُو رَقَم که دَ
 پیش چیم شُمو دَ مِصر بَلدِه شُمو جنگ کد.
 ۳۱ و دَ بیابو ام دیدید که خُداوند، خُدای شُمو،
 دَ تمامِ راه که سَفر کدید شُمو ره دَ بَغل خُو گِرِفْتِه
 اُورد، مِثْلِ که یگ نفر باچِه خُو ره دَ بَغل خُو
 گِرِفْتِه میرِه، تا وختیکه دَ امزی جای رَسیدید.
 ۳۲ لیکن باو جُودِ امزی کارا، شُمو دَ خُداوند،
 خُدای خُو اِعتِماد نَکدید، ۳۳ دَ امزو که دَ وختِ
 شاو دَ آتِش و دَ غَیتِ روز دَ اُورِ پیش پیش شُمو
 مورفت، تا راهِ شُمو ره بَلدِه شُمو نشو بَدیه و
 یگ جای ره بَلدِه خیمه زَدو بَلدِه شُمو پَیدا کَنه.
 ۳۴ وختی خُداوند تورای نَسَنجیدِه شُمو ره
 شَنید، او قار شُد و قَسَم خورده کُفت: ۳۵ 'هیچ
 کَدَمِ امزیا، حتی یگ نفر ام امزی نسلِ شَریر
 اُمُو سرزمینِ خُوب ره که قَسَم خوردم که دَ
 بابِه کَلونای شُمو میدیم، نَمینگرِه، ۳۶ غیر از

کالیب باچه یَفْتَه؛ اُو اُمُو سرزمی ره مینگره و
ما اُمُو سرزمی ره که دَ زشی رفتد، دَزُو و اولاده
شی میدیم، چراکه اُو قد تمامِ دِل-و-جان خُو از
خُداوند پیروی کد.

۳۷ بخاطرِ ازشمو خُداوند دَ بِلَه ازمه ام قار
شده گُفت: 'تُو ام دَ اُونجی داخلِ نَمُوشی؛

۳۸ بلکه یوشع باچه نُون که دِستیار تُو آسته، دَ
اُونجی داخلِ موشه؛ پس ازو حِمایت کُو، چُون
اُو اُمُو سرزمی ره نصیبِ بَنیِ اسرائیل مونه.

۳۹ و نلغه گون شُمو که دَ باره ازوا گُفتید اسیر
مُوشه، اُمُو بچکیچای شُمو که امروز خُوب و
بَد ره فرق نَمیتنه، اونا دَ اُونجی داخلِ موشه؛
ما اُمُو سرزمی ره دَزوا میدیم و اونا صاحبِ ازو
مُوشه. ۴۰ لیکن شُمو دَور خورده از راهِ دریای
سُرخ پس دَ بیابو کوچ کُنید.

۴۱ اوخته شُمو دَ جواب مه گُفتید: 'مو دَ ضِدِ
خُداوند گناه کدے. مو رفته جنگ مونی، اُمُو
رقم که خُداوند، خُدای مو دَ ز مو امر کده.'

پس هر کُدم شُمو سَلاحِ جنگی خُو ره گِرفَتید
 و آماده شُدید که دَ منطقه کوهستانی بورید.
 ۴۲ ولے خُداوند دَز مه گُفت: 'بلدِه ازوا بُگی که
 نَرَوید و جنگ نَکُنید، چراکه ما دَ مینکل شُمو
 نِیَسْتُم؛ اگه نَه، از پیشِ دُشمنای خُو شکست
 مُوخوَرید. ' ۴۳ و ما دَز شُمو گُفْتُم، ولے شُمو
 گوش نَکَید، بَلکه از اَمرِ خُداوند سَریچی
 کَید و سرزوری کده دَ کوهستو بُر شُدید.
 ۴۴ و اَموربای که دَ امزُو کوهستو زندگی مُوکد
 دَ خِلافِ شُمو بُر شد و شُمو ره رَقمِ خیلِ زمبُور
 پیش کد و شُمو ره از سَعیر تا حُرما تار-و-مار
 کد. ۴۵ اوخته شُمو دُور خورَدید و دَ حُضُورِ
 خُداوند چخرا کَید، مگم خُداوند آواز شُمو ره
 نَشِنید و دَ فریادِ شُمو گوش نَدَد. ۴۶ امزی خاطر
 شُمو بلدِه روزای کَلو دَ قَادِش مَنَدید؛ یعنی، تا
 زمانی که دَ بیابو بُودید.

سرگردانی دَ بیابو

۱ اوخته مو پس دَور خوردی و از راه
۲ دریای سُرخ دَ بیابو سَفر کدی، اَمو رقم
که خُداوند دَز مه گُفتُند و بَلدِه روزای کَلو
دَ گِرد-و-بَرِ کوهِستونِ سَعِیر سرگردو بُودی.
۳ دَ اَمزو غَیت خُداوند دَز مه گُفت: ۳ شُمو
دَ گِرد-و-بَرِ اَمزی کوهِستو غَدر کَلو سرگردو
شُدید؛ آلی سُون شمال بورید. ۴ و دَ مردُم اَمر
کده بُگی: ”شُمو از سرحدِ بَرارون خُو اولادِه
عیسَو^a که دَ سَعِیر زندگی مونه تیر موشید.
اونا از شُمو ترس موخوره؛ پس غَدر هُوش خُو
ره بَگیرید^۵ که قد ازوا جنجال نَکنید، چُون از
زمینِ ازوا دَ اندازِه یگ قفِ پای ام دَز شُمو
نَمیدیم، چراکه کوهِستونِ سَعِیر ره دَ عِنوانِ

---

^a ۲:۴ عیسَو و اسرائیل یعنی یعقوب، هر دوی شی بَرار
بُود. دَ پیدایش فصل ۲۷ رُجوع کُنید.

مُلکیت دَ عیسو دَدیم. ^۶ خوراک ره ازوا دَ نُقره
 خریدِه بُخوَرید و آو ره ام ازوا دَ نُقره خریدِه
 وُچی کُنید، ” ^۷ چُون خُداوند، خُدای شُمو، شُمو
 ره دَ تمامِ کارای دِست شُمو بَرکت دَدِه؛ او راهِ
 رفتون شُمو ره دَ امزی بیابونِ کُته میدَنه. دَ
 امزی چلِ سال خُداوند، خُدای شُمو قد شُمو
 بُوَدِه و شُمو دَ هیچ چیز مُحتاج نَبوَدید. ^۸ پس مو
 از سرحِدِ برارون خُو اولادِه عیسو که دَ سَعیر
 زندگی مونه، دَور خوردی و راهِ دَشت ره که از
 ایلَت و عِصیون-جابر تیر موشه ایله کدی و از
 راهِ بیابونِ موآب سَفر کدی.

^۹ اوخته خُداوند دَز مه گُفت: ’موآب ره
 آزار-و-اَذیت نَکُو و اونا ره دَ تنگ نَکُو که جنگ
 کُنه، چُون از زمینِ ازوا هیچ چیز شی ره دَ عِنوانِ
 مُلکیت دَز شُمو نَمیدیم، چراکه ما منطقه عار
 ره دَ عِنوانِ مُلکیت دَ اولادِه لوط دَدیم.’

^{۱۰} -- ایمی ها که یگ قومِ قوی و کُته

بُود و مِثلِ عناقیا قد های بلند دَشت،

سابق دَ اُونجی زندگی مُوكد. ۱۱ اونا ام
 مِثْلِ عَنَاقِيَا از جَمِ رِفَائِيَا حِسَابِ مُوشُد،
 لِيَكِنِ مَوَايِيَا اُونَا رِه ايمي ها كُوي مُوكد.
 ۱۲ عَيْنِ رَقْمِ حوربا سابق دَ سَعِيرِ زِنْدَگِي
 مُوكد، وَلِے اَوْلَادِه عيسو اونا رِه از اُونجی
 بُر كد؛ اَرِے، اونا حوربا رِه از پيش رُوي
 خُونَابُود كد و دَ مَنْطِقَه ازوا جاي-د-جاي
 شُد، اَمُو رَقْمِ كِه اِسْرَائِيلِ دَ سِرْزَمِينِي كِه
 خُداوند دَ عِنْوَانِ مُلْكِيَّتِ دَزْوَا دَدِه بُود،
 جاي-د-جاي شُد. --

۱۳ و خُداوند كُفْت: 'آلِي بَالِه شُدِه از دَرَّه زَارِدِ
 تير شُنِيد.' پَس مَو از دَرَّه زَارِدِ تير شُدِي.
 ۱۴ از زَمَانِيَكِه از قَادِشِ بَرْنِيَعِ حَرَكْتِ كَدِي تا
 زَمَانِيَكِه از دَرَّه زَارِدِ تير شُدِي، سِي و هَشْتِ
 سَالِ رِه دَرَبَرِ كَرِفْتِ، تا پَگِ مَرْدَايِ جَنگِي اَمَزُو
 نَسْلِ از مَنِه خِيْمَه-گَاهِ از بَيْنِ رِفْتِ، اَمُو رَقْمِ كِه
 خُداوند دَ بَارِه ازوا قَسْمِ خُورْدُد. ۱۵ دَ حَقِيقَتِ

دِسْتِ خُداوند دَ خِلَافِ ازوا بُود تا اونا ره از مَنه
خیمه‌گاه کاملاً از بین بُره.

۱۶ وختیکه پگِ مردای جنگی امز و نسلِ از
مینکلِ قوم از بین رفت، ۱۷ اوخته خُداوند دَز
مه گُفت: ۱۸ 'امروز تو از عار که سرحدِ موآب
آسته باید تیر شنی. ۱۹ وختیکه دَ پیشِ اولاده
عمون رسیدی، اونا ره آزار-و-اَذیتِ نَکو قد ازوا
جنجالِ نَکو، چُون از زمینِ اولاده عمون هیچ چیز
شی ره دَ عِنوانِ مُلکیتِ دَز شُمو نَمیدیم؛ ما او
ره دَ اولاده لوط دَدیم.'

۲۰ -- او ام سرزمینِ رِفائیا حساب
مُوشد و رِفائیا سابقِ دَ اُونجی زندگی
مُوکد؛ لیکن عمونیا اونا ره زَمزَمی ها
کوی مُوکد. ۲۱ اونا یگِ قومِ قوی و کُته
بُود و مِثلِ عَناقیا قد های بلند دَشت،
مگم خُداوند اونا ره از پیشِ رُوی عمونیا
نابُود کد و عمونیا اونا ره بُر کده دَ منطقه
ازوا جای-د-جای شد. ۲۲ خُداوند عینِ

کار ره بلده اولاده عیسو که د سَعیر
زندگی مونه، انجام دد: او حوریا ره از
پیش روی ازوا نابود کد و اونا تنست که
حوریا ره بُر کنه و اولاده عیسو تا امروز
د جای ازوا بُود-و-باش مونه. ^{۲۳} عوی
ها که د آغیلا تا غزه زندگی مُوکد، د
وسیله کفتوریا که از کفتور^a امدد نابود
شد و کفتوریا د منطقه ازوا جای-د-جای
شد. --

^{۲۴} و خداوند گفت: 'آلی باله شده کوچ کنید
و از درّه آرنون تیر شنید. اینه، ما سیحون
اموری، پادشاه حشبون ره قد سرزمین شی د
دست از شمو تسلیم کردیم. پس د تصرف کدون
سرزمین ازو شروع کو و قد ازو جنگ کو.
^{۲۵} امروز ما شروع کده ترس و وحشت شمو ره
د بله تمام قوم های زیر آسمو قرار میدیم؛ وختی

^a ۲:۲۳ «کفتور» نام دیگه جزیره کریت آسته.

اونا آوازه شُمو ره بِشَنوه، اونا دَ لَرزه موفته و
از ترس شُمو دِست-پِیچه مُوشه.

پیروزی دَ بِلَه پادشاهِ حِشبون

۲۶ اوخته قاصدا ره از بیابونِ قِدیْموت دَ پیشِ
سِیحون پادشاهِ حِشبون قد اینی پِیغامِ صُلع آمیز
رَبی کده گُفتم: ۲۷ 'مو ره بیل که از سرزمینِ
تُو تیر شُنی؛ مو دَ راهِ عُمومی موری و طرفِ
راست یا چپ تاو نَمُوخوری. ۲۸ خوراک ره دَ
نُقره بِلده مو سَودا کُو تا بُوخوری و آو ره دَ نُقره
دَز مو بَدی تا وُچی کنی؛ فقط دَز مه اِجازه بَدی
که پای-پیده از مُلک تُو تیر شُنم، ۲۹ امُو رقم که
اولاده عیسو که دَ سَعیرِ زندگی مُونه و موآبیا
که دَ عارِ زندگی مُونه دَز مو اِجازه دَد. مو ره
بیل تا از دریای اَرْدُن دَ سرزمینِ تیر شُنی که
خُداوند، خُدای مو دَز مو میدیه.

۳۰ مگم سِیحون پادشاهِ حِشبون نَه اِیشت که مو
از مُلک شی تیر شُنی، چراکه خُداوند، خُدای

شُمو روحِ ازو ره لَجُوج و دِل شی ره سخت کدُد
تا او ره دَ دِسْتِ از شُمو تسلیم کُنه، امُو رقم که
امروز ام شُمو میدنید.

۳۱ خُداوند دَزمه گُفت: 'اینه، ما تسلیم کدون
سیحون و سرزمین شی ره دَز تُو شروع کدیم؛
پس امی آلی دَ تَصْرُفِ کدون سرزمینِ ازو شروع
کُو. ' ۳۲ اوخته سیحون قد پگِ نفرای خُو دَ
خِلاف مو بُر شُد و بِلدِه جنگ دَ یاهَص اَمَد،
۳۳ و خُداوند، خُدای مو او ره دَ دِسْتِ ازمو
تسلیم کد و مو او ره قد باچه های ازو و تمام
قوم شی زدی. ۳۴ دَ امزُو غیت پگِ شارای ازو
ره گِرِفتی و دَ هر شار مَرَدَا، خاتونو و بچکِیچا
ره نابود کدی؛ یگ نفر ره ام زنده نه ایشتی.
۳۵ لیکن چارپایا ره دَ عِنوانِ وُلجِه بِلدِه خُو
گِرِفتی و مال-و-دارایی شارای ره که تَصْرُفِ
کُددی، اُوردی. ۳۶ از عَروعیر که دَ بَغْلِ دَرّه
اَرنون آسته و شاری که دَ دَرّه یِه تا جِلعاد،
هیچ آغیل نَتَنِست که دَ برابرِ ازمو مُقاوِمَت

کُنَه؛ خُداوند، خُدای مو پگ ره دَز مو تسلیم
 کد. ۳۷ مگم دَ سرزمینِ اولادِه عمون، دَ اطرافِ
 دَرِه یَبوق، دَ شارای کوهستو و دَ هر جایی که
 خُداوند، خُدای مو، مو ره مَنع کُدد، نزدیک
 نَشُدی.

پیروزی دَ سرِ پادشاهِ باشان

۳
 ۱ بعد ازو دَور خوردی و دَ راهِ خُو ادامه
 دده طرفِ باشان رَبی شُدی، و عوج پادشاهِ
 باشان قد تمامِ نفرای خُو دَ خِلاف مو بُر شد تا
 دَ اِدِرعی قد مو جنگ کُنَه. ۲ اوخته خُداوند
 دَز مه گُفت: 'ازو ترس نَخور، چُون ما او ره
 قد پگِ نفرای ازو و سرزمینِ شی دَ دِستِ ازتو
 تسلیم کدیم. دَ حقِ ازو امو کار ره کُو که دَ حقِ
 سیحون پادشاهِ اموری ها کدی که دَ حِشبون
 زندگی مُوکد. ۳' پس خُداوند، خُدای مو عوج
 پادشاهِ باشان ره ام قد تمامِ نفرای شی دَ دِستِ
 ازمو تسلیم کد. مو او ره تا غِیتی زدی که

ازو هیچ کس زنده نَمَند. ^۴ دَ امزُو غَیتِ پَگِ
 شارای ازو ره گِرفتی و شاری نَمَند که ازوا
 نَگِرفته بَشی، اَرے، مو شصت شار، یعنی تمام
 منطقه ارجوب ره که مَمَلکتِ عوج دَ باشان
 بُود، گِرفتی. ^۵ پَگِ امزیا شارای دیوالدار بُود
 که دیوال های بلند و درگه های پُشت بَنددار
 دَشت، علاوه از آغیلای بے دیوال که غَدر کَلو
 بُود. ^۶ مو اونا ره کاملاً نابُود کدی، امو کار ره
 که دَ حقِ سیحون پادشاهِ حِشبون کُدی، دَ حقِ
 ازوا ام کدی، یعنی دَ هر شار مَردا، خاتونو و
 بچکیچا ره نابُود کدی. ^۷ لیکن تمام چارپایا و
 مال-و-دارایی شارا ره دَ عِنوانِ وُلجِه بلده خُو
 گِرفتی.

^۸ خُلاصه، دَ امزُو غَیتِ سرزمینِ دُو پادشاهِ
 آموریا ره دَ او طرفِ دریای اَرْدُن گِرفتی، یعنی
 از دَرّه اَرنون تا کوهِ حِرمون، ^۹ -- صیدونیا
 حِرمون ره سیربون کُوی مُوکد و آموریا او ره
 سِنیر مُوگُفت -- ^{۱۰} تمام شارای آواری ها، تمام

جلعاد و تمام باشان ره تا سَلِخه و اِدِرَعی که
 شارای مَمَلکَتِ عوج دَ باشان بُود، گِرِفَتی.
 ۱۱ عوج پادشاهِ باشان تنها کسی بُود که از جَمِ
 رِفائیا باقی مَنَدَد. اونه، تَخَتِ خاوِ اَزو که تَخَتِ
 آینی یِه، هنوز دَ منطقه رِبَتِ اولادِه عمون مَوْجود
 آسته. دِرَازی اَزو نُه توغی و بَر شی چار توغی
 دَ مُطابِقِ توغی مَرَوَج آسته.

تقسیم زمینا

۱۲ از سرزمینی که مو دَ امزو غیت تَصَرُف
 کدی، ما منطقه عَروعیر ره که دَ بَغَلِ دَرِه اَرنون
 آسته قد نِیمِ کوهستونِ جِلعاد و شارای شی، دَ
 رثوبینیا و جادی ها دَدُم. ۱۳ باقی مَنَدِه جِلعاد
 و تمام باشان ره که مَمَلکَتِ عوج بُود دَ نِیمِ
 طایفه مَنَسی دَدُم، یعنی تمامِ منطقه اَرجوب ره
 قد تمام باشان که سرزمینِ رِفائیا گُفته مَوْشُد.
 ۱۴ یائیر اولادِه مَنَسی تمامِ منطقه های اَرجوب
 ره تا سرحدِ جِشوریا و مَعکیا تَصَرُف کد، و اَمو

سرزمی ره، یعنی باشان ره دَ مُطَابِقِ نامِ خود
 حُو حَوَوَت-یائیر^a نام ایشت که تا امروز دَمزی
 نام یاد موشه. ^{۱۵} و جِلعاد ره دَ اَوْلادِ بَابِه مَاخیر
 دَدُم. †^{۱۶} و دَ رَثوینیا و جادی ها از جِلعاد تا
 دَرّه اَرنون، یعنی تا مینکلِ دَرّه ره دَدُم که سرحد
 آسته و تا دَرّه یَبوق که سرحدِ اَوْلادِ عمون آسته؛
^{۱۷} امچنان دَشت و دریای اَرْدُن ره قد ساحِلای
 شی، از کِنیرت تا دریای که دَ دَشت آسته، یعنی
 دریای مُرده که دَ زیرِ دامنه های کوهِ پیسگه
 طرفِ شَرَق آسته.

^{۱۸} دَ امزُو غَیت دَزوا^b امر کده گُفْتُم: 'خُداوند،
 خُدای شُمو ای سرزمی ره دَز شُمو دَده تا او ره
 تَصَرَف کُنید، پس تمامِ مَرْدای جنگی شُمو آماده
 شُدِه پیشِ پیشِ بَرارونِ اِسرائیلی خُو از دریای

^a ۳:۱۴ «حَوَوَت-یائیر» یعنی اَغیلای یائیر.

^b ۳:۱۸ یعنی دَ رَثوینیا، جادی ها و نِیم طایفه مَنَسّی

† ۳:۱۵ عَدَدِها ۳۹:۳۲

اَرْدُن تیر شُنید. ^{۱۹} لیکن خاتونو، بچکیچا و
 چارپایای شُمو دَ شارای که دَز شُمو دَدیم بُمَنه،
 چُون ما میدَنُم که شُمو چارپایای کَلو دَرید.
^{۲۰} وختیکه خُداوند دَ برارون شُمو مِثلِ از شُمو
 آرامی دَد و اونا ام سرزمینی ره که خُداوند،
 خُدای شُمو دَ اُو طرفِ دریای اَرْدُن دَزوا میدیه،
 تَصْرُف کد، اوخته هر کَدَم شُمو میتنید دَ مُلک
 خُو که دَز شُمو دَدیم، پس بیید.

^{۲۱} دَ امزُو غَیت دَ یوشع امر کده گُفتم: 'تمام
 کارای ره که خُداوند، خُدای شُمو دَ حقِ امزی
 دُو پادشاه کد، تُو قد چیمای خُو دیدی؛ خُداوند
 دَ حقِ پگِ مَمَلکتِ های که شُمو از دریای اَرْدُن
 تیر شده سُون ازوا مورید، ام امُو کار ره مونه.
^{۲۲} ازوا ترس نَخورید، چراکه خُداوند، خُدای
 شُمو بلده شُمو جنگ مونه.'

مَنعِ شُدونِ مُوسىٰ از داخِلِ شُدو دَ كِنعان

۲۳ ” دَ امزُو غَيتِ دَ پيشِ خُداوندِ عُدْر-و-زاري
كده گُفتم: ۲۴ ’ اى خُداوند-خُدا، تُو بزرگى و
دِستِ قَوى خُو ره دَ خِدمتگارِ خُو دَ نِشو دَدو
شُدے؛ كُدمِ خُدا دَ آسمو يا دَ زمى مِيتنه كه
مِثلِ ازتُو اعمال و كارايِ پُرِ قُدرتِ انجامِ بَدِيه؟
۲۵ مَره بيل كه از دريائى اُردُن تيرِ شُنم تا امُو
سرزمينِ خُوب ره كه دَ اُو طرفِ آسته، بِنِگرم،
يعنى امُو كوهستونِ خُوب و لِبنان ره.

۲۶ ليكن خُداوند بخاطرِ از شُمُو دَ بِلِه مه قار
بُود و عُدْر-و-زاري مَره گوش نَكْد، بَلِكِه دَزمه
گُفت: ’ بَس كُو! دَ باره امزى مطلبِ دِيگه قد
ازمه توره نَگى. ۲۷ دَ قِيلى پيسگه بُر شُو و سُون
غَرَب، سُونِ شَمال، سُونِ جَنُوب و سُونِ شَرَق
توخ كُو؛ خُوب توخ كُو، چراكه تُو امزى دريائى
اُردُن تيرِ نَموشى. ۲۸ مِگم دَ يوشعِ وظيفه بَدِي
و ازو حِمَايت كده اُو ره قَوى جور كُو، چراكه اُو

پیش پیشِ امزی قوم از دربای اُردُن تیر مُوشه و
 سرزمینی ره که تُو از دُور مینگری، بلده ازوا
 تقسیم مونه.^{۲۹} پس مو دَ دَرّه، رُوی دَ رُوی
 بَیتِ فِغور مَندی.

مُوسیٰ مردُم ره دَ اِطاعتِ کدو تشویق مونه

۴ پس آلی ای بنی اسرائیل، احکام و
 دستورای ره که دَز شُمو تعلیم میدیُم گوش
 بگیریِد و دَ جای بیریِد، تا زنده بُمنید و بتنید دَ
 سرزمینی که خُداوند، خُدای بابه کَلونای شُمو،
 دَز شُمو میدیه داخلِ شُنید و تَصَرَف کُنید.
 ۲ توره های ره که ما دَز شُمو امرِ مُونم، نه
 چیزی ره دَز شی اضافه کُنید و نه ام چیزی ره
 از شی کم کُنید، بلکه احکامِ خُداوند، خُدای خُو
 ره که مه دَز شُمو میدیُم، نگاه کُنید. ۳ چیمای
 شُمو چیزی ره که خُداوند دَ بَعْل-فِغور کد دید،
 یعنی که خُداوند، خُدای شُمو هر کسی ره که
 از بُتِ بَعْل دَ فِغور پیروی کُدد، از مینکل شُمو

نابود کد، ^۴ مگم شُمو که د خُداوند، خُدای خُو
 محکم چسپیدید، پگ شُمو امروز زنده اَسْتید.
^۵ اینه، ما احکام و دستورا ره دز شُمو تعلیم
 میدیم، امو رقم که خُداوند خُدای مه، دز مه
 امر کده، تا شُمو د سرزمینی که داخل موشید
 و او ره تَصَرَف مُونید، اونا ره د جای بیرید.
^۶ پس اونا ره نگاه کده د جای بیرید، چراکه
 ای کار حکمت و دانایی شُمو ره بلده قوم های
 دیگه نشو میدیه. وختیکه اونا پگ امزی احکام
 ره بشنوه، مَوگیه: 'واقعا ای مِلَّتِ بزرگ یگ
 قوم حکیم و دانا آسته.' ^۷ چون کُدم مِلَّتِ بزرگ
 دیگه آسته که خُدايونِ ازوا نزدیکِ ازوا بشه،
 رقمی که خُداوند، خُدای ازمو هر غیتیکه پیش
 شی دُعا مونی نزدیک مو آسته؟ ^۸ و کُدم مِلَّتِ
 بزرگ دیگه آسته که احکام و دستورای عادلانه
 مثلِ تمامِ امزی شریعت دشته بشه که ما امروز
 د پیش از شُمو قرار میدیم؟

۹ لیکن احتیاط کنید و خوب فکر خور ره سون
 جان خو بگیرید، نشنه تمام چیزای ره که چیمای
 شمو دیده پرمشت کنید و نشنه که امیا د پگ
 روزای زندگی شمو از دل شمو پاک شه؛ بلکه
 اونا ره د بچکیچای خو و د اولادای بچکیچای
 خو یاد بدید. ۱۰ روزی ره د یاد خو بیرید که
 شمو د حضور خداوند، خدای خو د حوریب
 ایسته شدید و خداوند دز مه گفت: 'قوم ره د
 پیش مه جم گو تا که تورای خو ره دزوا بشنونم،
 تا اونا یاد بگیره که د تمام روزای زندگی خو د
 روی زمی از مه ترس داشته بشه و د بچکیچای
 خو ام یاد بدیه. ۱۱ و شمو پیش آمده د دامون
 کوه ایسته شدید د حالیکه کوه تا نیم آسمو
 د آتش موسوخت و تریکی و اور تیره او ره
 پوشندد. ۱۲ اوخته خداوند قد شمو از مینکل
 آتش توره گفت و شمو آواز توره های شی ره
 شنیدید، لیکن کدم شکل ره ندیدید، بلکه تنها
 آواز ره شنیدید. ۱۳ او عهد خو ره دز شمو بیان

کده بلده شُمو و ظیفه دَد که دَ جای بیرید، یعنی «دَه حُکم» ره؛ و اونا ره دَ دُو لُوحِ سنگی نوشته کد. ۱۴ و خُداوند دَ امزُو غَیت دَز مه امر کد که اُمُو احکام و دستُورا ره دَز شُمو تعلیمِ بَدِیم تا اونا ره دَ سرزمینی که بلده تَصَرُفِ کدون شی از دریای اَرْدُن تیر موشید، دَ جای بیرید.

مَنعِ کدونِ بُتِ پَرستی

۱۵ روزی که خُداوند دَ حوریب از مینکلِ آتش قد شُمو توره گُفت، شُمو هیچ شکل ره ندیدید، پس خُوب فکر خُو ره سُون جان خُو بگیریید ۱۶ که فاسِدِ نَشْنِید و بلده خُو بُتِ دَ شکلِ هیچ چیز جور نَکنید: نه دَ شکلِ مَرَدِ یا خاتو، ۱۷ نه دَ شکلِ کُدمِ حیوانِ رُوی زمی، نه دَ شکلِ مَرغکوی بالدار که دَ آسمو پَر میزنه، ۱۸ نه دَ شکلِ خزنده گونِ رُوی زمی یا دَ شکلِ ماهیای که دَ زیرِ آوهای زمی آسته. ۱۹ و غَیتیکه شُمو باله سُون آسمو توخ مُونِید و آفتُو و ماهتُو و

ستاره ها یعنی تمام لشکر آسمو ره مینگرید،
 گمراه نشنید و اونا ره سجده و عبادت نکنید،
 چراکه خداوند، خدای شمو اونا ره نصیب تمام
 قوم های زیر آسمو کده. ۲۰ د یاد شمو بشه که
 خداوند شمو ره گرفته از کوره آبن، یعنی از
 مصر برو آورد تا قوم ازو بشید، امو رقم که
 امروز استید.

۲۱ خداوند بخاطر از شمو د بله مه قار شد و
 قسم خورد که ما از دریای اردن تیر نموشم و
 د امزو سرزمین خوب که خداوند، خدای شمو
 د عنوان ملکیت دز شمو میدیه، داخل نموشم.
 ۲۲ آرے، ما د امزی سرزمی مومرم و از دریای
 اردن تیر نموشم، لیکن شمو تیر موشید و امو
 سرزمین خوب ره تصرف مونید. ۲۳ پس فکر
 خو ره بگیرید که عهد خداوند، خدای خو ره
 که او قد شمو بسته کده، پرمشت نکنید و بت
 د شکل هیچ چیز جور نکنید، چراکه خداوند،
 خدای شمو، شمو ره منع کده. ۲۴ چون خداوند،

خُدای شُمو آتشی آسته که مُوسوزنه و خُدای
غیرتی.

۲۵ وختیکه شُمو صاحبِ بچکیچا و نوسه‌گو
شُنید و دَ امزُو سرزمی بلده وختِ کلو ام زندگی
کُنید، اگه فاسد شُنید و بُت دَ شکلِ یگو چیز
بلده خُو جور کُنید و چیزی ره که دَ نظرِ خُداوند،
خُدای شُمو بد آسته انجام بَدید و قارِ ازو ره باله
بیرید، ۲۶ ما آسمو و زمی ره امروز دَ بله شُمو
شاهد میگیرم که شُمو امزُو سرزمی که بلده
تَصْرَف کدون شی از دریای اَرْدُن تیر موشید دَ
زودی نابود موشید و روزای کلو ره دَ اُونجی
تیر نمونید، بلکه حتماً نابود موشید. ۲۷ خُداوند
شُمو ره دَ مینکلِ قوم ها تیت پَرک مونه و فقط
یگ تعدادِ کم شُمو دَ مینکلِ مِلَّت ها، دَ جایی که
خُداوند شُمو ره موبره باقی مومنه. ۲۸ دَ اُونجی
شُمو خُدایونی ره پرستش مونید که قد دِسْتِ
انسان از چیو و سنگ ساخته شده؛ خُدایونی ره
که نه مینگره، نه میشنوه، نه موخوره و نه بوی

مُونه. ۲۹ اوخته امزُو جای شُمو خُداوند، خُدای
خُو ره طلب مُونید و او ره پیدا مُونید، دَ شرطی
که او ره قد تمامِ دِل و تمامِ جان خُو طلب کُنید.
۳۰ وختیکه دَ سختی-و-پَریشانی گرفتار شُدید و
پَگِ امزی چِیزا دَ بِلِه شُمو اَمَد، دَ روزای آخِر
شُمو سُون خُداوند، خُدای خُو دُور مُوخورید و
از آید شی مُوشید؛ ۳۱ ازی که خُداوند، خُدای
شُمو، خُدای رَحیم اَسْتِه، او شُمو ره ایله نَمُونه و
شُمو ره نابُود نَمُونه و عهَدی ره که قَسَم خورده
قد بابِه کَلونای شُمو بسته کده، پُرمُشت نَمُونه.

خاص بُودونِ خُدایِ اِسرائیل

۳۲ شُمو دَ بارِه زَمان های گُذشته که پیش از
شُمو بُوده پُرسان کُنید، از روزی که خُدا آدم ره
دَ رُوی زمی خَلق کد شُرُوع کُنید و ازیگ گوشه
اَسْمو تا دیگه گوشه شی پُرسان کُنید که آیا امی
رقم چِیزِ بزرگ رُخ دَده یا مِثل شی شَنِیده شُده؟
۳۳ آیا کَدَم قوم هرگِز آواز خُدا ره که از مَنه آتِش

توره گفته بشه شنیده، رقمی که شمو شنیدید و
 زنده مندید؟ ^{۳۴} آیا کدم خدا هرگز کوشش کده
 که بوره و یگ ملت ره از مینکل ملت دیگه د
 وسیله مصیبت ها، معجزه ها و چیزای عجیب،
 د وسیله جنگ، دست زورثو و بازوی قوی و د
 وسیله وحشت بزرگ بگیره، رقمی که خداوند،
 خدای شمو د مصر بلده شمو د پیش چیمای شمو
 امی کار ره انجام دد؟ ^{۳۵} ای چیزا بلده شمو
 نشو دده شد تا بدنید که تنها خداوند خدا آسته
 و غیر ازو دیگه خدا وجود ندره. ^{۳۶} او شمو
 ره ایشت که از آسمو آواز شی ره بشنوید تا
 شمو ره اصلاح کنه. او د روی زمی آتش بزرگ
 خو ره بلده شمو نشو دد و شمو توره ازو ره
 از منه آتش شنیدید. ^{۳۷} و ازی که بابه کلونای
 شمو ره دوست دشت، او اولاده ازوا ره بعد ازوا
 انتخاب کد. او حضور پیدا کده قد قدرت بزرگ
 خو شمو ره از مصر برو آورد، ^{۳۸} تا ملت های
 ره که از شمو کده کلوتر و قوی تر بود از پیش

رُوی شُمو بُر کُنه و شُمو ره داخِل بُرده سرزمینِ
ازوا ره دَ عِنوانِ مُلکیتِ دَز شُمو بَدیده، رَقمی
که اِمروز اَسته.

۳۹ پس اِمروز بَدنید و دَ دِل خُو نَقش کُنید
که تنها خُداوند خُدا اَسته، ام باله دَ آسمو و
ام تاه دَ رُوی زمی؛ و هیچ خُدا ی دیگه و جُود
نَدره. ۴۰ احکام و دِستُورای اَزو ره که ما اِمروز
دَز شُمو اَمر مُونم نِگاه کُنید تا دَ خُوبی اَز شُمو
و بچکِیچای شُمو که بعد از شُمو مییه تمام
شُنه و تا دَ سرزمینی که خُداوند، خُدا ی شُمو
بَلده همیشه دَز شُمو میدیه، روزای کَلو باقی
بُمنید.

شارای پناهگاه

۴۱ اوخته مُوسیٰ سه شار ره دَ طرفِ شَرِقِ
دریای اَرْدُن جدا کد ۴۲ تا قاتِلِ دَ اُونجی دُوتا
کُنه، یعنی کسی که همسایه خُو ره سهواً دَ قتل
بِرَسنه و از پیش قد شی دُشمنی نَدشته بَشه،

میتنه د یکی امزی شارا دوتا کُنه و زنده بُمنه؛
 ۴۳ امو شارا اینیا بُود: باصر د بیابو د زمین اوار
 که د رتوبینیا تعلق دَره، راموت د جلعاد که د
 جادی ها تعلق دَره و جولان د باشان که د منسی
 ها تعلق دَره.

یادآوری شریعت

۴۴ ای شریعتی آسته که موسیٰ پیش روی بنی
 اسرائیل ایشت. ۴۵ اینمیا فرمان ها، احکام و
 دستورای آسته که موسیٰ د بنی اسرائیل د غیتی
 گفت که اونا از مصر برو آمدد ۴۶ و د او طرف
 دریای اَرْدُن د دَره، روی د روی بیت فغور د
 سرزمین سیحون پادشاه اموریا که د حشبون
 حکمرانی موكد، رسیدد؛ سیحون کسی بُود که
 موسیٰ و بنی اسرائیل او ره شکست دد. ۴۷ اونا
 سرزمین ازو و سرزمین عوج پادشاه باشان ره که
 دو پادشاه اموریا د ای طرف دریای اَرْدُن سون
 شرق بُود، تَصَرَف کد: ۴۸ از عروعر که د بغل

دَرّه اَرنون اَسْتَه تا سِیرِیون^a یعنی کوهِ حِرْمون،
^{۴۹} و تمامِ دَشتِ رِه دَ ای طرفِ دریاچه اَرْدُن سُون
 شَرَق تا درِبای کِه دَ دَشتِ اَسْتَه،^b دَ زِیرِ دَامَنه
 های پیسگه.

دَه حُکَم

۵^۱ اوخته مُوسیٰ پَگِ اِسْرَائیلِ رِه کُوی کد
 و دَزوا کُفت: «ای قَوْمِ اِسْرَائیلِ، احکام
 و دَسْتُورای رِه کِه ما اِمروز دَز شُمو بَیان مُونُم
 گوش کُنید و اُونَا رِه یَاد بَگیرید و دَ دِقَت دَ
 جَای بَیرید. ^۲ خُداوند، خُدای مو دَ کوهِ حورِیب
 قَد مو عَهد بَسته کد. ^۳ خُداوند اَمی عَهد رِه
 تَنها قَد آتِه گون مو بَسته نَکد، بَلکِه قَد اَز مو اَم
 بَسته کد کِه پَگ مو اِمروز دَ اِینجی زِنده اَسْتی.
^۴ خُداوند دَ کوه از مَنه آتِش رُوی دَ رُوی قَد شُمو

^a ۴:۴۸ دَ جَای «سِیرِیون» دَ زِیونِ عِبرانی «سِیئون»

نوشته یه. ^b ۴:۴۹ یعنی درِبای مُرده.

توره گُفت. ^۵ ما دَ امزُو غَیت دَ مینکلِ خُداوند
و شُمو ایسته بُوَدُم تاکه توره های خُداوند ره دَز
شُمو بیان کنُم، چراکه شُمو از آتِش ترسیدید و
دَ بله کوه بُر نَشُدید. اُو گُفت:

^۶ ما خُداوند، خُدای تُو اَسْتُم که تُو ره از
سرزمینِ مِصر، از جایی که غُلام بُودی،
بُرو اُورَدُم.

^۷ دَ پالوی ازمه خُدایونِ دیگه نَدشته بَش.
^۸ بِلده خُو بُت جور نَکو، نه دَ شکلِ چیزای
که باله دَ آسمو آسته یا تاه دَ رُوی زمی
و یا دَ زیرِ آوهای زمی. ^۹ اونا ره سَجده
و عِبادت نَکو، چُون ما خُداوند، خُدای
تُو، خُدای غَیرتی اَسْتُم و بچکیچا ره
بخاطرِ گناهِ آته گون شی تا پُشتِ سِوَم و
چارُم امزُو کسا که از مه بد مُوبره، جَزا
میدیم، ^{۱۰} لیکن رَحمتِ خُو ره تا هزار

پُشتِ نَصیبِ کَسایِ مُونمِ که مَره دَوست
دَره و احکامِ مَره نِگاهِ مُونه.

۱۱ نامِ خُداوند، خُدایِ خُو ره دَ مقصدِ باطلِ
نَگیر، چُونِ خُداوندِ کَسایِ ره که نامِ ازو
ره دَ مقصدِ باطلِ بَگیره، بے جزا نَمیله.

۱۲ روزِ آرامِ ره نِگاهِ کُو و اُو ره مُقدَّسِ حساب

کُو، اُمورِ رقمِ که خُداوند، خُدایِ تُو دَز تُو
اَمرِ کده. ۱۳ ششِ روزِ کارِ کُو و پَگِ

کارایِ خُو ره انجامِ بدی. ۱۴ مَگمِ روزِ

هفتمِ یَگِ روزِ آرامِ دَ اِحترامِ خُداوند،

خُدایِ تُو اَسته؛ دَمزُو روزِ هیچِ کارِ ره

انجامِ نَدی؛ نَه خودِ تُو، نَه باچِه تُو، نَه

دُخترِ تُو، نَه غُلامِ تُو، نَه کَنیزِ تُو، نَه

گاوِ و اُلاغِ تُو و نَه چارپایایِ دِیگِه تُو،

نَه بیگَنه که دَ چاردیوالیِ تُو بَشه، تا

غُلامِ و کَنیزِ تُو رقمِ خودِ تُو اَلیِ آرامِ

بَگیره. ۱۵ دَ یادِ خُو بَیرِ که دَ سرزمینِ

مِصرِ غُلامِ بُوَدی و خُداوند، خُدایِ تُو،

تُو ره دَ وَسِيْلَه دِسْتِ زورْتُو و بازُوِي قُوِي
ازُوْنجِي بُرُو اُورْد؛ امزِي خَاطِر خُداوَنْد،
خُداي تُو، دَز تُو اَمْر كَدِه كه روزِ اَرَام ره
نِگَاه كُنِي.

۱۶ آتِه و اَبِه خُو ره اِحْتِرَام كُو، اَمُو رَقْم كه
خُداوَنْد، خُداي تُو دَز تُو اَمْر كَدِه، تا
عُمَرِ دِرَاز دَشْتِه بَشِي و دَ سِرْزَمِيْنِي
كه خُداوَنْد، خُداي تُو دَز تُو مُوْبَخْشِه،
خَيْر-و-خُوبِي نَصِيْب تُو شُنِه.

۱۷ قَتْل نَكُو.

۱۸ زِنَا نَكُو.

۱۹ دُزِي نَكُو.

۲۰ دَ ضِدِ هِمْسَايِه خُو شَاهِدِي دِرُوغ نَدِي.

۲۱ خَاْتُوْنِ هِمْسَايِه خُو ره تِي چِيْم نَكُو؛ دَ خَاْنِه

هِمْسَايِه خُو، دَ زَمِيْنِ شِي، غُلامِ شِي،

كَنِيزِ شِي، گَاو و اَلَاغِ شِي و دَ هِيچِ مَالِ

دِيگِه هِمْسَايِه خُو چِيْمِ خُو ره نِيْل.

۲۲ ای توره ها ره خُداوند دَ پگِ جماعت شُمو
 دَ کوه از مَنه آتِش، اُور و تریکی تیره دَ آواز
 بلند گُفت و دَزوا چیزی اضافه نکد. او امی
 توره ها ره دَ دُو لُوحِ سنگی نوشته کد و دَز
 مه دَد. ۲۳ وختیکه شُمو آواز ره از مَنه تریکی
 شنیدید، دَ حالیکه کوه دَ آتِش مُسوخِت، شُمو
 پیش از مه اَمدید، یعنی پگِ رهبرای طایفه ها
 و ریش سفیدای شُمو. ۲۴ اوخته شُمو گُفتید:
 'اینه، خُداوند، خُدای مو، جلال و بزرگی خُوره
 دَز مو ظاهر کد و مو آواز شی ره از مَنه آتِش
 شنیدی. امروز مو دیدی که خُدا قد انسان توره
 مُوگیه و انسان زنده مُومنه. ۲۵ پس آلی چرا
 باید بُمُری؟ چُون ای آتِش قوی مو ره دَر میدیه
 و ام اگه آواز خُداوند، خُدای خُوره ازی کلوتر
 بشنوی، مو مُومُری. ۲۶ چُون از تمام بشر کی
 آسته که آواز خُدای زنده ره که از مَنه آتِش توره
 مُوگیه شنیده بشه و زنده مَنده بشه، مِثل که مو
 شنیدی و زنده مَندی؟ ۲۷ خود تُو نزدیک بورُو

و پگ چیزای ره که خُداوند، خُدای مو مُوگیه،
گوش بگِیر و هر چیزی که خُداوند، خُدای مو
دَز تُو گُفت، تُو دَز مو بُوگی و مو اُو ره گوش
کده دَ جای میری.

۲۸ وختیکه شُمو قد از مه گپ زدید خُداوند
تورای شُمو ره شنید و دَز مه گُفت: 'ما تورای
امزی قوم ره که قد از تُو گُفت، شنیدم؛ چیزای
ره که اونا گُفت خوب آسته. ۲۹ کشکه اونا
امی رقم دل میدشت که از مه میترسید و تمام
احکام مَره همیشه دَ جای میورد تا بلده همیشه
دَ خوبی ازوا و بچکیچای ازوا تمام موشد.
۳۰ بورو دَزوا بُوگی که دَ خیمه های خُوپس بوره.
۳۱ لیکن تُو امینجی دَ پیش ازمه ایسته شو تا
پگ احکام، قوانین و دستورا ره دَز تُو بُوگیم تاکه
تُو دَزوا تعلیم بدی و اونا دَ سرزمینی که ما دَ
عنوانِ مُلکیت دَزوا میدیم، امیا ره دَ جای بیره.'
۳۲ پس مُتوجه بشید که چیزی ره که خُداوند،
خُدای شُمو، دَز شُمو امر کده، دَ جای بیرید؛

طرفِ راست یا چپ تاو نَخورید. ^{۳۳} دَ مُطَابِقِ
هر راه-و-طَرِیْقِی که خُداوند، خُدای شُمو، دَز
شُمو اَمْر کده، رفتار کُنید تا زنده بُمَید و دَ
خُوبی شُمو تمام شُنه و دَ سرزمینی که تَصْرَفُ
مُونید، عُمَرِ دِرَاز دَشْتَه بَشید.

حُکْمِ بُّرُگ

۱ اینمیا احکام، قوانین و دستورای آسته
که خُداوند، خُدای شُمو دَز مه اَمْر کده تا
دَز شُمو تَعْلیمِ بَدِیْم و شُمو اونا ره دَ سرزمینی
که بَلَدَه تَصْرَفُ کدون شی از دریای اَرْدُن تیر
مُوشید، دَ جای بیرید، ^۲ تا شُمو از خُداوند،
خُدای خُو ترس دَشْتَه بَشید و تمام احکام و
دستورای ازو ره که ما دَز شُمو اَمْر مُونم دَ
تمام روزای زندگی خُو دَ جای بیرید، ام شُمو و
بچکیچای شُمو و ام اولادای بچکیچای شُمو تا
عُمَرِ دِرَاز دَشْتَه بَشید. ^۳ پس ای بَنیِ اِسْرَائیل،
شُمو باید گوش بگیریید و دَ انجام دَدون شی

دِقَّتْ كُنَيْد، تا دَ خُوبِي شُمُو تمام شُنَه و تا تَعْدَاد
شُمُو دَ سِرْزَمِينِي كِه از شِي شِير و عَسَل جَارِي
أَسْتَه غَدْر كَلُو شُنَه، اُمُو رَقْم كِه خُداوند، خُداي
بابَه كَلُونَاي شُمُو، دَز شُمُو وَعْدَه كَدَه.

۴ أَي قَوْمِ إِسْرَائِيلَ، گوش كُو! خُداوند، خُداي
مو، خُداوندِ يَكْتَا أَسْتَه. ۵ پَس خُداوند، خُداي
خُو رَه قَد تَمَامِ دِل و تَمَامِ جَان و تَمَامِ قُوتِ خُو
مُحَبَّتِ كُو. ۶ اِي توره ها رَه كِه ما اِمروز دَز
تُو اَمْرِ مُونَم، دَ دِلِ خُو نَقْشِ كُو ۷ و اُونَا رَه دَ
بِچَكِيچَايِ خُو دَ دِقَّتِ تَعْلِيمِ بَدِي و دَ غَيْتِيكِه
خَانَه اَسْتِي، دَ غَيْتِيكِه رَاه موري، دَ غَيْتِيكِه
خَاو مُوشِي و دَ غَيْتِيكِه بَالَه مُوشِي دَ بَارَه اَزْوَا
توره بُگِي. ۸ اُونَا رَه بَلْدَه يَادْأَوْرِي^a دَ دِسْتِ خُو
بَسْتَه كُو و رَقْمِ نِشَانِ دَ مِينَكَلِ چِيمَا دَ پِيشَانِي

---

^a ۶:۸ دَ جَايِ «يَادْأَوْرِي» دَ زَبُونِ عِبْرَانِي «عِلَامَت»

نُوشْتَه يَه.

خُو بِنْد كُو. ^۹ اونا ره دَ چوكات های درگه های
 خانه خُو و دَ درگه های شار خُو نوشته كُو.
^{۱۰} وختیکه خُداوند، خُداى تُو، تُو ره دَ امزُو
 سرزمى كه بلده بابَه كلونای تُو ابراهیم و اسحاق
 و یعقوب قَسَم خورد كه دَز تُو میدیه، داخل كد
 و شارای كُته و نُوربند ره كه تُو آباد نكدے،
^{۱۱} خانه های پُر از هر چیز خُوب ره كه تُو پُر
 نكدے، چاه های كنده شُده ره كه تُو نكندے،
 تاك های انگور و درختای زیتون ره كه تُو
 نَشندے دَز تُو دَد و تُو ازوا خورده سیر شُدی،
^{۱۲} اوخته هُوش تُو بَشه، نَشنه كه خُداوند ره
 پُرْمُشت كنى، چُون اُو تُو ره از سرزمینِ مِصر،
 از جایی كه غلام بُودى بُرو اُورد. ^{۱۳} از خُداوند،
 خُداى خُو بَتَرس و اُو ره عِبادت كُو و تنها دَ نام
 ازو قَسَم بُخور. ^{۱۴} از خُدايونِ ديگه، يعنى از
 خُدايونِ قوم های كه دَ گرد-و-بَر تُو آسته، پيروى
 نكو؛ ^{۱۵} چُون خُداوند، خُداى تُو كه دَ مينكل
 شُمُو حُضُور دَره، خُداى غَيْرَتى آسته؛ نَشنه كه

قارِ خُداوند، خُداى تُو دَ بَلِه تُو باله بيهه و تُو ره
از رُوى زمى نابُود كُنه.

۱۶ خُداوند، خُداى خُو ره آزمایش نَكُو، رقمى
كه اُو ره دَ مَسا آزمایش كدى. † ۱۷ فِكر خُو ره
بِگير كه احكامِ خُداوند، خُداى خُو ره و فرمان ها
و دستُورای ره كه دَز تُو امر كده، نِگاه كُنِى.
۱۸ چِيزى ره كه دَ نَظَرِ خُداوند راست و خُوب
أسته، انجامِ بَدِى تا دَ خُوبِى تُو تمام شُنه و تُو دَ
امزُو سرزمينِ خُوب كه خُداوند بَلَدِه بابِه كَلونای
تُو قَسَم خورده وعده كد، داخِل شُنِى و اُو ره
تَصَرَف كده ۱۹ پَگِ دُشمنای خُو ره از پيشِ رُوى
خُو هِى كُنِى، اُمُو رَقَم كه خُداوند كُفته.

۲۰ وختِيكه بچِكيچای تُو دَ آينده از تُو سَوَال
كده پُرسان كُنه: 'معناى امزى فرمان ها، احكام
و دستُورای كه خُداوند، خُداى مو دَز شُمُو امر
كده، چى آسته؟' ۲۱ اوخته دَ بچِكيچای خُو

---

† ۱۶: ۶ خُرُوج ۷-۱: ۱۷

بُگی: 'مو دَ مِصرِ غُلامِ فِرْعَوْنِ^a بُودی، لیکن خُداوند مو ره قد دِستِ زورْتُو از مِصرِ بُرو اُورد. ۲۲ خُداوند دَ پِیشِ چِیمایِ مو مُعْجِزه های کُته و ترسناک و چِیزایِ عِجیبِ دَ ضِدِ مِصرِ، دَ ضِدِ فِرْعَوْنِ و دَ ضِدِ پِگِ نِفرایِ خانِه شی ظاهِر کد. ۲۳ اُو مو ره ازوَنجی بُرو اُورد تا مو ره دَ سرزمینی داخِل کُنه که بِلدِه بابِه کَلونایِ مو قَسَمِ خورِد که دَزِ مو مِیدیه. ۲۴ اوخته خُداوند دَزِ مو اَمْر کد که پِگِ امزی دِستورا ره دَ جای اُورده از خُداوند، خُدایِ خُو بَترسی تا همیشه دَ خُوبیِ مو تمام شُنه و مو زنده بُمَنی، اُمُو رِقم که اِمروز اَسته. ۲۵ اگه مو دَ دِقتِ پِگِ امزی احکام ره دَ حُضُورِ خُداوند، خُدایِ خُو دَ جای بیری، اُمُو رِقم که اُو دَزِ مو اَمْر کده، اوخته ای بِلدِه ازمو یِگِ عَمَلِ عَادِلانِه حِسابِ مُوشِه.'

^a ۶:۲۱ «فِرْعَوْنِ» یِگِ لَقَبِ بُودِ که بِلدِه تمامِ پادشایونِ مِصرِ اِستِفاده مِوشُد.

اخطار دَ باره گُمراهی

۱ ای قومِ اسرائیل، وختیکه خُداوند،
خُدای تُو، تُو ره دَ سرزمینی که بلده
تَصَرَف کدون شی دَ اُونجی موری، داخل کد
و مِلَّت های کلو یعنی حِتیا، جَر جاشیا، اَموربا،
کِنعانیا، فریِزیا، حویا و یبوسیا ره که هفت مِلَّت
کَته تر و قوی تر از تُو اَسته، از پیشِ رُوی تُو هی
کد، ۲ و غَیتیکه خُداوند، خُدای تُو اونا ره دَ
دِست تُو تسلیم کد و تُو اونا ره شکست ددی،
اوخته اونا ره کاملاً نابود کُو. قد ازوا عهد
بسته نَکُو و دَ بله ازوا رَحِم نَکُو. ۳ قد ازوا
خیشی نَکُو: دُخترِون خُو ره دَ باچه های ازوا
ندی و دُخترِونِ ازوا ره بلده باچه های خُو نَگیر،
۴ چراکه اونا باچه های تُو ره از پیروی ازمه
رُوی گردو مونه تا خُدا یونِ دیگه ره عِبادت کُنه.
اگه اَوطور شُنه، اَتشِ قارِ خُداوند دَ خِلاف تُو
دَر میگیره و اُو تُو ره دَ زودی نابود مونه.

۵ پس شُمو قد ازوا اینی رقم رفتار کُنید:
 قربانگاه های ازوا ره چپه کُنید، ستون های
 پُرسِشِی ازوا ره میده کُنید، بُت های اَشیره^a
 ره تکه-و-پرچه کُنید و بُت های تراش شُده ازوا
 ره دَ آتش بُسوزَنید؛^۶ چون شُمو بلده خُداوند،
 خُداى خُو قَوْمِ مُقَدَّسِ اَسْتِيد. خُداوند، خُداى
 شُمو، شُمو ره از مینکلِ پگِ قَوْمِ های رُوی
 زمی اِنْتِخابِ کد تا قَوْمِ خاصِ ازو بَشید.
 ۷ خُداوند بخاطرِ ازى دِلِ خُو ره دَز شُمو بسته
 نکد و شُمو ره اِنْتِخابِ نکد که شُمو از پگِ
 قَوْمِ های دِیگه کده کَلوتر بُودید، چُون شُمو از
 پگِ قَوْمِ ها کده کَمتر بُودید،^۸ بَلکه بخاطری که
 خُداوند شُمو ره دوست دَشت و میخاست قَسْمی
 ره که دَ بابه کَلونای شُمو خوردد، دَ جای بیره،
 او شُمو ره قد دِستِ زورْتُو از جایی که غلام
 بُودید بُرو اُورد و از دِستِ فِرْعَوْنِ پادشاهِ مِصر

^a ۷:۵ اَشیره یگِ بُتِ چوبی بُود که شکلِ خاتُو ره دَشت.

آزاد کد. ^۹ امزی خاطر بدَنید که تنها خُداوند، خُدای شُمو، خُدای یکتا آسته؛ اُو خُدای باوفا آسته و عهد و رَحمت خُو ره قد کسای که اُو ره دوست دَره و احکامِ اَزوره دَ جای میره تا هزار پُشت برقرار نِگاه مُونه، ^{۱۰} مگم جَزای کسای ره که اَزو بد مُبره، دَ سر شی میره و اونا ره نابُود مُونه. اُو دَ مجازاتِ کسی که اَزو بد مُبره معطل نُمونه، بَلکِه جَزای اَزو ره دَ سر شی میره. ^{۱۱} پس احکام، قَواین و دِستورای ره که ما اِمروز دَز شُمو اَمر مُونم، دَ دِقَت دَ جای بیرید.

^{۱۲} اگه شُمو امی دِستورا ره گوش کُنید و امیا ره نِگاه کده دَ جای بیرید، اوخته خُداوند، خُدای شُمو عهد و رَحمتی ره که دَ بابِه کَلونای شُمو قَسم خورد، قد شُمو برقرار نِگاه مُونه. ^{۱۳} اُو شُمو ره دوست مِیدَنه، بَرکت مِیدیه و تَعَداد شُمو ره کَلو مُونه؛ اُو ثَمِرِ رَحِمِ شُمو ره، ثَمِرِ زَمینِ شُمو ره، یعنی غَلّه و شِیره انگور

و روغونِ زَبْتُونِ شُمُو ره بَرکتِ مِیدیه و گوسله
 های گله و باره های رَمِه شُمُو ره دَ سرزمینی
 که دَ بابه کَلونای شُمُو قَسَم خورد که دَز شُمُو
 مِیدیه، کَلو مُونِه. ۱۴ شُمُو از پَگِ قَوْمِ ها کده
 کَلوتر بَرکت یافته مَوْشید؛ مَر دیا خاتُونِ نازای دَ
 مینکلِ از شُمُو و چارپایای شُمُو و جُود نَمیداشته
 بَشِه. ۱۵ خُداوند هر رقمِ ناجوری ره از شُمُو
 دُور مُونِه و شُمُو ره دَ هیچ کُدمِ امزُو مَرَضِ های
 بد که دَ مِصر دیدید، گِرِفَتار نَمُونِه، بَلکِه اونا
 ره دَ بِلِه پَگِ کسای میره که از شُمُو بد موبره.
 ۱۶ شُمُو باید پَگِ قَوْمِ های ره که خُداوند دَ دِست
 شُمُو تسلیم مُونِه، نابود کُنید و دَ بِلِه ازوا رَحِم
 نَکُنید؛ خُدایونِ ازوا ره عِبادت نَکُنید، چُون اونا
 بِلدِه شُمُو دام جور مَوْشه.

۱۷ اِمکانِ دَرِه که دَ دِلِ خُو بُگَید: ”ای قَوْمِ ها
 از مو کده غَدِر کَلویَه، مو چَطور مِیتنی اونا ره
 بُر کُنی؟“ ۱۸ ازوا نَتَرَسید؛ فقط دَ یادِ خُو بَیرید
 که خُداوند، خُدای شُمُو دَ حَقِ فِرَعُونِ و پَگِ

مِصرِبا چِيزِ كارِ كد. ۱۹ چِيمایِ شُمو مُصِيبِتِ
 هایِ بزرگ، مُعجزه ها و چِيزایِ عَجِيبِ رِهِ دِیدِ
 که دَ وَسِیلِه ازوا خُداوند، خُدايِ شُمو قَدِ دِستِ
 زورِتُو و بازُوِي قَوِي شُمو رِهِ بُروِ اُورِد. پس
 خُداوند، خُدايِ شُمو قَدِ پِگِ قَومِ هایِ که شُمو
 ازوا مِيتَرَسِید، اَمُو رِقمِ رِفتارِ مُونِه. ۲۰ علاوِه
 ازِي، خُداوند، خُدايِ شُمو گاو-زَمبُورا رِهِ دَ
 مِینکلِ ازوا رِیِ مُونِه تا باقی_مَندِه ها و تاشِه
 شُدِه هایِ ازوا رِهِ نَابُودِ کُنِه. ۲۱ ازوا نَتَرَسِید،
 چِراکه خُداوند، خُدايِ شُمو که دَ مِینکلِ شُمو
 اَستِه، خُدايِ بزرگ و باهِيبِتِ اَستِه. ۲۲ خُداوند،
 خُدايِ شُمو، اِي مِلَّتِ ها رِهِ کَمِ کَمِ ازِ پِيشِ رُويِ
 شُمو هِي مُونِه؛ شُمو نَمِيتَنِیدِ که اونا رِهِ دَ یِگَدَمِ
 نَابُودِ کُنِید؛ اگِه نَه، تِعدادِ حِیوانایِ وَحْشِي دَ
 سِرزَمِینِ شُمو کَلوِ مُوشِه. ۲۳ خُداوند، خُدايِ
 شُمو اونا رِهِ دَ دِستِ شُمو تَسَلِیمِ مُونِه؛ اُو اونا رِهِ
 دَ تَرَسِ-و-وَحْشَتِ بزرگِ مِیندَزِه تا وَخْتِیکِه اونا
 نَابُودِ شُنِه. ۲۴ اُو پادشاهِ هایِ ازوا رِهِ دَ دِستِ

از شُمو تسلیم مونه و شُمو نام های ازوا ره از زیر
 آسمو گم-و-گل مُونید؛ هیچ کس نَمیتنه د برابر
 از شُمو مُقاومت کُنه تا غَیتیکه اونا ره کاملاً
 نابود کُنید. ۲۵ مُجسمه های خُداون ازوا ره د
 آتش بُسوزَنید. د نقره و طِلاّی که د امزوبت ها
 آسته، چیم خُو ره نیلید و بلده خُو نگیرید؛ نشنه
 که د وسیله ازوا د دام گرفتار شُنید، چُون اونا د
 پیش خُداوند، خُداّی شُمو نجس آسته. ۲۶ چیز
 نجس ره د خانه خُو نیرید، اگه بیرید، شُمو ام
 مثل ازو کاملاً نابود موشید؛ بلکه از چیز نجس
 بے اندازه نفرت کُنید و کرک دشته بشید، چُون
 او باید کاملاً نابود شُنه.

خُداوند ره پُرمُشت نَکُنید

۱ "آی قومِ اسرائیل، پگ احکامی ره که
 ما امروز دَز تُو امر مُونم، د دِقّت د جای
 بیر تا زنده بُمَنی و کلو شُنی و د سرزمینی که
 خُداوند د بابه کَلونای تُو قسم خورده وعده کد،

داخل شنی و او ره تَصْرُف کُنی. ^۲ د یاد خو
 بیر که خُداوند، خُدای تُو د امزی چل سال تُو
 ره د تمامِ راه د بیابو رهبری کد تاکه تُو ره
 فروتن کنه و آزمایش کده بدنه که د دِل تُو
 چی آسته، آیا احکامِ ازو ره نِگاه مونی یا نه؟
^۳ او تُو ره گُشنه ایشته فروتن کد و بعد ازو
 «مَن» ره دَز تُو خورند که نه خود تُو او ره
 میسنختی و نه بابه کلونای تُو، تا دَز تُو بْفاَمَنه
 که انسان تنها د وسیله نان زنده نییه، بلکه
 انسان د وسیله هر کلامی که از دانِ خُداوند
 بُر موشه زنده آسته. ^۴ د ای چل سال کالای
 تُو د جان تُو نشارید و پایای تُو آماس نکد.
^۵ پس د دِل خو فکر کو و بدن: امو رقم که یگ
 آته باچه خو ره اصلاح مونه، خُداوند، خُدای
 تُو ام تُو ره اصلاح کد. ^۶ امزی خاطر احکامِ
 خُداوند، خُدای خو ره د جای بیر و د مُطابِقِ
 راه ها-و-طریق های ازو رفتار کو و ازو بترس.
^۷ وختیکه خُداوند، خُدای تُو، تُو ره د سرزمینِ

خُوب بُرد، دَ سرزمینی که دریاچه ها، چشمه ها
 و جوی های آو از دَره ها و کوه های شی جاری
 آسته، ^۸ دَ سرزمینی که گندُم، جَو، تاک های
 انگور و درختای انجیر و انار دَره، دَ سرزمینی
 که روغونِ زیتون و عسل دَره، ^۹ دَ سرزمینی
 که نان ره دَ سختی پیدا کده نمُوخوری و دَ
 اُونجی دَ هیچ چیز مُحتاج نمُوشی، دَ سرزمینی
 که سنگای شی آین آسته و از کوه های شی
 مس کَنده مونی، ^{۱۰} و تُو نان خورده سیر شُدی
 و خُداوند، خُدای خُو ره بخاطرِ سرزمینِ خُوب
 که دَز تُو دَده، شُکر-و-سپاس گُفتی، ^{۱۱} اوخته
 فِکر خُو ره بَگیر، که خُداوند، خُدای خُو ره
 پُرمُشت نَکنی و احکام، قانونا و دستُورای ازو
 ره که ما امروز دَز تُو امر مُونم، دَ جای بیری.
^{۱۲} آره، غیتیکه خورده سیر شُدی و بلده خُو
 خانه های خُوب آباد کده دَز شی جای-د-جای
 شُدی، ^{۱۳} و گله و رمه تُو کلو شُد و نُقره و طِلای
 تُو پَریمو و پَگِ دارایی تُو زیاد شُد، ^{۱۴} اوخته دِل

تُو مَغْرُورِ نَشْنَه و خُداوند، خُداى خُو ره كه تُو
 ره از سرزمينِ مِصر از جايى كه غُلام بُودى بُرو
 اُورد، پُرْمُشت نَكُنَى. ۱۵ اُو تُو ره دَ بِيابونِ كُتَه و
 ترسناك كه خُشك و بے اُو بُوَد و مارهاى زاردار
 و دُمكَجَك ها دَشت، رَهبرى كَد؛ اُو بَلدِه تُو از
 سَنگِ خارا اُو بُر كَد ۱۶ و اُو دَ بِيابو دَزتُو «مَن»
 خورند كه حَتَى بابَه كَلونايِ تُو نَمِيشَنخت، تاكه
 تُو ره فروتنِ كُنَه و تُو ره آزمائشِ كُنَه و دَ آخِرِ
 دَ حَق تُو خُوبى كُنَه. ۱۷ پس دَ دِلِ خُو نَكى:
 'قُدْرَتِ خودِ مَه و زورِ دِستِ مَه اِى دارايى ره
 بَلدِه مَه حاصِلِ كَدِه. ۱۸ بَلَكِه خُداوند، خُداى
 خُو ره يادِ كُو، چُون اُو اَسْتَه كه دَز تُو قُدْرَتِ
 مِيدِيَه تا دارايى حاصِلِ كُنَى؛ اُو اِى كارِ رَه مُونَه
 تا عَهْدِ خُو ره كه قَد بابَه كَلونايِ تُو قَسَمِ خورده
 بَسْتَه كَد، بَرَقَرارِ نِگاهِ كُنَه، رَقْمى كه اِمروز
 بَرَقَرارِ اَسْتَه.

۱۹ و اِگَه خُداوند، خُداى خُو ره پُرْمُشتِ كُنَى
 و از خُدايُونِ دِيگَه پَيْرِوى كَدِه اونا ره پَرَسْتِش و

سَجْدَه كُنِي، مَا اِمْرُوز دَ خِلَاف تُو شَاهِدِي مِيدِيم
 كِه حَتْمًا نَابُود مُوشِي. ۲۰ آرے، رَقْمِ امْرُوزِ مِلَّت
 هَا كِه خُداوند دَ پِيشِ رُوي تُو نَابُود مُونِه، تُو
 ام نَابُود مُوشِي، اگِه از آوازِ خُداوند، خُدايِ خُو
 اِطَاعَتِ نَكُنِي.

اِخْطَارِ دَ بَارِه مَغْرُورِ شُدُو

۹ اَي قَوْمِ اِسْرَائِيلِ گُوشِ كُو! تُو اِمْرُوز
 از دَرِبَايِ اَرْدُن تِيرِ مُوشِي تا دَ سِرْزَمِينِ
 مِلَّتِ هَايِ كِه از تُو كَدِه كُتِه تَر و قَوِي تَر اَسْتِه،
 دَاخِلِ شُنِي و شَارَايِ كُتِه رِه كِه دِيوَالِ هَايِ
 شِي تا اَسْمُو بِلَنْدِ اَسْتِه، تَصْرَفِ كُنِي. ۲ اُونَا
 مَرْدُمَايِ كُتِه و قَدِ بِلَنْدِ اَسْتِه، اَوْلَادِه عَنَاقِ كِه تُو
 مِينَخَشِي و شَنِيدِي كِه دَ بَارِه اَزُوا كُفْتِه شُدِه،
 'كِي مِينَنِه دَ مُقَابِلِ اَوْلَادِه عَنَاقِ ايسْتِه شُنِه؟'
 ۳ لِيكِنِ اِمْرُوزِ بَدَنِ كِه خُداوند، خُدايِ تُو رَقْمِ
 اَتِشِي كِه مُوسُوزْنِه پِيشِ پِيشِ تُو رَفْتِه از دَرِبَايِ
 اَرْدُن تِيرِ مُوشِه؛ اُو اَسْتِه كِه اُونَا رِه شِكْسْتِ

میدیه و اونا ره دَ پیش تو تسلیم مونه تا که تو
اونا ره بر کنی و دَ آسانی از بین ببری، امو رقم
که خداوند دَز تو گفته.

^۴ پس وختیکه خداوند، خدای شمو، اونا ره
از پیش روی شمو هی کد، دَ دل خو نگید که:
'بخاطرِ عدالت مو خداوند مو ره دَ ای سرزمی
اورد تا ای ره تصرف کنی.' ^۵ نه، بلکه بخاطرِ
شرارتِ امزی ملت ها آسته که خداوند اونا ره از
پیش روی شمو هی مونه. ^۵ ای بخاطرِ عدالت
یا راستی دل شمو نییه که شمو دَ سرزمینِ ازوا
داخل موشید و او ره تصرف مونید، بلکه بخاطرِ
شرارتِ امزی ملت ها آسته که خداوند، خدای
شمو اونا ره از پیش روی شمو هی مونه، تا
وعده ره که خداوند دَ بابه کلونای شمو ابراهیم
و اسحاق و یعقوب قسم خوردد پوره کنه.
^۶ پس بدنید که خداوند، خدای شمو ای سرزمین
خوب ره بخاطرِ عدالت شمو، دَز شمو نمیدیه تا

أَوْ رَه تَصْرُفِ كُنَيْدٍ، چراكه شُمویگ قَوْمِ سِرْكَشِ
أَسْتِيدِ.

نتیجہ نافرمانی از خُداوند

۷ دَ یَادِ خُو دَشْتَه بَشِيدِ و پُرْمُشْت نَكْنِيدِ كِه
چَطُور قَارِ خُداوند، خُدايِ خُو رِه دَ بِيَابُو بَالِه
أُورْدِيدِ. شُمُو از رُوزِي كِه از سِرْزَمِينِ مِصرِ بُرُو
أَمْدِيدِ تا غَيْتِيكِه دَ اِينجِي رَسِيدِيدِ، بار بار دَ
خِلَافِ خُداوند شُورِش كَدِيدِ. ^۸ دَ حُورِيبِ شُمُو
دَ اِنْدازِه قَارِ خُداوند رِه بَالِه أُورْدِيدِ كِه خُداوند دَ
بِلِه شُمُو غَضَبِنَاكِ شُدْ و مِيخَاسْتِ شُمُو رِه نَابُودِ
كُنِه. ^۹ وَخْتِيكِه ما دَ بِلِه كُوه بُرْ شُدْمِ تا لُوحِ هَايِ
سِنْگِي رِه بِيگِيرْمِ، يِعْنِي لُوحِ هَايِ عَهْدِي رِه كِه
خُداوند قَدْ شُمُو بَسْتِه كَدِ، ما مُدْتِ چِلِ رُوزِ و
چِلِ شَاوِ دَ كُوه مَنْدَمِ؛ ما دَ اُونْجِي نَه نَانِ خُورْدَمِ
وَ نَه آوِ وُچِي كَدَمِ. ^{۱۰} وَ خُداوند اَمُو دُو لُوحِ
سِنْگِي رِه دَزِ مِه دَدِ كِه قَدْ كِلْكَ خُدا دَ بِلِه شِي
نُوشْتِه شُدْدِ؛ وَ دَ بِلِه اَزْوا تَمَامِ تُورِه هَايِ بُودِ كِه

خداوند د کوه از مینکلِ آتش د روزی که شمو
 جم شده بویدید، دز شمو گفتند. ۱۱ بعد از ختم
 چل روز و چل شاو خداوند امو دُو لوحِ سنگی،
 یعنی لوح های عهد ره دز مه دد. ۱۲ اوخته
 خداوند دز مه گفت: 'باله شو، د زودی ازینجی
 تاه بورو، چون قوم تو که اونا ره از مصر برو
 اوردی فاسد شده. اونا راه-و-طریقی ره که ما
 دزوا امر کدم د زودی ایله کده و بلده خو یگ
 بت ریختنده شده جور کده.'

۱۳ خداوند بسم قد مه گپ زده گفت: 'ما ای
 قوم ره دیدم که واقعا یگ قوم سرکش آسته.
 ۱۴ مره تنها بیل که امیا ره نابود کنم و نام ازیا
 ره از تی آسمو گل کنم؛ و ما از تو یگ قوم
 قوی تر و کثه تر ازیا د وجود میرم.'

۱۵ پس ما دور خورده از کوه تاه امدم د حالیکه
 کوه د آتش موسوخت و امو دُو لوح عهد ام د دو
 دست مه بود. ۱۶ اوخته ما توخ کدم و دیدم که
 شمو واقعا د خلافِ خداوند، خدای خو گناه کده

بلده خو یگ گوسله ریختنده شده جور کدید و
 راه-و-طریق ری ره که خداوند دز شمو امر کدد،
 د زودی ایله کده بویدید. ۱۷ پس ما امو دو لوح
 ره گرفته از دستای خو پورته کدم و د پیش چیم
 شمو اونا ره تکه-و-پرچه کدم. ۱۸ اوخته مثل
 دفعه پیشنه، بسم چل روز و چل شاو د حضور
 خداوند روی د خاک افتدم و نه نان خوردم و
 نه او وچی کدم، فقط بخاطر پگ گناه های که
 کده بویدید، یعنی چیزی ره که د نظر خداوند بد
 بود انجام دده قار خداوند ره باله آورده بویدید.
 ۱۹ چون از قار و شدت غضب خداوند که د
 بله شمو باله آمدد تا شمو ره نابود کنه ترس
 خورده بودم؛ لیکن خداوند اوم دفعه ام دعای
 مره قبول کد. ۲۰ خداوند د بله هارون کلو قار
 شدد که میخاست او ره نابود کنه، لیکن ما د
 امزو غیت بلده هارون ام دعا کدم. ۲۱ اوخته ما
 سبب گناه شمو، یعنی امو گوسله طلایی ره که
 جور کده بویدید گرفته د آتش سوختندم و او ره

ٹوٹہ ٹوٹہ کدہ خوب سیدم تا رقمِ خاک نرم شد؛
بعد ازو خاک شی ره د جویی که از کوه جاری
بود، پاش ددم.

۲۲ شمو د تبیره، مَسَا و قِبروت-هتاوه ام قار
خداوند ره باله آوردید. ۲۳ و غیتیکه خداوند
شمو ره از قادش برنیع ربی کده گفت: 'بورید و
سرزمینی ره که ما دز شمو ددیم تصرف کنید،'
شمو از امرِ خداوند، خدای خو سربچی کدید،
چون دزونه اعتماد کدید و نه از آید شی شدید.
۲۴ از روزی که شمو ره مینخشم، شمو د خلاف
خداوند شورش کده مورید.

۲۵ آرے، ما بلده چل روز و چل شاو د حضور
خداوند روی د خاک افتدم، چون خداوند گفتد
که شمو ره نابود مونه. ۲۶ اوخته ما د پیش
خداوند دعا کده گفتم: 'ای خداوند-خدا، ای
قوم ره که مالِ خود تو آسته و تو اونا ره قد
بزرگی خو آزاد کدی و د وسیله دستِ قوی خو
از مصر برو آوردی، نابود نکو. ۲۷ خدمتگاری

خُو اِبْرَاهِيم و اِسْحَاق و يَعْقُوب رِه دَ یَاد بَیر و
 دَ سِرکَشی امزی قَوْم و دَ شَرارت و گُناه ازیَا
 نَظَر نَکُو. ۲۸ اگِه نَه، مَرْدَمِ سِرزَمِینی کِه موره
 از اُونجی بُرُو اُوردی، مُوگیه، ”ازی کِه خُداوند
 تَنتِست اونا رِه دَ سِرزَمِینی بُبِرِه کِه بِلدِه ازوا
 وِعدِه کُدد و ازی کِه اونا بَد شِی مِیَمَد، اونا رِه
 بُرُو اُورد تا دَ بیابو از بَین بُبِرِه. “ ۲۹ و لَی اَی
 خُداوند، اونا قَوْم تُو اَستِه و مالِ خود تُو کِه
 اونا رِه قَد قُدرتِ بُزرگ و بازوی قوی خُو بُرُو
 اُوردی.

دُو لُوحِ سَنگی نُو

۱ دَمَزُو غَیت خُداوند دَز مِه گُفت:
 ’دُو لُوحِ سَنگی مِثِلِ لُوحِ هَای اوْلَنه
 بِلدِه خُو تراش کُو و دَ کوه بُر شُدِه پِیشِ ازمِه بیه.
 یگِ صَندُوقِ چوبی ام بِلدِه خُو جور کُو. ۲ ما دَ
 بِلِه ازوا کِلِمِه هَای رِه نَوشِته مُونُم کِه دَ بِلِه لُوحِ
 هَای اوْلَنه بُوَد و تُو اونا رِه مِیدِه کدی؛ اوختِه تُو

اونا ره دَ صندوق بیل. ^۳ پس ما یگ صندوق
 از چیوِ آکاسی جور کدُم و دُو لُوحِ سنگی رقمِ
 لُوحِ های اوْلنه تراش کدُم و امو دُو لُوحِ ره دَ
 دِست خُو گِرِفته دَ کوه بُر شُدُم. ^۴ اوخته خُداوند
 دَ بِلِه امزُو دُو لُوحِ کِلِمه های اوْلنه ره نوِشته کد،
 امو «دَه حُکم» ره که خُداوند دَ کوه از مینکلِ
 آتِش دَ روزی که شُمو جَم شُدِه بُویدِید، دَ زَشُمو
 گُفتُند؛ و خُداوند اونا ره دَ ز مه دَد. ^۵ پس ما دَور
 خورده از کوه تاه امدُم و لُوحِ ها ره دَ صندوقی
 که جور کده بُوَدُم ایشتم؛ اونا هنوز دَ اُمونجی
 آسته، امو رقم که خُداوند دَ ز مه امر کدُد.

^۶ بَنیِ اسرائیل از بَیروتِ بَنی-یَعقان دَ موسیره
 کوچ کد و هارُون دَ اُمونجی فَوْت کده دَ فَن شُد
 و باچه شیِ العازار دَ جای ازو پیشوا تعین شُد.
^۷ ازونجی اونا دَ گدگوده کوچ کد و از گدگوده
 دَ یُطباته، دَ سرزمینی که از شیِ جوی های
 آو جاری آسته. ^۸ دَ امزُو غیت خُداوند طایفه
 لاوی ره جدا کد تا صندوقِ عهدِ خُداوند ره

اِنْتِقَالَ بَدِيه و دَ حُضُورِ خُداوند ايسته شده او ره خدمت كُنه و دَ نامِ ازو قوم ره بَرَكْت بَدِيه؛ و تا امروز اونا خدمت مونه. ^۹ امزی خاطر لاوی دَ مينكلِ برارون خُو كُدمِ تقسيم و مُلكِ ندره؛ تقسيمِ ازو از طرفِ خداوند مَهيا موشه، امو رقم كه خداوند، خُداي شُمو دَزُو كُفته.

^{۱۰} پس ما رقمِ دَفَعِه اوّل چل روز و چل شاو دَ كوه مندُم؛ و اومِ دَفَعِه امِ خداوند دُعای مَره قبول كد و نَخاست كه شُمو ره نابود كُنه. ^{۱۱} خداوند دَز مه كُفت: 'باله شُو و دَ سَفَرِ خُو اِدامه دده پيش پيشِ امزی قومِ رِبِي شُو تا اونا دَ سرزميني كه بلده بابه كلوناي ازوا قسم خوردُم كه دَزوا مِيدِيْمِ داخلِ شُنه و او ره تَصَرَفِ كُنه.'

ترس از خداوند

^{۱۲} پس آلي آي قومِ اسرائيل، خداوند، خُداي شُمو از شُمو چي ميخايه، بغيرِ ازي كه از خداوند، خُداي خُو بَتَرَسِيدِ، دَ مُطابِقِ

راه-و-طریقِ ازو رفتار کُنید، اُو ره دوست دَشته
 بَشید و خُداوند، خُدای خُو ره قد تمامِ دِل و قد
 تمامِ جانِ خُو خدمت کُنید ^{۱۳} و احکامِ خُداوند و
 دستُورای شی ره که ما امروز دَز شُمو امرِ مُونُم
 دَ جای بیرید تا دَ خَیر-و-خُوبی شُمو تمامِ شُنه.
^{۱۴} بدَنید که آسمو، حتی آسمونِ آسمونا دَ
 خُداوند، خُدای شُمو تعلقِ دَره و زمی قد تمامِ
 چیزای که دَز شی آسته، ازو یَه، ^{۱۵} باوجودِ
 امزی چیزا خُداوند دِلِ خُو ره دَ بابه کَلونای
 شُمو بسته کد و اونا ره مُحَبَّت کد و بعد
 ازوا اولادِه ازوا ره، یعنی شُمو ره از مینکلِ
 پگِ قومِ ها اِنْتِخاب کد، اُمو رقمِ که امروز
 آسته. ^{۱۶} پس قلبِ های خُو ره خَتنه کُنید
 و دیگه سرکشی نَکُنید، ^{۱۷} چراکه خُداوند،
 خُدای شُمو، خُدای خُدایو و رَبِّ اَلْاَرِبَابِ آسته،
 اُو خُدای بَزُرگ، قُدْرَتْمَند و باهیبِت آسته که
 طرفداری نَمونه و رِشَوْت نَمیگیره. ^{۱۸} اُو دَ
 دادِ یَتیما و خاتونوی بیوه میرسه و بیگنه گو

ره دوست میدانه و دزوا خوراک و پوشاک
 میدیه. ^{۱۹} پس بیگنه‌گو ره دوست بدینید، چراکه
 شمو ام د سرزمین مصر بیگنه بودید. ^{۲۰} تنها
 از خداوند، خدای خو بترسید و او ره عبادت
 کنید؛ دزو محکم بچسپید و تنها د نام ازو
 قسم بخورید. ^{۲۱} حمد-و-ثنای شمو فقط بلده
 ازو بشه که او خدای شمو آسته و کارای بزرگ
 و هیبت‌ناک ره که چیمای شمو دیده، بلده شمو
 انجام دده. ^{۲۲} بابه‌کلونای شمو هفتاد نفر بود که
 د مصر رفت، لیکن آلی خداوند، خدای شمو،
 تعداد شمو ره رقم ستاره‌های آسمو کلو کده.

۱ پس شمو باید خداوند، خدای خو
 ره دوست بدینید و وظیفه، قانونا،
 دستورا، و احکام شی ره همیشه د جای بیرید.
 ۲ بدینید که ما امروز قد بچکیچای شمو که نه
 اصلاح خداوند، خدای شمو ره دیده و نه خبر
 دره، توره نموگیم، بلکه قد شمو توره موگیم،
 که د باره بزرگی، دست زورتو و بازوی قوی

خُداوند مِیْدَنِید، ^۳ و از مُعْجِزَه ها و کارای اَزُو
 که دَ مِصر دَ حَقِ فِرْعَوْن پادشاهِ مِصر و دَ حَقِ
 تمامِ سِرْزَمِیْنِ اَزُو اِنْجَام دَد ^۴ و از چِیزای که دَ
 حَقِ لَشْکَرِ مِصرِیا و دَ حَقِ اَسْپِ ها و گَاذِی های
 جَنگی اَزُوا کد خِبر دَرِید. شُمو دِیدِید که خُداوند
 چِطُور آوِ دِریای سُرْخ رِه دَ بَلِه اَزُوا اُورْد غِیْتِیکِه
 اُونا شُمو رِه دُمْبَال مُوکْد و چِطُور اُونا رِه نَابُود
 کد که تا اِمروز یَاَد مُوشِه. ^۵ از چِیزای که اُو
 دَ بِیابو بَلْدِه شُمو اِنْجَام دَد تا و خْتِیکِه شُمو دَ
 اِیْنجِی رَسِیدِید ^۶ و از چِیزای که دَ حَقِ دَاتان و
 اَبِیرام باچِه های اِلِیاب اَوْلادِه رَثُوبِین کد، یَعْنِی
 که چِطُور زَمِی دَان خُو رِه واز کد و اُونا رِه قَد
 خَانُوار و خِیمِه های اَزُوا و هِر زِنْدِه جانی که قَد
 اَزُوا بُود از مِیْنِکَلِ پَگِ اِسْرَائِیل قُورْت کد، ام
 خِبر دَرِید. ^۷ اَرِه، چِیمای شُمو تَمَامِ اَمْزُو کارای
 بَزُرْگ رِه که خُداوند کد، دِید.

اَجْرِ اِطَاعَتِ از خُداوند

۸ پس پگِ احکامی ره که ما امروز دَز شُمو
اَمْر مُونُم دَ جای بَیْرِید تا قَوی شُنید و بَلدِه
گِرِفْتونِ سرزمینی که از دریای اَرْدُن تیر موشید،
دَز شی داخِل شُدِه اُو ره تَصْرَف کُنید ۹ و تا
دَمَزو سرزمی که خُداوند دَ بابِه کَلونای شُمو
قَسَم خورد که دَزوا و دَ اولادِه ازوا میدیه،
عُمَرِ دِراز دَشْتِه بَشید، دَمَزو سرزمی که از شی
شیر و عسل جاری آسته. ۱۰ چُون دَ سرزمینی
که شُمو داخِل شُدِه اُو ره تَصْرَف مُونید، رَقْمِ
سرزمینِ مِصر که از شی بُر شُدید نییه؛ دَ
اُونجی شُمو تَخْم ره کِشت مَوکدید و اُو ره رَقْمِ
کُردِ سَوزِیجات دَ زور-و-زَحْمَت خُو آو میددید،
۱۱ بَلکِه سرزمینی که شُمو بَلدِه گِرِفْتون شی

^a ۱۰:۱۱ دَ جای «دَ زور-و-زَحْمَت خُو» دَ زبونِ عبرانی

«دَ زورِ پای خُو» نوشته یه، چراکه مردُم دَ مِصر آو ره دَ
وسیلَه چرخ دَ زورِ پای خُو از دریای نیل بُر مَوکد.

از دریای اَرْدُن تیر موشید، یگ سرزمینِ پُر از کوه ها و دَرّه ها آسته که از بارشِ آسمو آو مَوخوره. ۱۲ اُو سرزمینی یه که خداوند، خُدای شُمو مَتَوَجِه ازو آسته و نظرِ خداوند، خُدای شُمو همیشه دَ بِلِه ازو آسته، از شُرُوعِ سال تا آخِرِ سال.

۱۳ اگه احکامِ ازو ره که ما امروز دَز شُمو امر مُونم، دَ دِقَتِ گوشِ بَگیرید و خداوند، خُدای خُو ره دوستِ بَدَنید و اُو ره قد تمامِ دِل و قد تمامِ جانِ خُو خدمتِ کُنید، ۱۴ اوخته اُو بارشِ ره بَلدِه زمینای شُمو دَ موسمِ شی میدیه، ام بارشِ اوّل و ام بارشِ آخِر ره، تا بَتَنید غَلّه، شِیره انگور و روغونِ زیتونِ خُو ره جَم کُنید. ۱۵ اُو دَ عَلفچَر های شُمو بَلدِه چارپایای شُمو علفِ سَوزدلجی مونه و شُمو از پَگِ خوراکِ ها خورده سیر موشید.

۱۶ هُوشِ خُو ره بَگیرید که دِلِ شُمو بازی نَخوره و گمراه نَشَنید که خدایونِ دیگه ره

پَرَسْتِشْ كُنید و دَزوا سَجده كُنید؛ ^{۱۷} اگه نه،
 آتِشِ قارِ خُداوند دَ خِلافِ شُمُو دَرِ مِیگیره و
 او آسمو ره بسته مونه تا بارش نباره و زمی
 حاصلِ خُو ره ندیه و شُمُو امزُو سرزمینِ خُوب
 كه خُداوند دَز شُمُو میدیه دَ زودی نابود موشید.
^{۱۸} پس امی تورای مَره دَ دِل و جان خُو جای
 بَدید و اونا ره بلده یادآوری دَ دِستِ خُو بسته
 كُنید و رقمِ نشان دَ مینکلِ چِیما دَ پیشانیِ خُو
 بند كُنید. ^{۱۹} اونا ره دَ بچكیچایِ خُو تعلیم بَدید
 و دَ غَیْتیکه خانه آستی، دَ غَیْتیکه راه موری،
 دَ غَیْتیکه خاو موشی و دَ غَیْتیکه باله موشی
 دَ باره ازوا توره بُگی. ^{۲۰} اونا ره دَ چوکات
 های درگه های خانه خُو و دَ درگه های شارِ خُو
 نوشته كُنید، ^{۲۱} تا روزای عُمَرِ از شُمُو و روزای
 عُمَرِ بچكیچایِ شُمُو دَ سرزمینی كه خُداوند دَ
 بابِه كلونایِ شُمُو قسم خورد كه دَزوا میدیه، دِراز
 شُنه، دَ اندازه روزای كه آسمو دَ بِلِه زمی آسته.

۲۲ چُون اگه شُمُو تمامِ امزی احکام ره که ما
 دَز شُمُو امرِ مُونُم دَ دِقَت دَ جای بیرید و خُداوند،
 خُداى خُو ره دوست بدَنید و دَ مُطابِقِ تمامِ
 راه ها-و-طریقای ازُو رفتار کُنید و دَزُو محکم
 بچَسپید، ۲۳ اوخته خُداوند پگِ امزی مِلَّت ها ره
 از پیشِ رُوی شُمُو هَی مُونه و شُمُو سرزمینِ مِلَّت
 های کُنه تر و قوی تر از خود ره تَصَرَف مُونید.
 ۲۴ دَ هر جایی که پای خُو ره بیلید، امو جای
 از شُمُو موشه؛ سرحدای سرزمین شُمُو از بیابو
 تا لَبنان و از دریا یعنی دریای فرات تا دریای
 غَربى^a ادامه پیدا مونه. ۲۵ هیچ کس نَمیتنه که
 دَ برابر شُمُو مُقاوِمَت کُنه، چراکه خُداوند، خُداى
 شُمُو ترس و وَحِشَت شُمُو ره دَ بِلَه تمامِ مردُم
 امزُو سرزمی، دَ هر جایی که قَدَم بیلید قرار
 میدیه، امو رقم که دَز شُمُو کُفته.

^a ۱۱:۲۴ یعنی دریای مدیترانه.

۲۶ اینه، ما امروز دَ پیشِ رُوی شُمو بَرکت و
 نالت ره میلم. ۲۷ بَرکت مینگرید، اگه از احکامِ
 خُداوند، خُدايِ خُو که ما امروز دَز شُمو امرِ
 مُونم، اطاعتِ کُنید؛ ۲۸ نالت موشید، اگه از
 احکامِ خُداوند، خُدايِ خُو اطاعتِ نَکُنید و از
 راه-و-طریقی که ما امروز دَز شُمو امرِ مُونم
 بگرید و از خُدايِونِ دیگه که هرگز نمیشنختید
 پیروی کُنید.

۲۹ وختیکه خُداوند، خُدايِ شُمو، شُمو ره دَ
 سرزمینی که بلده گرفتون شی داخلِ موشید
 بُرد، اوخته بَرکت ره دَ کوهِ جَرزیم و نالت ره دَ
 کوهِ عیبال قرار بَدید. ۳۰ اونا دَ او طرفِ دریایِ
 اَرْدُن آسته، طرفِ راهی که آفتو میشینه، دَ
 سرزمینِ کِنعانی های که دَ دشتِ زندگی مونه،
 رُوی دَ رُوی جِلجال دَ نزدیکِ بَلوط های مورح.
 ۳۱ اینه، شُمو دَ زودی از دریایِ اَرْدُن تیر شده
 داخلِ مورید تا سرزمینی ره که خُداوند، خُدايِ
 شُمو دَز شُمو میدیه تَصَرَفِ کُنید و غیتیکه او ره

گرفتید و دَ اُونجی جای-دَ جای شُدید، ۳۲ فِکر
شُمو بَشه که تمام احکام و دستُورای ره که ما
امروز دَ پیشِ رُوی شُمو میلم، دَ جای بیرید.

خُداوند ره دَ جایی عِبادت کُنید که او اِنْتِخاب مُونه

۱۲ اینی دستُورا و قانونا ره شُمو
دَ سرزمینی که خُداوند، خُدای
بابه کلونای شُمو دَز شُمو دده تا او ره تَصْرُف
کُنید، دَ دِقَت دَ جای بیرید، یعنی دَ تمام روزای
که شُمو دَ رُوی زمی زندگی مُونید. ۲ شُمو تمام
جای های ره که مِلَّت ها دَ مَنه ازوا خُدایون خُو
ره پرستش مُونه، بعد از تَصْرُف کدونِ سرزمین
ازوا کاملاً خَراب کُنید، چی دَ کوه های بلند
بَشه، چی دَ بِلَه تِپه ها و چی دَ تَی درختای
سوز. ۳ قُربانگاه های ازوا ره بیرو کُنید، سْتون
های پَرستشی ازوا ره میده کُنید، بُت های اَشیره
ازوا ره دَ آتِش دَر بَدید و بُت های تَراش شُدِه

خُدايُونِ ازوا ره تَکِه-و-پِرچِه کُنِيد و دَ امزِي رَقْم
نام های ازوا ره ازونجی گُم-و-گُل کُنِيد.

^۴ شُمُو خُداوند، خُدايِ خُو ره دَ امزُو طَريقه ها
و جای ها پَرستِش نَکُنِيد، ^۵ بَلکِه جایی ره که
خُداوند، خُدايِ شُمُو از مینکلِ پَگِ طایفه های
شُمُو دَ عِنوانِ جای بُود-و-باش خُو اِنْتِخابِ مُونِه
تا نامِ خُو ره دَ اُونجی قرار بَدِيه، اُمُو جای ره
طَلب کُنِيد و دَ اُمُونجی بُوَرِيد. ^۶ شُمُو قُربانی
های سوختنی، قُربانی های دِيگِه، دِه-يگِ ها،
هدیه های بِلند کَدنی، نَذر ها، هدیه های
داوطلبانه و اوّلباری گَلِه و رِمِه خُو ره دَ اُمُونجی
بُورِيد. ^۷ دَ اُمُونجی دَ حُضُورِ خُداوند، خُدايِ خُو
بُخُورِيد و شُمُو و خانوارِ شُمُو بَلدِه حاصِلِ دِستِ
خُو که خُداوند، خُدايِ شُمُو، شُمُو ره قَد ازو
بَرَکت دَدِه خوشی کُنِيد.

^۸ شُمُو ای رَقْم رفتار نَکُنِيد، رَقْمی که مو
اِمروز دَ اِینجی رفتار مُونی؛ دَ اِینجی هر
کس هر جای که دَ نَظرِ شیِ صَحیح معلوم

شُنه، قُرَبانی مونه. ^۹ شُمو هنوز دَ جای آرام
 و مُلک-و-زَمینی که خُداوند، خُدای شُمو،
 دَز شُمو میدیه نرسیدید، ^{۱۰} لیکن وختیکه از
 دریای اَرْدُن تیر شده دَمزُو سرزمی که خُداوند،
 خُدای شُمو دَ عِنوانِ مُلکیتِ دَز شُمو میدیه
 جای-د-جای شُدید، و خُداوند شُمو ره از شَرِ
 پگِ دُشمنای گِرد-و-بَر شُمو آرامی دَد و شُمو
 دَ اَمْنیتِ زندگی کدید، ^{۱۱} اوخته دَ امزُو جای
 که خُداوند، خُدای شُمو اِنْتِخاب مونه تا نام
 خُو ره دَز شی قرار بَدیه، اینی چیزا ره که
 دَز شُمو امر مُونم بُبرید: قُرَبانی های سوختنی،
 قُرَبانی های دِیگه، دَه-یگ ها، هدیه های بلند
 شده و بَهِتَرین حِصّه نذر های خُو ره که بلده
 خُداوند نذر میگیرید. ^{۱۲} و دَ اُونجی دَ حُضُورِ
 خُداوند، خُدای خُو قد باچه ها و دُخترُون خُو،

غُلاما و کنیزای خُو و قد لاویای که دَ مینکل^a
 شُمُو زندگی مُونه، خوشی کُنید، چراکه لاویا دَ
 مینکل شُمُو نه تقسیمِ دَره و نه مُلک. ^{۱۳} فِکر
 شُمُو بَشه که قُربانی های سوختنی خُو ره دَ
 هر جای که دَ نظر شُمُو صحیح معلوم شُد،
 تقدیم نَکُنید، ^{۱۴} بلکه تنها دَ جایی که خُداوند دَ
 مینکل یکی از طایفه های شُمُو انتخاب مُونه، دَ
 اُونجی قُربانی های سوختنی خُو ره تقدیم کُنید
 و دَ اُمونجی هر چیزی ره که ما دَز شُمُو امر
 مُونم، انجام بَدید.

^{۱۵} و لے هر وختیکه دِل شُمُو شُنه، شُمُو میتنید
 دَ تمام منطقه های خُو حیوانا ره حلال کُنید و
 مُطابقِ بَرکتی که خُداوند، خُدای شُمُو دَز شُمُو
 میدیه گوشت شی ره بُخورید؛ نفرای پاک و
 ناپاک میتنه ازو بُخوره، اُمو رقم که بَز کوهی

---

^a ۱۲:۱۲ دَ جای «مینکل شُمُو» دَ زبونِ عبرانی «درگه
 های شُمُو» یا «شارای شُمُو» نوشته یه.

و آهو ره مُوخوره. ۱۶ مگم خون ره نَخورید،
بلکه او ره مثلِ آو دَ زمی لَوو کُنید. ۱۷ پس،
دَه-یگِ غَلَه-و-دانه، شیره انگور و روغونِ زیتون
خُو ره، اُولباری گله و رمه خُو ره، نذر های ره
که دَ گردون خُو میگیرید، هدیه های داوطلبانه
خُو و هدیه های خاص خُو ره دَ منطقه های
خُو نَخورید؛ ۱۸ بلکه اونا ره دَ حُضورِ خُداوند،
خُدايِ خُو دَ جایی که خُداوند، خُدايِ شُمو
اِنْتخاب مونه، قد باچه ها و دُخترنِ خُو، عُلما
و کِنیزایِ خُو و لاویایِ که دَ مینکل شُمو زندگی
مونه، بُوخورید و بلده چیزایِ که حاصلِ دِست
شُمو آسته، دَ حُضورِ خُداوند، خُدايِ خُو خوشی
کُنید. ۱۹ فِکرِ شُمو بَشه که لاویا ره تا زمانی که
دَ سرزمینِ خُو زندگی مُونید، از یادِ خُو نَبَرید.
۲۰ وختیکه خُداوند، خُدايِ شُمو سرزمین
شُمو ره کتَه کد، اُمو رقم که وعده کده، و
شُمو بَخاهید که گوشتِ بُوخورید، ازی که دِل
شُمو گوشتِ شُدِه، هر غِیتیکه دِلِ شُمو شُد،

شُمو میتنید گوشت بُخورید. ۲۱ اگه جایی که
 خُداوند، خُدای شُمو اِنْتِخاب مونه تا نام خُو ره
 دَز شی قرار بَدیه، از شُمو دُور بَشه، اوخته از
 گله و رمه خُو که خُداوند دَز شُمو دَده، میتنید
 حلال کُنید، اُمو رقم که دَز شُمو هِدایت کدیم؛
 و هر چِیقَس که دِل شُمو شُد دَ منطقه های
 خُو بُخورید. ۲۲ اُمو رقم که بَز کوهی و آهو
 خورده موشه، اونا ره ام اُمو رقم بُخورید؛ نفرای
 پاک و ناپاک هر دُوی شی میتنه ازوا بُخوره.
 ۲۳ مگم اِحْتِیاط کُنید که خُون ره نَخورید، چراکه
 خُون زندگی آسته و شُمو نباید زندگی ره قد
 گوشت بُخورید. † ۲۴ خُون ره نَخورید، بلکه رقم
 آو دَ زمی لُوو کُنید. ۲۵ خُون ره نَخورید تا دَ
 خُوبی از شُمو و بچکِیچای شُمو که بعد از شُمو
 مییه تمام شُنه، چُون شُمو باید تنها کاری ره
 انجام بَدید که دَ نظر خُداوند دُرست آسته.

† ۱۲:۲۳ پیدایش ۹:۴

۲۶ ولے هدیه های مُقَدَّس ره که دَ پیش شُمو
 آسته و نذر های خُو ره باید دَ جایی بُبرید که
 خُداوند اِنْتِخَاب مونه. ۲۷ گوشت و خُونِ قُرْبانی
 های سوختنی خُو ره دَ بِلَه قُرْبانگاهِ خُداوند،
 خُدای خُو تقدیم کنید؛ خُونِ قُرْبانی های دیگه
 شُمو باید دَ بِلَه قُرْبانگاهِ خُداوند، خُدای شُمو لَوُو
 شُنه و گوشت شی ره مِیتِنید بُخورید. ۲۸ فِکر
 شُمو بَشَه که تمامِ امزی تورا ره که ما دَز شُمو
 امر مُونُم بِشَنوید و دَ جای بیرید تا دَ خوبی
 از شُمو و بچکیچای شُمو که بعد از شُمو مییه
 تمام شُنه، چراکه امی کار شُمو دَ نظرِ خُداوند،
 خُدای شُمو خُوب و دُرست آسته.

۲۹ وختی خُداوند، خُدای شُمو مِلت های ره
 که بَلدَه بُر کدونِ ازوا مورید، از پیشِ رُوی شُمو
 نابود کد و شُمو اونا ره هَی کده دَ سرزمینِ
 ازوا جای-د-جای شُدید، ۳۰ اوخته هُوش خُو ره
 بگیریید تا بعد ازی که اونا از پیشِ رُوی شُمو
 نابود شُد، دَ دام نَفْتِید و ازوا تَقْلید نَکنید و دَ

باره خُدايُونِ ازوا تحقِيقِ نَكُنِيدِ كِه بُگِيدِ، اِي
 مِلَّتْ ها چي رَقْمِ خُدايُونِ خُورِه عِبَادَتِ مُوَكِدِ كِه
 مو ام اُمُو رَقْمِ كَنِی. ^{۳۱} وختی خُداوند، خُدايِ
 خُورِه عِبَادَتِ مُوَنِيدِ، اُو رَقْمِ كَارَا رِه نَكُنِيدِ كِه
 اُونَا مُونِه، چُونِ هِر چِيزِي كِه دَ نَظَرِ خُداوند زِشْتِ
 اَسْتِه و از شِي بَدِ مُوبرِه، اُونَا بَلَدِه خُدايُونِ خُورِه
 اِنجامِ مِيدِيه. اُونَا حَتِي باچِه ها و دُخْترونِ خُورِه
 بَلَدِه خُدايُونِ خُورِه دَ اَتِشِ دَرِ مِيدِيه. ^{۳۲} هِر چِيزِي
 رِه كِه ما دَزِ شُمُو اَمْرِ مُونِمِ، دَ دِقَّتِ اِنجامِ بَدِيدِ؛
 دَزُو چِيزِي اِضافِه نَكُنِيدِ و نِه ام ازُو چِيزِي كَمِ
 كُنِيدِ.

اِخْطَارِ دَ بارِه پَرَسْتِشِ خُدايُونِ دِيگِه

۱ اگِه يگِ نَبِي يا نَفْرِي كِه دَ وَسِيلِه
 خَاوِ پِيشْگُويِي مُونِه دَ مِينْكلِ شُمُو
 پِيدَا شُنِه و بَلَدِه شُمُو دَ بارِه يگِ مُعْجَزِه يا
 چِيزِ عَجِيبِ خَبَرِ بَدِيه ^۲ و اُمُو مُعْجَزِه يا چِيزِ
 عَجِيبِ كِه دَ بارِه شِي دَزِ شُمُو خَبَرِ دَدِه، رُخِ

بدیه، و اُو بُگیه: 'ببید از خُدیونِ دیگه پیروی
 کنی و اونا ره پرستش کنی،' خُدیونی ره که
 شُمو هیچ نَمینَخشید،^۳ شُمو باید دَ تورای امزُو
 نبی یا نفری که خاو دیده، گوش ندید، چراکه
 خُداوند، خُدای شُمو، شُمو ره اِمْتِحان مونه،
 تا بدنه که آیا شُمو خُداوند، خُدای خُو ره قد
 تمام دِل و تمام جان خُو دوست میدنید یا نه؟
 شُمو باید از خُداوند، خُدای خُو پیروی کنید^۴
 و تنها ازو بترسید؛ شُمو باید احکامِ ازو ره دَ
 جای بیرید و از ایدِ ازو شنید؛ شُمو باید او ره
 عبادت کنید و دَزُو محکم بچسپید.^۵ و امونبی
 یا نفری که خاو دیده، باید کُشته شنه، چراکه
 او دَ خِلَافِ خُداوند، خُدای شُمو که شُمو ره
 از سرزمینِ مصر بُرو اُورد و از جایی که غُلام
 بُودید آزاد کد تورای فتنه‌انگیز گفته تا شُمو
 ره از راه-و-طریقِی که خُداوند، خُدای شُمو دَز
 شُمو امر کده که مُطابقِ ازو رفتار کنید بُر کُنه.
 دَمزی رقم شرارت ره از مینکل خُو پاک کنید.

۶ اگه برار تُو که باچه آبه تُو آسته یا باچه
 و دُختر تُو یا خاتون تُو که دَ بَغل تُو آسته و
 یا رفیقِ جانبرابر تُو، تُو ره تاشکی گپ بدیه و
 بُگیه، 'بیه که بوری و خُدیونِ دیگه ره پَرستش
 کنی، 'خُدیونی ره که نه خود تُو مینخشی و نه
 بابه کلونای تُو میشنخت، ۷ خُدیونِ مِلت های
 ره که دَ گرد-و-بَر شمو آسته، چی دَ نزدیک تُو،
 چی از تُو دُور و چی از یگ گوشه زمی تا دیگه
 گوشه شی، ۸ تُو باید راضی نشنی و دَ توره
 ازو گوش ندی. دَ بله ازو رَحَم نکو و دَزو دل
 نسوزن و گناه ازو ره تاشه نکو، ۹ بلکه او ره
 حتماً بکُش؛ دِست ازتو باید اول بلده کُشتون ازو
 دراز شنه و بعد ازو دِستِ تمام قوم. ۱۰ او ره
 سنگسار کو تا بُمَره، چُون او کوشش کده که تُو
 ره از خُداوند، خُدای تُو زوی-گردو کُنه، امزو که
 تُو ره از سرزمینِ مصر، از جایی که غلام بودی
 بَرُو اُورد. ۱۱ اوخته تمام قومِ اسرائیل میشنوه و

ترس مَوْخوره و دِیگه هیچ کس ای رقم شرارت
ره دَ مینکل شُمو انجام نَمیدیه.

۱۲ اگه دَ باره یکی از شارای که خُداوند،
خُدای شُمو بلده بُود-و-باش دز شُمو میدیه
بِشَنوید ۱۳ که نفرای شَریر از مینکل شُمو باله
شُده و باشنده های شار ره گُمره کده مَوگیه:
'بِیید که بوری و خُداونِ دِیگه ره عِبادت کنی،'
خُدایونی ره که شُمو نَمینخَشید، ۱۴ اوخته شُمو
تحقیق و کُنج-و-کاو کده ای توره ره خُوب
بَررسی کُنید. اگه ای توره راست ثابت شُد که
امی رقم کارِ نَفرت-انگیز دَ مینکل شُمو انجام
شُده، ۱۵ اوخته شُمو حتماً باشنده های امز و شار
ره قد دَمِ شمشیر بَزَنید و امو شار ره قد تمام
چیزای که دَ مَنه شی آسته کاملاً نابود کُنید،
حتی چارپایای شی ره ام قد دَمِ شمشیر بَزَنید.
۱۶ بعد از و تمام وُلجِه شی ره دَ مَنه شار دَ یگ
میدانی جم کُنید و شار ره قد تمام وُلجِه شی دَ
عنوانِ هدیه سوختنی بلده خُداوند، خُدای خُو دَ

آتَشِ كَامِلًا دَرِ بَدِيدِ. اُمُو شَارِ بَلَدِه هَمِيْشِه يِگ
 خَرَابِه بُمْنِه و هَرگِز دُوْبَارِه آبَاد نَشْنِه. ۱۷ اُمُو
 چِيْزايِ كِه بَلَدِه نَابُود شُدُو جَم شُدِه، هِيْچ چِيْز
 شِي دَ دِستايِ شُمُو نَبَشِه، تَا خُداوند از قَار خُو
 بَشِيْنِه و دَ بِلِه شُمُو رَحْم و دِلْسوزِي كُنِه و تَعْدَاد
 شُمُو رِه كَلُو كُنِه، اُمُو رَقْم كِه دَ بَابِه كَلُونايِ
 شُمُو قَسْم خورده بُود. ۱۸ و خَتِيْكِه شُمُو از اَيِدِ
 خُداوند، خُدايِ خُو شُنِيْد و پِگِ اَحْكَامِ اَزُو رِه كِه
 مَّا اِمْرُوز دَز شُمُو اَمْر مُونْم نِگَاه كُنِيْد و چِيْزايِ
 رِه كِه دَ نَظَرِ خُداوند، خُدايِ شُمُو دُرُست اَسْتِه، دَ
 جايِ بِيْرِيْد، وَعَدِه خُداوند بَلَدِه شُمُو پُورِه مُوشِه.

چِيْزايِ پَاك و نَجَس

۱ شُمُو بچِكِيْچايِ خُداوند، خُدايِ خُو
 اَسْتِيْد، پَس دَ غَيْتِ مَاتِمِ بَلَدِه مُرْدِه
 هَا، خُودُونِ خُو رِه زَخْمِي نَكُنِيْد و مِيْنَكَلِ چِيْمايِ
 خُو رِه كَل نَكُنِيْد؛ ۲ چُون شُمُو بَلَدِه خُداوند،
 خُدايِ خُو يِگ قَوْمِ مُقَدَّسِ اَسْتِيْد و خُداوند شُمُو

ره بلده خُو اِنْتِخاب كده تا از مینكلِ پگِ قوم
 های كه دَ رُوی زمی آسته، قومِ خاصِ ازو بَشید.
 ۳ شمو هیچ چیزِ نَجِسِ ره نَخورید. ۴ حیوانای
 ره كه شمو خورده میتنید، اینیا آسته: گاو،
 گوسپو و بُز، ۵ آهو، بُزِ كوهی، آهو بره، بُزِ
 وَحشی، گوزن، گاوِ وَحشی و قُوجِ كوهی.
 ۶ هر حیوان كه سُم شی شق بَشه، یعنی دُوشقِ
 بَشه و نِشقار كنه، از مینكلِ حیوانا اُو ره میتنید
 بُخورید. ۷ لیكن از مینكلِ حیوانای كه نِشقار
 مونه یا سُم شی دُوشقِ آسته، اینیا ره نَخورید:
 اَشتر، خرگوش و تُولی، چراكه اونا نِشقار مونه،
 و له سُم ازوا دُوشقِ نییه؛ اونا بلده شمو نَجِسِ
 آسته. ۸ خوك اگرچه سُم شی دُوشقِ آسته، و له
 نِشقار نمونه، اُو بلده شمو نَجِسِ آسته. پس
 گوشتِ امزی حیوانا ره نَخورید و دَ لاشِ امزیا
 دِست نزنید.

۹ از مینکلِ پگِ زنده‌جانای که دَ آو آسته، هر زنده‌جان که شاپِر و فِلس^a دَره میتنید بُخورید. ۱۰ لیکن زنده‌جانای ره که شاپِر و فِلس ندره نَخورید؛ اونا بلده شُمو نَجِس آسته.

۱۱ هر رقم مُرغکوی پاک ره شُمو میتنید بُخورید. ۱۲ لیکن اینیا ره نَخورید: بُرگج، لاشخور، لاشخورِ ریشتو، ۱۳ شاهین، پُشت سُرَخگ، باشه هر رقم شی که بَشه، ۱۴ زاغ هر رقم شی که بَشه، ۱۵ شُترمُرع، مُرعِ دریایی، کله‌خورک، باز هر رقم شی که بَشه، ۱۶ بومِ ریزگک، بومِ کُته، بومِ سفید، ۱۷ قوطو، لاشخورِ مصری، قاز، ۱۸ لگ‌لگ، کُنگ هر رقم شی که بَشه، پوپوک و شاپِرگِ چرمی. ۱۹ تمامِ اوخلی های بالدار بلده شُمو نَجِس آسته؛ اونا نباید خورده شُنه. ۲۰ لیکن

---

^a ۱۴:۹ «فلس» امو چیزای جلجلی ره مَوگیه که دَ روی پوستِ ماهی آسته. ^b ۱۴:۱۶ بوم یعنی بخشِگر یا بیقوش.

زنده‌جانای بالدار که پاک آسته، اونا ره میتنید
بُخورید.

۲۱ هیچ جاندارِ خود مُرده ره نَخورید؛ او ره
دَ بیگنه که دَ شارای شُمو زندگی مونه بدید
تا بُخوره، یا دَ یگ بیگنه مُسافرِ سَودا کُنید،
چراکه شُمو بلده خُداوند، خُدای خُو یگ قومِ
مُقَدَّس آستید.

امچنان بُزغله ره دَ شیرِ آبه شی پُخته نَکُنید.

دَ باره ده-یگ

۲۲ ده-یگِ تمامِ حاصلاتِ زمینِ خُو ره که
سالانه از زمی دَ دستِ مییه، حتماً جدا کُنید.
۲۳ و دَ حُضُورِ خُداوند، خُدای خُو دَ جایی که او
اِنتِخابِ مونه تا نامِ خُو ره دَ اُونجی قرارِ بدیه،
ده-یگِ غَلّه، شِیره انگور و روغونِ خُو ره قد
اولباری گله و رَمه خُو بُخورید، تا یادِ بَگیرید
که همیشه از خُداوند، خُدای خُو ترسِ دَشته
بَشید. ۲۴ لیکن اگه راهِ بلده شُمو دَ اندازه دُور

بشه، که ده-یگ ره بُرده نَتَید، یعنی جایی ره که خُداوند، خُدای شُمو اِنْتِخاب مونه تا نام خُو ره د اُونجی قرار بدیه بلده شُمو دُور بَشه، اوخته غَیتیکه خُداوند، خُدای شُمو، شُمو ره بَرکت دَد،
 ۲۵ اَمو ده-یگ ره د نُقره سَودا کُنید و نُقره ره د دِست خُو گِرِفته د جایی که خُداوند، خُدای شُمو اِنْتِخاب مونه بورید. ۲۶ د اُونجی قد نُقره هر چیزِی که دِل شُمو شُد بَخَرِید: گاو، گوسپو، شرابِ اَنگُور، شرابِ هایِ دِیگه، و هر چیزِ دِیگه که خوش شُمو اَمَد؛ و د حُضُورِ خُداوند، خُدای خُو خودون شُمو قد خانوار خُو بُخُورید و خوشی کُنید. ۲۷ و لاویای ره که د شارای شُمو زِندگی مونه، از یاد نَبَرِید، چراکه اونا د مینکلِ شُمو تقسیم و مُلک ندره.

۲۸ د آخِرِ هر سه سال، یعنی د سالِ سِوَمِ تمام ده-یگِ حاصِلاتِ خُو ره بَیرِید و د شارای خُو دَخیره کُنید ۲۹ تا لاویا که د مینکلِ شُمو تقسیم و مُلک ندره و بیگنه گو، یَتِیما و خاتونوی بیوه

که دَ شارای شُمو آسته، اَمدَه بُوخوره و سیر شُنه،
و خُداوند، خُدای شُمو، شُمو ره دَ تمامِ کارای
دِست شُمو که انجام مِیدید، بَرکت بَدیه.

سالِ بخشیدونِ قرض ها

۱۵
دَ آخرِ هر هفت سال باید قرض ها ره
بَخشِش کُنید. ۲ و طَریقَه بخشیدونِ
قرض اینی آسته: هر قرض دِهِنده که دَ همسایه
خُو قرض دَدَه بَشَه، باید بخشِش کُنه و از
همسایه یا برارِ اسرائیلی خُو قرض خُو ره طلب
نَکُنه، چراکه بخشیدونِ قرض از طرفِ خُداوند
اعلان شُدَه. ۳ از بیگنه مِیتنی که قرض خُو
ره طلب کُنی، لیکن قرض تُو که دَ بلَه برارِ
اسرائیلی تُو بَشَه، باید ازو دِست باله کُنی.
۴ یَقیناً دَ مینکل شُمو هیچ نفرِ مُحْتَاج و جُود
نَمِیدَشته بَشَه، چُون خُداوند، خُدای شُمو، حتماً
شُمو ره دَ امزُو سرزمی که دَ عِنوانِ مُلکیتِ دَز
شُمو مِیدیه تا او ره تَصَرُف کُنید، بَرکت مِیدیه،

۵ دَ شرطی که از آیدِ خُداوند، خُدای خُو شُنید
 و تمامِ امزی احکامِ ره که ما امروز دَز شُمو امر
 مُونُم دَ دِقَت دَ جای بیرید. ۶ چُون خُداوند، خُدای
 شُمو، اُمو رقم که دَز شُمو گُفته، شُمو ره بَرکت
 میدیه و شُمو دَ مِلَّت های کَلو قرض میدید،
 لیکن از هیچ کس قرضدار نَموشید؛ و شُمو دَ
 بِلَه مِلَّت های کَلو حُکمرانی مُونید، لیکن اونا
 دَ بِلَه از شُمو حُکمرانی نَمونه.

۷ اگه دَ مینکل شُمو یکی از برارونِ اسرائیلی
 شُمو دَ یکی از شارای شُمو دَ سرزمینی که
 خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو میدیه، مُحْتَاج
 بَشَه، دِل خُو ره سخت نَکنید و دِست خُو ره
 دَ رُوی برارِ مُحْتَاج خُو بسته نَگیرید، ۸ بَلِکَه
 دِست خُو ره واز بَگیرید و سخاوَتَمَندانه دَ اندازه
 اِحْتیاج شی بَلَدَه ازو قرض بَدید. ۹ اِحْتیاط کُنید
 که ای فِکِر فاسِد ره دَ دِل خُو راه نَدید که بَگید:
 'سَالِ هَفْتُم، سَالِ بَخْشِیدونِ قرض ها نزدیک
 آسته،' و دَ برابرِ برارِ مُحْتَاج خُو تَنگ نظر شُنید

و دَزُو هِيچ چيز نَدِيد. اگه اِيْطور كُنِيد، اُو دَ پيش خُداوند دَ خِلاف شُمو ناله-و-فرياد مُونه و اِي بِلدِه شُمو گناه حِسَاب مُوشه. ^{۱۰} دَزُو سخاوَتَمَندانه قرض بَدِيد و از دَدونِ قرضِ دِل شُمو غَمگي نَشْنه، چراكه دَ عِوضِ امزِي كار خُداوند، خُداي شُمو، شُمو ره دَ تمامِ كاراي شُمو كه بِلدِه انجام شي دِست دِراز كُنِيد، بَرَكْت مِيدِه. ^{۱۱} ازِي كه آدم مُحتاج هِيچ غِيْت از زمِي كَم نَمُوشه، امزِي خاطر ما دَز شُمو اَمر مُونم كه دَ رُوي بَرارِ غَرِيب و مُحتاج خُو كه دَ سِرزمين شُمو زِندگي مُونه، دِست خُو ره واز بَگيرِيد.

^{۱۲} اگه از جَمِ بَرارو و خوارونِ اِسرايِلي تُو يِگ مَرَدِ عِبراني يا خاتونِ عِبراني دَز تُو سَودا شُد، اُو شَش سال تُو ره خِدْمَت كُنِه و دَ سَالِ هَفْتَم تُو بايد اُو ره از پيش خُو آزاد كني. ^{۱۳} و غِيْتِيكِه اُو ره از پيش خُو آزاد مُوني، اُو ره بايد دِستِ خالي رَبِي نَكني، ^{۱۴} بَلَكِه از گَلِه خُو، خرمونجوي خُو

و چرخشتِ انگور^a خُو سخاوتمندانه دَزُو بدی؛
 آرے، از چیزای که خُداوند، خُدای تُو، تُو ره
 بَرکت دَدَه، دَزُو بدی. ^{۱۵} دَ یاد تُو بَشَه که تُو دَ
 سرزمینِ مِصرِ غُلام بُودی و خُداوند، خُدای تُو،
 تُو ره آزاد کد؛ امزی خاطر ما امروز ای حُکم
 ره دَز تُو میدیم. ^{۱۶} لیکن اگه غُلام بُگیه، 'ما
 از پیش تُو نَمورم، 'بخاطری که اُو خود تُو و
 خانوار تُو ره دوست دَره و وخت شی قد ازتُو
 خوش تیر شُدَه، ^{۱۷} اوخته یگ دروش ره بَگیر و
 نَرَمی گوش شی ره دَ درگه چَسپِنده سُلَاح کُو و
 اُو بَلدِه همیشه غُلام تُو موشه. قد کَنیز خُو ام
 عَینِ کار ره بُکُو.

^{۱۸} وختیکه غُلام خُو ره از پیش خُو آزاد مونی
 باید دَ نظر تُو سخت نَخوره، چُون اُو مُدَتِ شَش
 سال تُو ره خِدْمَت کدَه، که دُو برابرِ مُزِدِ یگ

^a ۱۴:۱۵ دَ اُو زمانِ مَرْدُم دَ هر باغِ انگور یگ حَوْضِچَه
 بَلدِه انگور لَغَه کدو می‌کند، تا شِیره انگور ره بُر کنه.
 امو حَوْضِچَه «چرخشت» نام دَشت.

مُزْدُورِکَارِ مُوشِه. و خُداوند، خُدای تُو، تُو ره دَ پَگِ کارای تُو بَرکتِ مِیدیه.

تَقْدِیمِ کَدونِ اوْلباری چارپایا

۱۹ تمامِ اوْلباری های نَر ره که دَ گَله و رمِه شُمُو زَبده مُوشه بَلدِه خُداوند، خُدای خُو جدا کُنید؛ دَ بِلِه اوْلباری گاو خُو کار نَکُنید و پاشمِ اوْلباری گوسپون خُو ره کَل نَکُنید. ۲۰ اونا ره هر سال دَ حُضُورِ خُداوند، خُدای خُو دَ جایی که خُداوند اِنْتِخابِ مُونه، شُمُو و خانوار شُمُو بُخُورید. ۲۱ لیکن اگه حیوان عیبی بَشه، یعنی لَنگ یا کور بَشه و یا یَگو عیبِ دِیگه دَشته بَشه، اُو ره دَ حُضُورِ خُداوند، خُدای خُو حلال نَکُنید، ۲۲ بَلکِه اُو ره دَ مَنِه شارای خُو بُخُورید؛ نَفَرِ پاک و ناپاک مِیْتَنه اَزُو بُخُوره، اَمُو رَقم که اهُو بَره یا اهُو ره مُوخُورید. ۲۳ لیکن خُونِ اَزُو ره نَخُورید، بَلکِه اُو ره رَقمِ آو دَ زَمی لُوو کُنید.

عیدِ پَصَح

۱۶
 ۱ ماهِ اَیِب^a ره نِگاه کُنید و عیدِ
 پَصَح ره بَلدِه خُداوند، خُداى خُو
 برگزار کُنید، چراکه دَ ماهِ اَیِب خُداوند، خُداى
 شُمُو، شُمُو ره از مِصر دَ غَیتِ شاو بُرو اُورد. †
 ۲ پس قُربانى پَصَح ره از رَمه و گِلِه خُو بَلدِه
 خُداوند، خُداى خُو دَ جایی که خُداوند اِنْتِخاب
 مُونه تا نام خُو ره دَ اُونجی قرار بَدیه، حلال
 کُنید. ۳ قد ازو هیچ چیزِ خَمیرمایه تُو نَخورید؛
 بَلدِه هفت روز نانِ فَطیر بُخورید، یعنی نانِ
 سختی-و-مُشَقَّت، چراکه شُمُو از سرزمینِ مِصر
 دَ عَجَلِه بُر شُدید؛ ای کار ره کُنید تا روزِ بُر
 شُدون خُو ره از سرزمینِ مِصر دَ تمامِ روزای
 زندگی خُو دَ یاد دَشته بَشید. ۴ پس بَلدِه هفت

a ۱۶:۱ ماهِ اَیِب یعنی ماهِ حَمَل.

† ۱۶:۱ خُرُوج؛ ۳-۱:۱۲. ۴:۱۳

روز دَ تمامِ مُلکِ شُمو هیچِ خَمیرمایه دیده نَشْنه
و از حَیوانی که دَ شامِ روزِ اوّلِ حلالِ مُونید،
هیچِ گوشتِ شی تا صُبحِ باقیِ نَمَنه.

^۵ شُمو قُربانیِ پِصَحِ رِه دَ هیچِ کُدمِ از شارای
خُو که خُداوند، خُدایِ شُمو دَز شُمو میدیه، حق
نَدْرِید که حلالِ کُنید؛ ^۶ بَلِکِه قُربانیِ پِصَحِ رِه دَ
جایی که خُداوند، خُدایِ شُمو اِنْتِخابِ مُونِه تا
نامِ خُو رِه دَ اُونجی قرارِ بَدیه، دَ غَیتِ شامِ دَ
وختِ اَفْتَوِ شِشتو حلالِ کُنید، چُونِ شُمو دَ غَیتِ
شامِ از مِصرِ بُرِ شُدید. ^۷ اُو رِه دَ امزُو جای که
خُداوند، خُدایِ شُمو اِنْتِخابِ مُونِه، پُخته کده
بُخورید و صَباحِ گاهِ باله شُده پس دَ خَیمه های
خُو بورید. ^۸ بَلِدِه شَشِ روزِ نانِ فَطیرِ بُخورید و
دَ روزِ هفتمِ بَلِدِه خُداوند، خُدایِ خُو یگِ جَلِسه
مُقَدَّسِ برگزارِ کُنید، دَمزُو روزِ هیچِ کارِ نَکُنید.

عیدِ هفته ها

۹ هفت هفته ره بلده خو حساب کنید؛ حسابِ هفت هفته ره از غیتی بگیرید که قد داس درو کدونِ حاصلات خو ره شروع مونید. † ۱۰ اوخته عیدِ هفته ها ره بلده خداوند، خدای خو برگزار کده هدیه داوطلبانه خو ره د اندازه برکتی که خداوند، خدای شمو دز شمو دده، تقدیم کنید ۱۱ و د حضورِ خداوند، خدای خو د جایی که او انتخاب مونه تا نام خو ره د اونجی قرار بدیه خوشی کنید: خودون شمو، باچه های شمو، دخترن شمو، غلام شمو، کنیز شمو، لاویای که د شارای شمو زندگی مونه، بیگنه گو، یتیم و خاتونوی بیوه که د مینکل شمو زندگی مونه. ۱۲ د یاد خو بیرید که د مصر غلام بویدید، پس امی احکام ره د دقت د جای بیرید.

† ۱۶:۹ لایا ۲۱-۱۵:۲۳

عیدِ چَپری ها

۱۳ عیدِ چَپری ها ره بعد از جم کدونِ حاصلات
خُو از خرموجای و چرخشتِ انگور بلده هفت
روز برگزار کُنید. † ۱۴ دَ عیدِ خُو خوشی کُنید:
شُمو، باچه های شُمو، دُخترن شُمو، غُلام
شُمو و کَنیز شُمو، و امچنان لاویا، بیگنه گو،
یَتیما و خاتونوی بیوه که دَ شارای شُمو زندگی
مونه. ۱۵ هفت روز ره بلده خُداوند، خُدای خُو
دَ جایی که او اِنْتِخابِ مونه عیدِ بَگیرید، چُون
خُداوند، خُدای شُمو، شُمو ره دَ پگِ حاصلات
و دَ تمامِ کارای دِستِ شُمو بَرکتِ میدیه و شُمو
کَلو خوشحال موشید.

۱۶ سالِ سه دفعه پگِ مردا-و-باچه های شُمو
باید دَ حُضُورِ خُداوند، خُدای شُمو دَ جایی که او
اِنْتِخابِ مونه حاضر شُنه: دَ عیدِ فطیر، دَ عیدِ

---

† ۱۳:۱۶ لاویا. ۴۳-۳۴:۲۳

هفته ها و دَ عیدِ خیمه ها. هیچ کس دِست-خالی
دَ حُضُورِ خُداوند حاضر نَشُنه. ۱۷ هر کَدَم شُمو
باید دَ اندازه وَس-و-توان خُو هر قدر که خُداوند،
خُداي شُمو دَز شُمو بَرکت دَدَه، هدیه بَدید.

تعیین کردن قاضی ها

۱۸ قاضی ها و کتّه کلونا ره دَ تمامِ شارای
که خُداوند، خُداي شُمو دَز شُمو میدیه دَ هر
طایفه خُو تعیین کنید تا اونا مردُم ره عادلانه
قضاوت کنه. ۱۹ قضاوت ره دَ نفعِ هیچ کس
تغییر ندید، طرفداری نکنید و رشوت نگیرید،
چراکه رشوت چیمای دانایو ره کور مونه و
تورای آدمای عادل ره کج مونه. ۲۰ تنها و تنها
از عدالت پیروی کنید تا زنده بُمَید و سرزمینی
ره که خُداوند، خُداي شُمو دَز شُمو میدیه،
صاحب شُنید.

بُتِ پَرَسْتی نَکُنید

۲۱ هیچ رقم چيو ره دَ عِنوانِ بُتِ اَشیره^a
دَ پَالوی قُربانگَاهی که بَلدِه خُداوند، خُدای
خُو جور مُونید، ایستَلجی نَکُنید؛^{۲۲} و سْتون
های پَرَسْتِشی بَلدِه خُو ایستَلجی نَکُنید، چراکه
خُداوند، خُدای شُمو ازوا نَفَرَت دَرِه.

۱ شُمو باید بَلدِه خُداوند، خُدای خُو
گاو یا گوسپونی ره که عَیب یا یَگو
چیزی بَد^b دَشْتِه بَشِه، قُربانی نَکُنید، چراکه
اُو کار دَ پِیشِ خُداوند، خُدای شُمو نَفَرَت انگیز
اَسْتِه.

۲ اگه دَ مینکل شُمو دَ یکی از شارای شُمو که
خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو مِیدیه، یگ مَرَد
یا خاتُو پِیدا شُنِه که دَ نَظَرِ خُداوند، خُدای شُمو

---

^a ۱۶:۲۱ اَشیره یگ بُتِ چوبی بُوَد که شَکْلِ خاتُو ره
دَشْتِه. ^b ۱۷:۱ مَثَلًا خَصى شُدِه بَشِه.

شرارت-و-بدی کُنه، یعنی عهدِ ازو ره میده کُنه
 ۳ و رفته خدایونِ دیگه ره پرستش و سجده کُنه،
 چی آفتو و ماهتو بَشه یا دیگه لشکرِ آسمو^a که
 ما پرستشِ ازوا ره امر نکدیم،^۴ و دز شمو خبر
 دده شنه یا شمو دَ باره ازو بشنوید، اوخته خوب
 تحقیق کُنید. اگه راست بود و ثابت شد که امی
 کارِ نفرت‌انگیز دَ اسرائیل انجام شده،^۵ اوخته
 امو مرد یا خاتو ره که امی شرارت-و-بدی ره
 کده، از درگه شار خُو بُرو بیرید و امو مرد
 یا خاتو ره سنگسار کُنید تا بُمُره. ^۶ امو نفر
 که محکوم دَ مرگ آسته، دَ شاهیدی دُو یا سه
 شاهد باید کُشته شنه؛ لیکن دَ شاهیدی یگ نفر
 نباید کُشته شنه. ^۷ دستای شاهدای باید اول بلده
 کُشتون امزو نفر باله شنه و بعد ازو دستای پگ

^a ۱۷:۳ مقصد از «لشکرِ آسمو» آفتو، ماهتو و ستاره

ها آسته.

مردم. دَ امزی رقم شرارت-و-بدی ره از مینکل
خُو پاک کُنید.

قضاوتِ قاضی ها و پیشوایو

۸ اگه یگو قضیه دَ پیش شُمو مییه که قضاوت
کدون شی بلده شُمو غدر سخت بَشه، بطورِ
مثال دَ باره خونی که قصداً ریختنده شده و
خونی که سهواً، دَ باره دُو دعوا کُننده و یا دَ باره
لَت کُننده و لَت خورنده، یعنی دَ باره قضیه های
دعوا که دَ شارای شُمو رُخ میدیه، اوخته شُمو
باله شده دَمزُو جای بورید که خداوند، خُدای
شُمو انتخاب مونه. ۹ دَ پیش لاویای که پیشوا
آسته و پیشِ قاضی که دَ امزُو روزا قضاوت
مونه بورید و مشوره کُنید؛ اونا فیصله خوره دَ
باره امزُو قضیه دَز شُمو اعلان مونه. ۱۰ شُمو
مُطابقِ فیصله که اونا امزُو جای انتخاب کده
خداوند دَز شُمو اعلان موكنه، رفتار کُنید.
هُوش خوره بگیریید که مُطابقِ هر هدایتی که اونا

دَز شُمو میدیه، عمل کُنید. ^{۱۱} شُمو باید مُطابقِ حُکمِ شریعت که اونا بلده شُمو بیان مُونه و مُطابقِ قضاوتی که دَز شُمو اعلان مُوکنه، رفتار کُنید؛ از فیصله که اونا دَز شُمو اعلان مُونه طرفِ راست یا چپ تاو نَخورید. ^{۱۲} هر کسی که از رُوی کبر-و-غُرور از آید پیشوای که دَ حُضورِ خُداوند، خُدای شُمو بلده خدمت دَ اُنجی ایسته مُوشه یا از آید قاضی نَموشه، اُو باید کُشته شُنه. دَ امزی رقم شرارت-و-بدی ره از اسرائیل پاک کُنید. ^{۱۳} اوخته پگ قوم ای ره میشنوه و ترس مُوخوره و دیگه از رُوی کبر-و-غُرور رفتار نَمونه.

مُقَررات بلده پادشاه

^{۱۴} وختی دَ سرزمینی که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو میدیه، داخل شُنید و اُو ره تَصَرَف کده دَزو جای-د-جای شُنید و بُگید، رقم پگِ مِلَّتِ های که دَ گرد-و-بَر مو آسته مو ام یگ پادشاه

دَ بِلِهْ خُو تَعِيِنِ مُونِي،^{۱۵} اوخته شُمو باید
 پادشاهی ره که خُداوند، خُدای شُمو اِنْتِخاب
 مُونه دَ بِلِهْ خُو تَعِيِنِ کُنید. شُمو باید یکی
 از برارونِ اِسْرَائِیلی خُو ره دَ بِلِهْ خُو پادشاه
 تَعِيِنِ کُنید؛ کُدَم نَفَرِ بِيگَنه ره که از جَمِ برارونِ
 اِسْرَائِیلی شُمو نِییه دَ بِلِهْ خُو تَعِيِنِ نَکُنید.
^{۱۶} لِيکِن اُو باید اَسپ های کَلو بِلدِه خُو جَم
 نَکنه و قوم ره دُوباره دَ مِصر رِی نَکنه تا بِلدِه
 شی اَسپ های کَلو بیره، چُون خُداوند دَز شُمو
 کُفته، 'هَرگِز دُوباره دَزو راه نَرَوید.'^{۱۷} امچنان
 اُو باید بِلدِه خُو خاتونوی کَلو نَگیره، نَشْنه که
 دِل شی گُمراه شُنه. اُو باید طِلّا و نُقره کَلو ام
 بِلدِه خُو جَم نَکنه.^{۱۸} وختیکه اُو دَ بِلِهْ تَخْتِ
 پادشاهی خُو شِشت، اُو باید یگ نُسَخِه امزی
 شریعت ره دَ یگ طومار از رُوی نُسَخِه اَصْلِي
 که دَ پِیشِ لاویای پِیشوا اَسْتِه بِلدِه خُو نِوِشته
 کُنه.^{۱۹} اَمُو نُسَخِه دَ پِیشِ اَزو بَشَه و اُو دَ تَمَامِ
 روزای زِندگی خُو اُو ره خاندِه بوره تا یاد بَگیره

که از خُداوند، خُدای خُو بترسه و پگِ تورای
 امزی شریعت و امزی احکام ره دَ دِقَت دَ جای
 بیره، ^{۲۰} تا دَ دِلِ اَزُو دَ برابرِ برارونِ اِسرائیلی شی
 غرور پَیدا نَشَنه و امزی احکام طرفِ راست یا
 چپ تاو نَخوره و تا اُو و اولادِه شی بلده مُدَتِ
 کَلو دَ مَمَلکَتِ خُو دَ اِسرائیل پادشاهی کُنه.

حقِ لاویا و پیشوایو از هدیه ها

۱ لاویای پیشوا، بلکه تمام طایفه
 ۲ لاوی دَ اِسرائیل تقسیم و مُلک
 نَدشته بَشه. اونا مِیْتَنه از هدیه های خاصِ
 خُداوند که تقسیمِ ازوا اَسْتَه بُوخوره. ^۲ پس اونا
 باید دَ مینکلِ برارونِ اِسرائیلی خُو مُلک-و-زمی

نَدَشْتَه بَشَه، چَرَاکَه حَقِ خُداوند تَقْسِیمِ^a ازوا
اَسْتَه، اَمُو رَقْمِ کِه دَزوا کُفْتَه.

^۳ از طرفِ مَرْدُم، یعنی از طرفِ کَسای کِه
گاو یا گوسپو ره قُرْبانی مُونه حَقِ پِیشوایو اینیا
اَسْتَه: قی، کَلَه و شِکْمَبَه؛ اونا امی حِصَّه ها
ره دَ پِیشوایو بَدِیَه. ^۴ اَمِچَنان از حاصِلِ نَوِ غَلَّه
و شرابِ اَنگُور و روغونِ زَبْتُون خُو و از اوّلین
پاشمِ گوسپون خُو دَزوا بَدِیَه، ^۵ چَرَاکَه خُداوند،
خُداي شُمُو اونا ره از مینکلِ پَگِ طایفه های
شُمُو اِنْتِخاب کَدَه تا اونا و باچه های ازوا همیشه
دَ نامِ خُداوند بَلَدِه خِدْمَت ایسْتَه شُنَه.

^۶ اگه یگِ لاوی از یکی از شارای شُمُو یعنی
از هر جایی کِه اُو دَ اِسْرائیلِ زِنْدَگِی مُونه بُر
مُوشَه و دَ خوشِ دِلِ خُو دَ جایی کِه خُداوند

---

^a ۱۸:۲ ازی کِه لاویا تَقْسِیمِ مُلک-و-زَمی نَدَشْتَه،
خُداوند دَ یازده طایفه دِیگَه اِسْرائیلِ اَمْر کَد کِه هدیه ها
و دَه-یگِ های خُو ره کِه حَقِ خُداوند اَسْتَه دَ لاویا بَدِیَه تا
اَمُو چِیزا تَقْسِیمِ ازوا بَشَه.

اِنْتِخَابِ مُونِه مِيِيَه، ^۷ و دَ نَامِ خُداوند، خُدايِ
 خُو خِدْمَتِ مُونِه، رَقْمِي كِه دِيگِه بَرارونِ لاويِ
 شِي دَ اُونجِي دَ حُضُورِ خُداوند بَلدِه خِدْمَتِ
 ايسْتِه مُوشِه، ^۸ اوختِه اُو مِيْتَنِه از خوراكِ ها
 مساويانه بُوخوره؛ عايدِي كِه از سَوَدا كَدونِ
 جايدادِ بابِه كلونايِ شِي دَزُو مِيرَسِه، حِسَابِ شِي
 جَدَا يَه.

اخطار دَ بارِه كارايِ نَفَرَتِ اَنگيزِ

^۹ وختِي دَ سِرزَمِينِي كِه خُداوند، خُدايِ شُمُو
 دَزِ شُمُو مِيديِه داخِلِ شُدِيدِ، شُمُو كارايِ
 نَفَرَتِ اَنگيزِ امزُو مِلَّتِ ها رِه يادِ نَكِيرِيدِ و ازوا
 تَقْلِيدِ نَكُنِيدِ. ^{۱۰} دَ مِينَكِلِ شُمُو بايدِ هِيچِ كَسِ
 پِيْدَا نَشْنِه كِه باچِه يادِ دُخْتَرِ خُو رِه دَ آتِشِ قُرْبَانِيِ
 كُنِه؛ و پالگر، غِيبگويِ، رَمَلِ اندازِ، جادُوگر،
^{۱۱} تَعَوِيذِ نَوِيَسِ، كَسِي كِه جِنِيَاتِ يادِ اَرَوَاحِ رِه
 حَاضِرِ مُونِه و از مُردِه ها مَشُورِه مِيگِيرِه ام دَ
 مِينَكِلِ شُمُو نَبَشِه. ^{۱۲} چُونِ هَرِ كَسِي كِه امِي

کارا ره انجام بدیه، اَو دَ نظرِ خُداوند نَجِس
 آسته؛ از خاطرِ امزی کارای نَفَرَتِ انگیز خُداوند،
 خُدای شُمو اونا ره از پیشِ رُوی شُمو هَی مُونه.
 ۱۳ شُمو باید دَ پیشِ خُداوند، خُدای خُو بے عَیب
 بَشید. ۱۴ امی مِلَّتِ های ره که شُمو هَی مُونید،
 اونا دَ توره پالگرا و غیبگوبا گوش میدیه، لیکن
 خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو اِجازه نَمیدیه که
 امو کار ره کُنید.

وَعْدِه ظُهْورِ یَگِ نَبی رَقْمِ مُوسَى

۱۵ خُداوند، خُدای شُمو از مینکل شُمو، از جَمِ
 برارون شُمو یَگِ پیغمبر ره که رَقْمِ ازمه آسته
 مَقَرَر مُونه؛ شُمو باید دَ توره اَزو گوش بَدید.
 ۱۶ ای مُطابِقِ چِیزی آسته که خودون شُمو دَ
 کوهِ حوریب، دَ روزی که جم شده بُودید، از
 خُداوند، خُدای خُو خَاهِش کَدید و کُفْتید: 'مو
 دِیگه نَمیتنی آوازِ خُداوند، خُدای خُو ره بَشنوی
 و ای آتِشِ بُزرگ ره بَنگری، نَشْنه که بُمَری.'

۱۷ اوخته خُداوند دَز مه گُفت: 'چیزی ره که اونا
 گُفته، خُوب آسته. ۱۸ ما یگ نبی ره بلده ازوا از
 مینکلِ برارونِ ازوا مُقررِ مُونم که رقمِ ازتویه و
 ما تورای خُوره دَ دانِ ازو میندَزُم و هر چیزی ره
 که دَزو امرِ کنم، اُو دَزوا نَقْلِ مونه. ۱۹ هر کسی
 که دَ تورای ازمه که امو نبی دَ نامِ ازمه مُوگیه،
 گوش ندیه، ما خود مه ازو بازخاست مُونم.
 ۲۰ لیکن پیغمبری که خودسرانه دَ نامِ ازمه توره
 بُگیه، دَ حالیکه ما دَزو امرِ نکدیم که توره
 بُگیه، یا پیغمبری که دَ نامِ خُدا یونِ بیگنه توره
 بُگیه، باید کُشته شنه. ۲۱ شُمو شاید دَ دلِ
 خُو بُگید: 'مو چطور میتنی پی بُبری که یگ
 توره ره خُداوند نَگفته؟' ۲۲ وختیکه یگ نبی
 دَ نامِ خُداوند توره بُگیه و امو چیزِ واقعِ نشنه
 و حقیقت پیدا نَکنه، اُو توره آسته که خُداوند
 نَگفته، بلکه امو پیغمبرِ اُو ره خودسرانه گُفته.
 پس ازو نترسید.

شارای پناهگاه

۱ وختیکه خُداوند، خُدای شُمو مِلَّت
های ره که سرزمین ازوا ره دَز شُمو
میدیه نابُود کد و شُمو اونا ره هَی کدِید و
دَ شارا و خانه های ازوا جای-د-جای شُدِید،
۲ اوخته سِه شار ره دَ سرزمینی که خُداوند،
خُدای شُمو دَ عِنوان مُلکیت دَز شُمو میدیه،
بلدِه خُو جدا کُنِید. ۳ فاصِلِه سرحدِا ره اندازه
کُنِید و سرزمینی ره که خُداوند، خُدای شُمو دَ
عِنوانِ مُلکیت دَز شُمو میدیه سِه تقسیم کُنِید تا
دَ هر تقسیم یگ شارِ پناهگاه بَشه و نفرِ قاتِل
بِتَنه دَ اُونجی دُوتا کُنه. ۴ ای دِسْتور-اَلْعَمَل دَ
بارِه قاتِلی آسته که مِیتَنه دَ اُونجی دُوتا کُنه تا
زِنده بُمَنه: هر کسی که یگو نفر ره سهواً بکُشه
و از پیش قد ازو دُشمنی نَدشته بَشه مِیتَنه دَ
اُونجی دُوتا کُنه. ۵ فرض کُنِید که یگ نفر قد
همسایِه خُو بلدِه دِرخت زِدو دَ جنگل موره و امی

که دست خُو ره باله مونه که درخت ره قد تَوَر
 قَطع کُنه، تَوَر از دِسْتِه خُو بُر شُدِه دَ همسایه شی
 مُوخوره و اُو کُشته مُوشه. پس اُو مِیْتَنه که دَ
 یکی امزُو شارا دُوتا کنه و زنده بُمَنه. ^۶ اگه تنها
 یگ شارِ پناهگاه دَشته بَشید و فاصِله غَدِر کَلو
 بَشه، اِمکان دَره که اِنْتِقام گِیَرِنْدِه خُون دَ غَیْتِ
 خُون گرمی خُو قاتِل ره دُمبال کنه و اُو ره گِیَر
 کده بُکُشه، دَ حالیکه اُو سزاوارِ مَرگ نَبُوده،
 چُون از پیش قد ازو دُشْمَنی نَدَشته. ^۷ امزی
 خاطر ما دَز شُمُو اَمْر کَدُم که سِبه شار ره بَلدِه
 خُو جدا کُنید.

^۸ خُداوند، خُدای شُمُو سرحدای شُمُو ره پِراخ
 مونه اَمُو رَقْم که دَ بابِه کَلونای شُمُو قَسْم خورده،
 و پِگِ سرزمینی ره که دَ بابِه کَلونای شُمُو وعده
 کُدَد دَز شُمُو مِیدیه، ^۹ دَ شرطی که شُمُو تمام
 امزی احکام ره که ما اِمروز دَز شُمُو اَمْر مُونُم
 نِگاه کده دَ جای بَیْرِید و خُداوند، خُدای خُو ره
 دوست بَدَنید و همیشه مُطابِقِ راه-و-طَرِیقِ ازو

رفتار کنید. وختیکه ای کار شد، اوخته شمو
 سه شارِ دیگه ام د بِلِه امزی سه بِلده خُو اضافه
 کنید، ^{۱۰} تا خُونِ نفرِ بے گناه د سرزمینی که
 خداوند، خُدای شمو د عنوانِ مُلکیت دز شمو
 میدیه، ریختنده نشنه و خُونِ کس د گردون شمو
 نبشه.

^{۱۱} لیکن اگه یگو کس قد یگ نفر دُشمنی
 دشته بشه و د کمینِ ازو ششته د بِلِه ازو حمله
 کنه و او ره بزنه تا بُمَره و خود شی د یکی
 امزو شاراً دوتا کنه، ^{۱۲} اوخته ریش سفیدای
 شار شی نفر ریی کده او ره ازونجی بگیریه و
 د دستِ انتقام گیرنده خُونِ تسلیم کنه تا کشته
 شنه. ^{۱۳} د بِلِه ازو رحم نکنید؛ شمو باید خُونِ
 بے گناه ره از اسرائیل پاک کنید تا د خوبی شمو
 تمام شنه.

^{۱۴} د سرزمینی که خداوند، خُدای شمو دز
 شمو میدیه تا او ره تصرف کنید، سنگِ ایشته

پُلوان-شَرِیک خُو ره که پیشنه‌گون شُمو دَ تقسیمِ
زمین شُمو ایشته تغییر نَدید.

قانون دَ باره شاهد

۱۵ شاهدی یگ نفر بلده اثباتِ جرمِ یگو کس
هر خطا یا هر گناهی که او مُرتکب شده بشه،
بَس نییه؛ یگ قضیه باید دَ شاهدی دُو شاهد
یا دَ شاهدی سه شاهد ثابت شنه. ۱۶ اگه یگ
شاهد از رُو بدخاهی باله شده دَ خلافِ یگو
کس شاهدی بدیه که او مُرتکبِ جرم شده،
۱۷ اوخته هر دُو نفری که دَ بینِ ازوا دعوا آسته
باید دَ حُضورِ خُداوند، دَ پیشِ پیشوایو و قاضی
های که دَ امزو زمانِ قضاوتِ مونه، حاضر
شنه ۱۸ و قاضی ها خوب تحقیق کنه، اگه امو
شاهد یگ شاهدِ دروغگوی بود و دَ خلافِ برارِ
اسرائیلی خُو شاهدی دروغ دده بود، ۱۹ اوخته
دَ حقِ شاهدِ دروغگوی امو کار ره کُنید که او
قصد دشت دَ حقِ برارِ اسرائیلی شی شنه. دَ

امزی رقم شرارت-و-بدی ره از مینکل خو پاک
 کُنید. ۲۰ وختی باقی مردم دزی باره بشنوه،
 ترس مُوخوره و دیگه هرگز ای رقم کار بد ره د
 مینکل شمو انجام نمیدیه. ۲۱ هیچ رحم د چیم
 شمو نبشه؛ جان ره د عوض جان، چیم ره د
 عوض چیم، دندو ره د عوض دندو، دست ره د
 عوض دست و پای ره د عوض پای بگیرید.

مُقَرَّرات بلده جنگ

۱ وختی د خِلافِ دُشمنای خُو د جنگ
 مورید و مینگرید که آسپ ها، گاڈی
 های جنگی و لشکر ازوا از شمو کده کلو یه،
 ازوا ترس نخورید، چون خداوند، خدای شمو
 که شمو ره از سرزمین مصر برو آورد، قد شمو
 آسته. ۲ امی که د میدان جنگ نزدیک شدید،
 پیشوا پیش بیه و قد لشکر شمو گپ بزنه
 ۳ و دزوا بگیه: 'ای قوم اسرائیل، بشنو! امروز
 شمو پیش مورید تا د خِلافِ دُشمنای خُو جنگ

کُنید. کَم دِل نَشْنید، ترس نَخورید، وَحَشْت زَدَه
نَشْنید و ازوا بَیم نَکُنید، ^۴ چرَاکِه خُداوند، خُدای
شُمو قَد شُمو مورِه تا بَلدِه شُمو دَ خِلَافِ دُشمنای
شُمو جَنگ کَدِه شُمو رِه پِیروز کُنه.

^۵ بَعد ازو کُتِه کَلونا قَد لَشکر گَپ زَدِه بُگیه:
'آیا کِسی آستِه کِه خانِه نَو آباد کَدِه بَشِه و اُو رِه
وَقَف نَکَدِه بَشِه؟ اگِه آستِه، اُو باید پَس دَ خانِه
خُو بورِه، نَشْنِه کِه اُو دَ جَنگ کُشته شُنِه و دِیگِه
کِس خانِه شی رِه وَقَف کُنه. ^۶ آیا کِسی آستِه
کِه باغِ اَنگُور جور کَدِه بَشِه و حاصِل شی رِه
نَچَشیدِه بَشِه؟ اگِه آستِه، اُو باید پَس دَ خانِه خُو
بورِه، نَشْنِه کِه اُو دَ جَنگ کُشته شُنِه و حاصِل
شی رِه دِیگِه کِس پِچَشِه. ^۷ آیا کِسی آستِه کِه
قَد یگِ دُختر نامزاد شُدِه بَشِه و توی نَکَدِه بَشِه؟
اگِه آستِه، اُو باید پَس دَ خانِه خُو بورِه، نَشْنِه
کِه اُو دَ جَنگ کُشته شُنِه و دِیگِه مَرَد قَد ازو
دُختر توی کُنه. ^۸ و کُتِه کَلونا اِدامِه دَدِه دَ لَشکر
بُگیه: 'آیا کِسی آستِه کِه ترس خورده بَشِه یا

کَم دِل شُدِه بَشِه؟ اگِه آسْتِه، اُو بایِد پَس دَ خانِه
خُو بورِه، نَشْنِه کِه بَرارونِ إِسرائیلی خُو رِه رَقْمِ
خود خُو آلی کَم دِل کُنِه. ^۹ وختیکِه کتِه کَلونا
از توره گُفتو قد لشکر خلاص شُد، اونا دَ بِلِه
لشکر سرکرده ها تعیین کُنِه تا دَ لشکر هدایت
بدیه.

^{۱۰} هر غیتی کِه دَ یِگ شار نزدیک موشید تا
دَ خِلافِ ازو جنگ کُنید، اول بِلدِه ازو پیشنهادِ
صُح کُنید. ^{۱۱} اگِه پیشنهادِ صُح شُمورِه قَبول
کد و درگِه ها رِه بِلدِه شُمو واز کد، اوخته پگِ
مردمی کِه دَ مَنِه شی آسْتِه بِلدِه شُمو کارِ اجباری
کده شُمورِه خِدْمَت کُنِه. ^{۱۲} لیکن اگِه قد شُمو
صُح نکد و دَ خِلافِ شُمو جنگ کد، اوخته اُو
رِه محاصِرِه کُنید. ^{۱۳} و غیتیکِه خُداوند، خُدا
شُمو اُو شار رِه دَ دِست شُمو تسلیم کد، پگِ
مَردا-و-باچه های جوان شی رِه از دَمِ شمشیر تیر
کُنید. ^{۱۴} مگم خاتونو، بچکیچای ریزه، چارپایا
و چیزای دیگِه رِه کِه دَ شار بَشِه دَ عِنوانِ وُلجِه

بلده خو بگیرید. شمو میتنید که تمام ولجه های
 دشمنون خو ره که خداوند، خدای شمو دز شمو
 دده، استفاده کنید. ^{۱۵} امی کار ره د حق پگ
 شارای کنید که از شمو دور آسته و از جم شارای
 امزی ملت های نزدیک نییه. ^{۱۶} لیکن د شارای
 امزی ملت های نزدیک که خداوند، خدای شمو
 د عنوان ملکیت دز شمو میدیه، یگ زنده جان
 ره ام زنده نیلید. ^{۱۷} بلکه امی ملت ها، یعنی
 حتیا، اموریا، کنعانیا، فرزیا، حویا و یبوسیا ره
 کاملاً نابود کنید، امو رقم که خداوند، خدای
 شمو دز شمو امر کده؛ ^{۱۸} تا اونا نتنه که امو
 چیزای نفرت انگیز ره که بلده خدایون خو انجام
 میدیه دز شمو تعلیم بدیه؛ نشنه که شمو امو
 چیزا ره ام انجام بدید و د خلاف خداوند، خدای
 خو گناه کنید.

^{۱۹} وختیکه یگ شار ره بلده روزای کلو
 محاصره مونیید تا د خلاف ازو جنگ کده او
 ره بگیرید، شمو درختون شی ره قد تور نزنید

و اونا ره از بِن نَبْرید، چُون شُمو مِیتنید که از میوه ازوا بُخورید، پس اونا ره قَطع نَکنید. آیا دِرختونِ صحرا اِنسان آسته که شُمو اونا ره محاصره کُنید؟^{۲۰} لیکن دِرختای ره که مِیدنید میوه نَمیدیه، اونا ره مِیتنید بَزَنید و قَطع کُنید و بلده جور کدونِ سَنگر دَ خِلافِ شاری که قد شُمو جنگ مونه اِستفاده کُنید، تا وختیکه او سَقُوط کُنه.

مُقَررات بلده قتلی که قاتِل معلوم نَبشه

۲۱ اگه دَ سرزمینی که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو مِیدیه تا او ره تَصَرُف کُنید، یگ جَسَد دَ صحرا اُفتده بَشه و معلوم نَبشه که او ره کی کُشته،^۲ اوخته ریش سفیدا و قاضی های شُمو بُرو رفته فاصِله شارای ره که دَ گرد-و-بَر جَسَد آسته، اندازه کُنه.^۳ و هر شاری که دَمزُو جَسَد نزدیک بُود، ریش سفیدای امزُو شار یگ جونه گاو ره که هنوز کار نَکده بَشه و

یُوغ دَ بِلَه شی ایشته نَشده بَشه بَگیره ^۴ و اُو
 ره دَ یِگ دَرّه که او جاری بَشه و دَز شی هرگز
 قلبه و کِشت-و-کار نَشده بَشه تاه کُنه و گردون
 امزُو جونه گاو ره دَ اُونجی دَ مَنه دَرّه میده کُنه.
^۵ بعد ازُو پیشوایو که اولاده لاوی آسته نزدیک
 بییه، چُون خُداوند، خُدای شُمُو اونا ره اِنِتخاب
 کده تا دَ حُضُورِ خُداوند خِدْمَت کُنه و دَ نامِ ازُو
 بَرکت بِدیه و تا دَ حُکْمِ ازوا هر جنجال و هر ضربه
 زِدو حَل-و-فصل شُنه. ^۶ و پَگِ رِیش سفیدای
 امزُو شار که دَ جَسَدِ نزدیک آسته دِستای خُو
 ره دَ بِلَه جونه گاو که گردون شی دَ مَنه دَرّه
 میده شُده، بُشویه ^۷ و اونا اِعلان کده بُگیه:
 'دِستای مو امی خُون ره نَرِیختنده و چِمای
 مو ام ندیده. ^۸ اَی خُداوند، اِی کِفارِه ره بلده
 قَوْمِ خُو اِسْرَائیل که بازخِرید کدے، قَبُول کُو و
 نِیل که خُونِ بے گُناه دَ گردونِ قَوْمِ تُو اِسْرَائیل
 باقی بُمَنه. ' اوخته اونا از گُناه خُونِ رِیختنده
 شُده بَخشیده مَوْشه. ^۹ دَ امزی رَقْمِ شُمُو خُونِ

بے گناہ رہ از مینکل خُو پاک کُنید، چُون شُمو
باید چیزی رہ که دَ نظرِ خُداوند صَحیح آسته،
انجام بَدید.

مُقَرَّراتِ بَلَدِه توی کدو قد خاتونوی اسیر

۱۰ وختی دَ جنگِ دُشمنای خُو مورید و
خُداوند، خُدای شُمو اونا ره دَ دستِ شُمو تسلیم
مونه و شُمو اونا ره اسیر مُونید، ۱۱ و دَ مینکلِ
اسیرا یگ خاتونِ نُو رِبند ره مینگرید و یگ شُمو
عاشقِ ازو موشه و میخایه که اُو ره خاتو کُنه،
۱۲ اُو مِیتنه اُو ره دَ خانِه خُو بُره. اُمُو خاتو
باید سر خُو ره گل کُنه، ناخونای خُو ره بگیریه
۱۳ و کالای اسیری خُو ره تبدیل کده دَ خانِه ازو
نفر بُمنه و یگ ماه بَلدِه آته و آبه خُو ماتم بگیریه.
بعد ازو اُمُو مَرَد مِیتنه قد ازو یگجای شُنه و
شُوی ازو شُنه و اُو خاتونِ ازو. ۱۴ لیکن اگه اُو
قد امزُو خاتو خوش نَبشه، اُو ره باید آزاد کُنه
که دَ خوشِ دِل خُو بوره و حق ندره که اُو ره دَ

نُقره سَوَدَا كُنْه. اُو نَبَايدِ قَد اَزُو رَقْمِ يِگ كَنِيز
رِفْتَار كُنْه، چِرَاكِه اُو رِه بَعِ پَرْدِه كَدِه.

حَقِ بَاچِه اَوْلْبَارِي

۱۵ اگِه يِگ مَرْد دُو خَاَتُو دَشْتِه بَشِه كِه يِگ
شِي اَز دِل شِي بَشِه و دِيگِه شِي اَز دِل شِي
نَبَشِه و هَر دُوِي اَزُوا بَلْدِه شِي بَاچِه بَزِيه، اَم
اُو كِه اَز دِل شِي اَسْتِه و اَم اُو كِه اَز دِل شِي
نِيِيه؛ و بَاچِه خَاَتُونِي كِه اَز دِل شِي نِيِيه اَوْلْبَارِي
بَشِه، ۱۶ اُوخْتِه دَ رُوِي كِه اُو دَارَايِي خُو رِه دَ
بَاچِه هَاي خُو تَقْسِيمِ مُونِه، نَمِيْتَنِه بَاچِه خَاَتُونِي
رِه كِه اَز دِل شِي اَسْتِه دَ جَاي بَاچِه خَاَتُونِي كِه
اَز دِل شِي نِيِيه حَقِ اَوْلْبَارِي گِي بَدِيه، چُون اُو
وَاقِعاً اَوْلْبَارِي اَسْتِه. ۱۷ بَلَكِه بَاچِه خَاَتُونِي رِه
كِه اَز دِل شِي نِيِيه بَاچِه اَوْلْبَارِي خُو قَبُول كُنْه
و اَز پِگِ دَارَايِي خُو دُو تَقْسِيمِ بَلْدِه اَزُو بَدِيه،
چِرَاكِه اُو حَاصِلِ اَوْلِينِ ثَمَرِ قُوْتِ شِي اَسْتِه و حَقِ
اَوْلْبَارِي گِي اَزُو مَوْشِه.

باچه یاغی

۱۸ اگه یگو کس یگ باچه سرکش و یاغی
دشته بشه که از آید آته و آبه خو نشنه و
هرچند که او ره سرزنش کنه دزوا گوش ندیه،
۱۹ اوخته آته و آبه شی باید او ره گرفته د پیش
ریش سفیدای شار خو د درگه امزو جای بیره
۲۰ و د ریش سفیدای شار خو بگیه: ای باچه
مو سرکش و یاغی آسته. ای از آید مو نموشه
و ایله خرچ و شرابی آسته. ۲۱ اوخته پگ مردم
شار باید او ره سنگسار کنه تا بمره. د امزی
رقم شمو شرارت-و-بدی ره از مینکل خو پاک
کنید؛ اوخته تمام قوم اسرائیل ای ره میشنوه و
ترس موخوره.

دستورای دیگه

۲۲ اگه یگو نفر مرتکب گناهی شده بشه که
جزای شی مرگ آسته و او اعدام شده د درخت

اوزو شُدده بَشه، ^{۲۳} جَسَدِ اَزُو تَمَامِ شَاوِ دَ دِرخت
 باقی نَمَنه. اُو ره حتماً دَ امزُو روز دَفن کُنید،
 چُون هر کسی که دَ دار اوزو شُنه نالتِ خُدا دَ
 بِلِه شی آسته. شُمُو سرزمینی ره که خُداوند،
 خُدا ی شُمُو دَ عِنوانِ مُلکیتِ دَز شُمُو میدیه،
 نَجس نَکُنید.

۲۲
 ۱ اگه گاو یا گوسپونِ بَرارِ اِسرائیلی
 خُو ره مینگری که راهِ خُو ره گُم کده،
 تیر خُو ره نیر، بلکه اُو ره پس دَ خونده شی
 بُر. ۲ اگه بَرارِ اِسرائیلی تُو دَ نزدیک تُو زندگی
 نَکنه یا نَفامی که صاحبِ شی کی آسته، اُو ره
 دَ خانه خُو بُر و اُو دَ پیش تُو بُمَنه تا غیتیکه
 بَرارِ اِسرائیلی تُو دَ طلب شی بُر شُنه، اوخته اُو
 ره دَزُو پس بدی. ۳ قد خَر شی عینِ کار ره کُو،
 قد کالای شی عینِ کار ره کُو و قد هر چیزی
 دیگه بَرارِ اِسرائیلی خُو که گُم شُدده بَشه و تُو
 پیدا کده بَشی، ام عینِ کار ره کُو. تُو نباید تیر
 خُو ره بیری.

۴ اگه خَرِیا گاوِ برارِ اسرائیلی خُو ره مینگری
 که دَ راهِ زیرِ بارِ خاوِ کده، تیرِ خُو ره نیر، بلکه
 حتماً قد ازو کومک کو که او ره ایستلجی کُنه.
 ۵ یگِ خاتو باید رختِ مردانه دَ جانِ خُو نَکُنه
 و یگِ مرد ام باید کالایِ زنانه نپوشه، چون هر
 کسی که امی کار ره کُنه خداوند، خُدایِ تُو ازو
 نفرتِ مونه.

۶ اگه وورِ یگو مُرغک ره دَ راهِ خُو مینگری،
 چی دَ درختِ بَشه، چی دَ زمی و دَ مَنه ازو چوچه
 ها یا تُخمِ ها بَشه و آبه دَ بِلِه چوچه ها یا تُخمِ
 ها خاوِ بَشه، آبه ره قد چوچه های شی نگیر.
 ۷ آبه شی ره ایله کو که بوره، تنها چوچه های
 شی ره بلده خُو بگیر، تا دَ خوبی تُو تمام شنه
 و عُمرِ دراز دشته بَشی.

۸ وختیکه یگِ خانه نو آباد مونی، دَ بِلِه بامِ
 خُو دیوالِ نیمه جور کو، نَشنه که یگو کس از
 بِلِه شی بفته و جرمِ خون ره دَ بِلِه خانه خُو بیری.

۹ دَ باغِ انگُورِ خُو دُو رِقْمِ تُخْمِ کِشْتِ نَکُو، اگه
نَه، پِگِ حاصِلِ شِیِ ضَبْطِ مُوشِه، امِ تُخْمِ رِه
کِه کِشْتِ کَدِے و امِ حاصِلِ باغِ انگُورِ.
۱۰ گاو و خَر رِه دَ یِگِ یُوغِ جوره کده قد شی
قُلِبِه نَکُو.

۱۱ کالای رِه کِه از پاشم و کتان قتی بافته شده
بَشِه، نَپوشِ.

۱۲ دَ چار گوشِه چَپِنِ خُو کِه خود رِه قد شی
مُوبوشَنی، تُوپِکِ کُوکِ کُو.

مُقَرَّراتِ دَ بارِه رابِطِه زَن و شُوی

۱۳ اگه یِگو مَرْدِ بَلَدِه خُو یِگِ خاتُو بَگِیرِه و بعد
از خاو شُدو قد شی، ازُو بَد بُیرِه ۱۴ و دَ بِلِه ازُو
تُهَمَتِ کده او رِه بَدنام کُنِه و بَگِیِه: 'ما قد امزی
خاتُو توی کَدَم، لیکِنِ وختیکِه قد شی نزدیک
شُدَم، فامیدَم کِه دُخترِ نِبیِه.' ۱۵ اوخته آتِه و
آبِه دُخترِ باید نشانی دُختری امزُو خاتُو رِه گِرِفْتِه
دَ پِیشِ رِیشِ سفیدای شار دَ درگِه شار بَیرِه.

۱۶ و آتِه دُختر دَ ریش سفیدا بُگیه: ' ما دُختر خُو
 ره دَ امزی آدم دَدُم که خاتُون شی شنه، لیکن ای
 آدم ازو بد مُوبره. ۱۷ اینه، آلی دَ بله دُختر مه
 تَهَمَت کده مُوگیه: "دُختر تُو دُختری نَدشت."
 اینی ام نشانی دُختری دُختر مه. ' اوخته اونا
 اموتِ که ره دَ پیشِ ریش سفیدای شار اوار کُنه؛
 ۱۸ و ریش سفیدای شار امو مرد ره گِرِفته جزا
 بدیه. ۱۹ امچنان او ره صد مِثقال نُقره جریمه
 کُنه و جریمه ره دَ آتِه دُختر بدیه، چراکه امو آدم
 یگ دُخترِ خانه اسرائیلی ره بدنام کده. او دُختر
 باید خاتُونِ ازو مرد باقی بُمَنه و امو مرد تا زنده
 آسته، نَمیتنه او ره طلاق بدیه.

۲۰ لیکن اگه ای توره راست بَشه و نشانی
 دُختری امزو دُختر پَیدا نَشنه، ۲۱ اوخته امو دُختر
 ره دَ پیشِ درگه خانه آتِه شی بیره و مردای شار
 شی باید او ره سنگسار کُنه تا بُمَره، چراکه او دَ
 خانه آتِه خُو زنا کده و دَ اسرائیل یگ کارِ شرم آور

انجام دده. د امزی رقم شمو شرارت-و-بدی ره
از مینکل خو پاک کنید.

۲۲ اگه یگ مرد د حینِ خاو شدو قد یگ خاتون
شوی تو گرفته شنه، اوخته هر دوی ازوا باید
کشته شنه، ام مردی که قد امزو خاتو خاو کده
و ام امو خاتو. د امزی رقم شرارت-و-بدی ره
از اسرائیل پاک کنید.

۲۳ اگه یگ دخترِ خانه قد یگ مرد نامزاد بشه
و یگ مردِ دیگه او ره د شار پیدا کده قد ازو
خاو کنه، ۲۴ اوخته هر دوی ازوا ره د درگه شار
بیرید و اونا ره سنگسار کنید تا بمره؛ دختر ازی
که د شار بود و بلده کومک چیغ-و-شور نکد
باید کشته شنه و مرد ازی که خاتون یگو کس
دیگه ره بے آبرو کده باید کشته شنه. د امزی
رقم شرارت-و-بدی ره از مینکل خو پاک کنید.

۲۵ لیکن اگه امو مرد دخترِ نامزاد-دار ره د
صحرا پیدا کنه و د بله ازو زور آورده قد ازو
خاو کنه، اوخته تنها امو مرد که قد ازو خاو کده

باید کُشته شُنه. ۲۶ دَ حَقِ دُخترِ هیچِ کارِ نَکو،
 چُون اُو گُناهی نَکده که سزاوارِ مَرگِ بَشه. ای
 مِثَلِ قَضیهِ اَسْتِه که یَگو کس دَ بِلِه یِگِ نَفرِ دِیگِه
 حَمَلِه مُونِه و اُو رِه مَوکُشه، ۲۷ چُون وختیکِه اُمُو
 مَرَدِ دُخترِ نامزاد-دار رِه دَ صَحرا پَیدا کد، دُخترِ
 بِلدِه کومکِ چِیغ-و-شور کد، لیکن هیچِ کس
 نَبُود که اُو رِه نِجاتِ بَدیه.

۲۸ اگِه یِگِ مَرَدِ یِگِ دُخترِ خانِه رِه که نامزاد
 نَدشته بَشه پَیدا کنه و اُو رِه دَ زورِ گِرِفْتِه قَدِ اَزُو
 خاو کنه و اونا گِرِفْتِه شُنه، ۲۹ اوخته اُمُو مَرَدِ
 که قَدِ اَزُو خاو کده، باید پَنجاهِ مِثقالِ نُقرِه دَ اَتِه
 دُخترِ بَدیه و اُمُو دُخترِ خاتُونِ اَزُو شُنه. ازی که اُو
 رِه بے اَبْرُو کده، اُو تا غَیْتیکِه زِنده اَسْتِه نَمِیْتَنه
 اُو رِه طلاقِ بَدیه. ۳۰ یِگِ مَرَدِ نَبایدِ خاتُونِ اَتِه
 خُو رِه بَگیرِه و دامونِ اَتِه خُو رِه بے پَرده کنه.

مُقَرَّرَاتِ دَ بَارِهِ كَسَايِ كِه دَ
جَمَاعَتِ دَاخِلِ شُدِه نَمِيْتَنِه

۲۳^۱ هر کسی که چوره بَشَه یا آلِه
تناسلی شی مُنْثی بَشَه، اُو نَباید دَ
جَمَاعَتِ خُداوند دَاخِلِ شُنِه.

۲ آدمِ حَرَامَزَادِه نَباید دَ جَمَاعَتِ خُداوند دَاخِلِ
شُنِه؛ حَتّیٰ تا پُشتِ دَهْمِ هِيچِ کُدَمِ اَوْلَادِه اَزُو نَباید
دَ جَمَاعَتِ خُداوند دَاخِلِ شُنِه.

۳ هِيچِ عَمُونی و مَوآبی نَباید دَ جَمَاعَتِ خُداوند
دَاخِلِ شُنِه؛ حَتّیٰ تا پُشتِ دَهْمِ هِيچِ کُدَمِ اَوْلَادِه
اَزُوا هِيچِ وختِ نَباید دَ جَمَاعَتِ خُداوند دَاخِلِ
شُنِه،^۴ چَرَاکِه اَوْنَا قَد نَانَ و اَو دَ دَمِ رَاهِ شُمُو
نَمَدِ و خَتِيکِه شُمُو اَز مِصْرِ بَرُو اَمَدِيدِ، بَلکِه بِلِعَامِ
بَاچِه بَعورِ رِه اَز فِتورِ، اَز اَرَامِ نَهَرِينِ کِرَا کَد تا
شُمُو رِه نَالْتِ کَنِه.^۵ لِيکِنِ خُداوند، خُدايِ شُمُو
نَخَاسْتِ کِه تَوْرِه بِلِعَامِ رِه بَشَنَوِه، بَلکِه خُداوند،
خُدايِ شُمُو نَالْتِ رِه بَلَدِه شُمُو دَ بَرکَتِ تَبْدِيلِ

کد، چراکه اُو شُمُو ره دوست دَره. ۶ پس تا
 زنده اَسْتِید، خَیر و خُوبی ازوا ره طلب نَکنید.
 ۷ شُمُو نَباید از اِدومیا نَفَرَت دَشْتِه بَشِید، چُون
 اُونَا برارون شُمُو اَسْتِه. شُمُو نَباید از مِصریا
 نَفَرَت دَشْتِه بَشِید، چُون شُمُو دَ سرزمینِ ازوا دَ
 عِنوانِ بیگنه زندگی مُوکدِید. ۸ اولادای نسلِ
 سِوَمِ ازوا که بلده ازوا دَ دُنیا مییه، مِیْتنه دَ
 جماعتِ خُداوند داخلِ شُنه.

پاک-و-مُقَدَّس نِگاه کدُون خِیمه‌گاهِ نِظامی

۹ وختیکه قد لشکر دَ خِلافِ دُشمنای خُو
 مورید، خودون ره از تمام چیزای ناپاک دُور
 نِگاه کُنید. ۱۰ اگه کُدَم شُمُو ره شَیطو بازی
 بَدیه و اُو ناپاک شُنه، اُو باید از خِیمه‌گاه بُرو
 بوره و دَ خِیمه‌گاه داخلِ نَشْنه. ۱۱ وختیکه شام
 نزدیک شُد، اُو باید خود ره قد آو غُسل بَدیه
 و غِیْتیکه آفَتُو شِشت، اُو مِیْتنه پس دَ خِیمه‌گاه
 داخلِ شُنه.

۱۲ شُمو باید دَ بُرونِ خیمه‌گاه یگ جای دَشته
 بَشید تا بلده رفع حاجت بتنید دَ اُونجی بورید.
 ۱۳ دَ بَینِ اَسبابِ خُو باید یگ بیلچه دَشته بَشید،
 تا وختیکه بلده رفع حاجت میشنید قد ازو زمی
 ره بکنید و بعد ازو چُلی خُو ره بپوشنید،
 ۱۴ چراکه خُداوند، خُدای شُمو دَ مَنه خیمه‌گاه
 شُمو دَ حَرکت اَسته تا شُمو ره نجات بدیه و
 دُشمنای شُمو ره دَ دِست شُمو تسلیم کنه. پس
 خیمه‌گاه شُمو باید پاک-و-مُقَدَّس بشه تا خُداوند
 دَ مینکل شُمو نجاست ره ننگره و از شُمو
 رُوی‌گردو نشنه.

احکامِ مُختَلِف

۱۵ غُلامی که از پیشِ بادار خُو دُوتا کده دَ
 پیشِ ازتُو مییه، اُو ره پس دَ بادار شی تسلیم
 نکُو. ۱۶ اُو قد تُو دَ مینکل شُمو دَ هر جای که
 دل شی موشه و دَ هر شاری که اِنْتِخاب مونه،
 زندگی کنه. دَ سرِ ازو ظلم نکُو.

۱۷ از دُخترِونِ اسرائیلی هیچ کُدم شی فاحِشه بُت‌خانه نَبشه و از باچه های اسرائیلی ام هیچ کُدم شی فاحِشه بُت‌خانه نَبشه. ۱۸ عایدِ خاتُونِ فاحِشه و مَرِدِ فاحِشه^a ره بَلده پُوره کدُونِ هیچ نَدَر دَ خانِه خُداوند، خُدايِ خو نَیرید، چراکه هر دُوی شی دَ پیشِ خُداوند، خُدايِ شُمو نَجس اَسته.

۱۹ دَ برارِ اسرائیلی خُو که قرضِ مِیدید، سُود نَگیرید، نَه سُود از پَیسه، نَه سُود از خوراکه و نَه سُود از هر چیزی که سرِ سُود دَدَه موشه. ۲۰ دَ یگ بیگنه مِیتنید سرِ سُود قرضِ بَدید، لیکن برارِ اسرائیلی خُوره که قرضِ مِیدید، سُود نَگیرید تا خُداوند، خُدايِ شُمو دَ سرزمینی که بَلده تَصَرُفِ کدُونِ شی داخلِ موشید، شُمو ره دَ هر کار که دِستِ خُوره دِراز کُنید، بَرکتِ بَديه.

---

^a ۲۳:۱۸ دَ جای «مَرِدِ فاحِشه» دَ زبونِ عبرانی «قِیمَتِ سَگ» نوشته یه.

۲۱ وختیکه بلده خداوند، خدای خو نذر
میگیرید، بدون طال-و-طول او ره ادا کنید،
چراکه خداوند، خدای شمو حتماً او ره از
شمو طلب مونه، اوخته شمو گناهکار موشید.

۲۲ لیکن اگه از نذر کدو خودداری کنید،
مرتکب گناه نموشید. ۲۳ هر چیزی که از دان
شمو بر موشه، او ره د دقت د جای بیرید، مطابق
هر چیزی که د رضای خو بلده خداوند، خدای
خو نذر کدید و قد زبون خو گفتید، عمل کنید.

۲۴ وختیکه د باغ انگور همسایه خو داخل
موشید، از انگور شی تا سیر نشدید بخورید،
لیکن د ظرف خو اندخته نبرید. ۲۵ وختیکه د
زمین همسایه خو داخل موشید، میتنید خوشه
ها ره قد دست خو بچینید، مگم داس ره د کشت
همسایه خو د کار نبرید.

۱ اگه یگ مرد قد یگ خاتو توی کنه
و امو خاتو د نظر شی خوش نخوره
بخاطری که دزو یگو چیز خراب پیدا کده، اوخته

او یگ طلاق‌نامه نوشته کده د دستِ ازو بدیه
 و او ره از خانه خو هئی کنه. ^۲ وختیکه او خانه
 ازو ره ایله کد، او میتنه بوره و خاتون یگ مرد
 دیگه شنه. ^۳ اگه شوی دوومی ام ازو خوش شی
 نیه و یگ طلاق‌نامه نوشته کده د دستِ ازو بدیه
 و او ره از خانه خو هئی کنه یا امو شوی دوومی
 که او ره خاتو کده، بُمَره؛ ^۴ اوخته شوی اولی
 که او ره ایله کده، حق ندره که او ره بسم بگیره
 و خاتون خو کنه، چون او ناپاک شده و ای کار د
 نظر خداوند زشت آسته. پس د بله سرزمینی که
 خداوند، خدای شمو د عنوانِ ملکیت دز شمو
 میدیه، گناه نیرید.

^۵ وختیکه یگ آدم نو توی مونه، او نباید قد
 لشکر د جنگ بوره و نباید یگو وظیفه بلده شی
 دده شنه؛ او باید بلده یگ سال آزاد بشه تا د
 خانه خو بشینه و خاتونی ره که گرفته، خوش
 نگاه کنه.

۶ هیچ کس نباید آسیا یا سنگِ بلنه آسیا ره
گرو بگیره، چون ای کار مثلِ ازی آسته که یگ
زندگی ره دَ گرو بگیرِی.

۷ اگه یگو نفر پیدا شنه که یگ برارِ اسرائیلی
خو ره اختطاف کنه و دَ بله شی ظلم کنه یا او
ره سودا کنه، امو اختطافچی باید کشته شنه.
دَ امزی رقم شرارت-و-بدی ره از مینکل خو
پاک کنید.

۸ فکر خو ره بگیرید که دَ باره مَرَضِ کولی هر
چیزی که پیشوایونِ لاوی دَز شمو هدایت میدیه،
او ره دَ دِقَت انجام بدید. ارے، هر چیزی که ما
دَزوا امر کدیم، دَ مُطابقِ ازوا دَ دِقَت عمل کنید.
۹ دَ یاد خو بیرید که خداوند، خدای شمو دَ راه
دَ حقِ مَرِیم چیز کار کد، غیتیکه شمو از مصر
بُرو امدید. †

۱۰ وختیکه د همسایه خو قرض میدی، هر رقم قرض که بشه، نباید د خانه ازو داخل شنی که یگو چیز ازو ره گرو بگیری، ۱۱ بلکه د برو ایسته شو تا امو نفر که بلده شی قرض میدی، چیزی گروی ره بلده تو د برو بیره. ۱۲ اگه امو نفر غریب بشه، د رخت گروی ازو خاو نکو، ۱۳ بلکه د غیت آفتو ششتو حتماً رخت گروی ره بلده ازو پس بدی تا او د منه رخت خو خاو کنه و بلده تو دعای خیر-و-برکت بدیه؛ و ای کار بلده تو د حضور خداوند، خدای تو یگ عمل عادلانه حساب موشه.

۱۴ د بله مزدورکار که غریب و محتاج آسته ظلم نکو، چی از جم برارون اسرائیلی تو بشه، چی از جم بیگنه گونی که د سرزمین شمو د یکی از شارای شمو زندگی مونه. ۱۵ مزد ازو ره هر روز پیش از آفتو ششتو بلده شی بدی، چراکه او غریب آسته و زندگی ازو د امزو بسته یه؛ اگه

نَه، أَوْ دَ خِلَافِ تُو دَ پِيشِ خُداوندِ ناله-و-فرباد
مُونَه و تُو گُناهكارِ حِسَابِ مَوْشِي.

۱۶ آتِه گُو نَبایدِ بَخاطِرِ اولادایِ خُو کُشته شُنَه
و نَه ام اولادا بَخاطِرِ آتِه گُونِ خُو کُشته شُنَه؛ هر
کس باید بَخاطِرِ گُناهِ خودِ خُو کُشته شُنَه.

۱۷ بیگنَه گُو و یَتیمِما رَه از عدالتِ محرومِ نَکُنید
و کالایِ خاتُونِ بیوه رَه گِرُو نَگیرید. ۱۸ دَ یادِ
خُو بَیرید که شُمُو دَ مِصرِ غُلامِ بُو دَید و خُداوند،
خُدا یِ شُمُو، شُمُو رَه از و نَجیِ آزادِ کد. امزی
خاطرِ ما دَز شُمُو اَمَرِ مَوْنُمُ که امی کارا رَه انجام
بَدید.

۱۹ و خَتیکَه حاصِلِ خُو رَه از زَمینِ خُو دِرُو
مُونی و یگِ قودَه رَه دَ زَمینِ خُو پُر مِشتِ مُونی،
بَلدَه گِرِفَتونِ از و پسِ نَرُو؛ بیلِ که بَلدَه بیگنَه،
یَتیمِ و خاتُونِ بیوه بَشَه تا خُداوند، خُدا یِ تُو،
تُو رَه دَ تمامِ کارایِ دِستِ تُو بَرکتِ بَدیه.

۲۰ و خَتیکَه دِرختِ زَبْتونِ خُو رَه مِیتَکَنی، اُو رَه
بِسمِ نَتَکَن؛ بیلِ که بَلدَه بیگنَه، یَتیمِ و خاتُونِ

بیوه بَشَه. ۲۱ امی رقم وختیکه انگور ره از باغ
انگور خُو میچینی، بسم بلده انگور چیند و نرو؛
بیل که بلده بیگنه، یتیم و خاتون بیوه بَشَه.

۲۲ دَ یاد خُو بیرید که شُمُو دَ سرزمینِ مصر
غلام بُودید. امزی خاطر ما دَز شُمُو امرِ مُونُم
که امی کارا ره انجام بَدید.

۲۵ وختیکه دُو نفر قد یگدیگه خُو
دعوا دَره، اونا باید دَ محکمه بوره
و قاضی دَ بینِ ازوا فیصله کده آدمِ عادلِ ره
بے گناه اعلان کنه و آدمِ مُجرِمِ ره محکوم کنه.
۲ اوخته اگه آدمِ مُجرِمِ سزاوارِ قَمچی خوردو
بَشَه، قاضی اُو ره قد رُوی شی خاؤلجی کنه
و امر کنه که دَ پیشِ رُوی شی اُو ره دَ مُطابقِ
جُرمِ ازو دَ حسابِ قَمچی بَزَنه. ۳ اُو ره تا چل
قَمچی زده میتنه، ازو کلو نه، چون اگه ازو
کده کلو بَزَنه، برارِ اسرائیلی شُمُو دَ نظرِ شُمُو
خار-و-حقیر موشه.

۴ دانِ گاو ره دَ غیتِ جُغول کدو بسته نکو.

۵ اگه چند برار یگجای زندگی کنه و یکی
 ازو بے اولاد بُمَره، اوخته خاتون امزو برار فوت
 شُدِه، بُرو از خانوار شی دَ آدم بیگنه دده نشنه،
 بلکه برار شوی شی قد ازو یگ جای شُدِه او
 ره خاتو کنه و بلده ازو حق ایوری ره پوره کنه.
 ۶ و اولین باچه که او میزیه باید دَ نام برار فوت
 شُدِه وارث شنه تا نام ازو از اسرائیل گل نشنه.
 ۷ لیکن اگه امو مرد راضی نشنه که خاتون برار
 خوره بگیره، اوخته خاتون برار شی باید دَ درگه
 شار دَ پیش ریش سفیدا بوره و بگیه: 'ایور
 مه نمیخایه که نام برار شی دَ اسرائیل باقی
 بُمَنه و وظیفه ایوری ره بلده ازو دَ جای بیره.'
 ۸ بعد ازو ریش سفیدای شار شی امو آدم ره
 کوی کنه و قد ازو توره بگیه. اگه او تاکید کده
 بگیه: 'ما نمیخایم که او ره بگیرم،' ۹ اوخته
 خاتون برار شی دزو نزدیک شنه و دَ حضور
 ریش سفیدا کوشره شی ره از پای ازو بر کده دَ
 روی شی تَف پورته کنه و دَ جواب شی بگیه:

اینی کار دَ حَقِ کسی شُنه که خانِه برار خُو ره
آباد نَمونه. ۱۰ و خانوارِ ازو دَ اسرائیل، دَ نامِ
«خانوارِ کوشره-بُر-شده» کوی شُنه.

۱۱ اگه دُو مرد قد یگدیگه خُو جنگ کُنه و
خاتونِ یکی ازوا پیش بییه تا شوی خُو ره از
چنگِ آدمِ زَدَنی خلاص کُنه و دِستِ خُو ره دِراز
کده شرمگاهِ ازو ره بگیری، ۱۲ دِستِ ازو ره باید
مُنْتی کُنید و دَزو رَحْم نَکُنید.

۱۳ شُمُو نَباید دَ خَلْتِه خُو دُو رَقْمِ سَنگِ تَرازو
دَشْتِه بَشید که یگ شی گَرَنگ و دِیگِه شی
سُبُک بَشه. ۱۴ شُمُو نَباید دَ خانِه خُو دُو رَقْمِ
مَنک دَشْتِه بَشید که یگ شی کُنه و دِیگِه شی
رِزِه بَشه. ۱۵ بَلکِه سَنگِ تَرازوی صَحیح و پُوره
دَشْتِه بَشید و مَنک شُمُو ام صَحیح و پُوره بَشه
تا دَ سَرزَمینی که خُداوند، خُدای شُمُو دَز شُمُو
مِیدیه، عُمَرِ دِراز دَشْتِه بَشید. ۱۶ چُون هر کسی
که امی کارا ره کُنه، یعنی هر کسی که دَغلی
کُنه، خُداوند، خُدای شُمُو ازو بَد مُوبره.

۱۷ دَ یاد خُو بیرید که عمالِیقیا دَ غَیتِ بُرو
 اَمدون شُمو از مِصر دَ راهِ قَد شُمو چِیزِ کار
 کد، ۱۸ چَطور اونا دَ راهِ دَ بِلِه شُمو حَمَلِه کد؛
 دَ حَالِیکِه شُمو ضَعِیف و مَندِه بُودِید، اونا تَمَامِ
 کَسای رِه که از حَالِ رَفْتُد و پَس مَندُد زَد و
 از خُدا نَتَرَسِید. ۱۹ پَس وختِیکِه خُداوند، خُدای
 شُمو، شُمو رِه از شَرِ پَگِ دُشمنایِ گِرد-و-بَر
 شُمو دَ سِرزمِینی که خُداوند، خُدایِ شُمو دَز
 شُمو دَ عِنوانِ مُلکِیتِ مِیدِیه تا اُو رِه تَصَرُفِ
 کُنِید، خِلاصِ کَدِه آرامی بَخَشِید، اوختِه شُمو
 باید نامِ عمالِیقِ رِه از تَی آسَمو کُل کُنِید؛ ای رِه
 پُر مُشت نَکُنِید.

هدیه های حاصلِ نو و ده-یگ

۲۶ ۱ وختی دَ سِرزمِینی که خُداوند،
 خُدایِ شُمو دَز شُمو دَ عِنوانِ مُلکِیتِ
 مِیدِیه داخِل شُدِید و اُو رِه تَصَرُفِ کَدِه دَز شی
 جای-د-جای شُدِید، ۲ اوختِه هر کُدَم شُمو یگ

مقدار نَوْبَرِ تمامِ حاصِلاتِ زمينِ امزُو مُلکِ ره
 که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو مِیدیه گِرِفته
 بَیرید و دَ یِگ سَبَد ایشته دَ جایی که خُداوند،
 خُدای شُمو اِنْتِخابِ مُونه تا نامِ خُو ره دَ اُونجی
 قرار بَدیه، بَورید. ^۳ شُمو دَ دِیرِ پِیشوای که
 دَ امزُو روزا خِدْمَتِ مُونه بَورید و دَزُو بَگید:
 'امروز دَ پِیشِ خُداوند، خُدای تُو اِقرارِ مُونم
 که ما دَ سرزمینی داخِل شُدیم که خُداوند دَ
 بابَه کَلونای مو قَسَمِ خورد که دَز مو مِیدیه.'
^۴ اوخته پِیشوا سَبَد ره از دِستِ شُمو بَگیره
 و دَ پِیشِ قُربانگاہِ خُداوند، خُدای شُمو بیله،
^۵ و شُمو دَ حُضُورِ خُداوند، خُدای خُو اِقرارِ کده
 بَگید: 'بابَه کَلون مویگ اِرامی آواره بُوَد، اُو قد
 تَعْدادِ کَم دَ مِصر رفت و دَ اُونجی دَ عِنوانِ بَیگَنه
 زِندگی کد و دَ اُونجی اُو یِگ قَوْمِ کُتَه، قوی
 و پُر نَفُوسِ جَور شُد. ^۶ لیکِن مِصرِیا قد اَزمو
 بَد رِفْتاری کد و مو ره آزار-و-اَدِیتِ کده کارای
 سَخْتِ ره دَ گَرْدونِ مو اَندخت. ^۷ اوخته مو دَ

پیشِ خُداوند، خُدایِ بابه‌کلونایِ خُو ناله-و-فریاد
 کدی و خُداوند آوازِ مو ره شَنِید و رَنج و سختی
 و مَظْلُومِیتِ مو ره دید. ^۸ خُداوند مو ره قدِ دِستِ
 زور تُو، بازویِ قوی، وَحْشَتِ بزرگ و مُعْجِزه‌ها
 و چِیزایِ عَجِیب از مِصر بَرُو اُورد؛ ^۹ و مو ره دَ
 امزی جایِ داخِلِ کد و امی سرزمیِ ره که از شی
 شِیر و عسلِ جاریِ اَسْتِه دَز مو بَخْشِید. ^{۱۰} اینه،
 آلی ما نَوَبَرِ حاصِلِ زَمِینِیِ ره اُوردیم که تُو، آی
 خُداوند دَز مه دَدِے. ^{۱۱} اوخته سَبَدِ ره دَ حُضُورِ
 خُداوند، خُدایِ خُو بیلید و دَ پیشِ خُداوند،
 خُدایِ خُو سَجْدِه کُنید. ^{۱۱} بعد از و شُمو قد لاویا
 و بیگنه‌گونی که دَ مینکل شُمو زِندگیِ مُونه
 بخاطرِ پِگِ چِیزایِ خُوب که خُداوند، خُدایِ شُمو
 دَز شُمو و دَ خانوارِ شُمو بَخْشِیده، خوشی کُنید.
^{۱۲} دَ سالِ سِوَم که سالِ دِه-یِگِ اَسْتِه، وختی
 از جدا کدونِ دِه-یِگِ تمامِ حاصِلاتِ خُو خلاص
 شُدید، اُوره دَ لاویا، بیگنه‌گو، یَتِیما و خاتونوی
 بیوه بَدید تا دَ مَنه شارایِ شُمو بُخوره و سیر

شُنه. ۱۳ اوخته دَ حُصُورِ خُداوند، خُدای خُو
 بُگَید: 'ما دَ مُطابِقِ پَگِ احکامِ تُو که دَز مه
 امرِ کدی حِصّه مُقَدَّسِ ره از خانِه خُو بُر کدُم
 و اُو ره دَ لاویا، بیگنه‌گو، یَتیما و خاتونوی
 بیوه دَدُم. ما از احکامِ تُو سرپیچی نَکدُم و اونا
 ره پُرمُشت نَکدُم. ۱۴ ما دَ وختِ ماتَمِ خُو ازو
 نَخوردُم و غَیْتیکه ناپاک بُودُم دَزو دِست نَزدُم و
 هیچ چیزِ ازو ره دَ مُرده ها نَدَدُم، بَلکِه از ایدِ
 خُداوند، خُدای خُو شُدُم و مُطابِقِ چیزای که دَز
 مه امرِ کدی، رفتار کدُم. ۱۵ از جایگاهِ مُقَدَّسِ
 خُو از عالمِ باله توخ کُو و قَومِ خُو اِسرائیل و
 امی سرزمی ره که دَز مو دَدِے بَرکتِ بَدی، امی
 سرزمی ره که دَ بابِه کَلونایِ مو قَسمِ خورده وعده
 کدی، امی سرزمی ره که از شیِ شِیر و عسل
 جاری آسته.'

پیروی از احکامِ خداوند

۱۶ امروز خداوند، خدای شُمو دَز شُمو امر مونه که امی قانونا و دستورا ره دَ جای بیرید. پس قد تمامِ دل و قد تمامِ جان خُو دَ دِقَت دَ جای بیرید. ۱۷ شُمو امروز اقرار کدید که خداوند، خدای شُمو آسته و تعهد کدید که دَ مُطابقِ راه-و-طریقِ ازو رفتار مُونید، قانونا، احکام و دستورای شی ره دَ جای میرید و از آیدِ ازو موشید. ۱۸ و خداوند امروز اقرار کد که شُمو قومِ خاصِ ازو آستید، امو رقم که او وعده کده. پس باید پگِ احکامِ ازو ره نگاه کنید، ۱۹ تا دَ تعریف، دَ شُهرت و دَ احترامِ شُمو ره از پگِ مِلّت های که خَلق کده، بلندتر قرار بدیه و تا بلده خداوند، خدای خُو یگِ قومِ مُقدّس بشید مُطابقِ وعده ازو.

قُرْبانگاه دَ کوه عیبال

۲۷^۱ اوخته مُوسیٰ و ریش سفیدای
اسرائیل دَ بِلَه قوم آمر کده گُفت:
”پگ احکامی ره که ما امروز دَز شُمو آمر
مُونُم، دَ جای بیرید. ۲ روزی که از دریای اُردُن
دَ سرزمینی که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو
میدیه تیر شُدید، سنگای کُته ره ایستلجی کُنید
و دَ رُوی ازوا گِچ بُمَلید ۳ و پگ توره های امزی
شریعت ره دَ رُوی ازوا نِوشته کُنید. اَره، امی
که از دریا تیر شُدید و دَ سرزمینی که خُداوند،
خُدای شُمو دَز شُمو میدیه داخل شُدید، دَمز و
سرزمی که از شی شیر و عسل جاری آسته و
خُداوند، خُدای بابَه کلونای شُمو دَز شُمو وعده
کده، امی کار ره انجام بَدید. ۴ خُلاصه، بعد
از تیر شُدو از دریای اُردُن امی سنگا ره که
امروز دَ باره شی دَز شُمو آمر کدُم، دَ کوه
عیبال ایستلجی کُنید و دَ رُوی ازوا گِچ بُمَلید.

۵ د اُونجی یگ قُربانگاه بلده خُداوند، خُدای خُو
 آباد کُنید؛ قُربانگاه باید سنگی بشه و بلده آباد
 کدون شی از اوزارِ آینی کار نگیرید. ۶ قُربانگاه
 خُداوند، خُدای خُو ره از سنگای تراش نَشده آباد
 کُنید و قُربانی های سوختنی ره د بِله ازو بلده
 خُداوند، خُدای خُو تقدیم کُنید. ۷ قُربانی های
 سلامتی ره تقدیم کده د اُونجی بُخورید و د
 حُضورِ خُداوند، خُدای خُو خوشی کُنید. ۸ فِکر
 شُمو بشه که پگِ تورای امزی شریعت ره د رُوی
 امزو سنگا د خطِ روشو و واضح نوشته کُنید. ”
 ۹ اوخته مُوسیٰ و لاویای پیشوا قد پگِ بنی
 اسرائیل گپ زده گُفت: ”آی بنی اسرائیل،
 آرام بشینید و گوش بگیرید. امروز شُمو
 قومِ خُداوند، خُدای خو شدید. ۱۰ پس از اید
 خُداوند، خُدای خُو شنید و احکام و قانونای
 ازو ره که ما امروز دز شُمو امر مُونم، د جای
 بیرید. ”

نالَت ها از کوه عیبال

- ۱۱ دَ امزُو روز مُوسیٰ دَ مردُم امر کده گُفت:
- ۱۲ ”وختیکه از دریای اُردُن تیر شدید، اینی طایفه ها دَ بِلِه کوه جِرِزیم ایسته شنه تا مردُم ره بَرکت بَدیه: شِمعون، لاوی، یهُودا، یساکار، یوسُف و بنیامین. ۱۳ و اینی طایفه ها دَ بِلِه کوه عیبال ایسته شنه تا نالَت کُنه: رُئوبین، جاد، اَشیر، زبُولون، دان و نَفتالی. ۱۴ و لاویا قد آواز بِلند دَ تمام مَرَدایِ اِسرائیل اِعلان کده بُگیه:
- ۱۵ ’نالَت دَ کسی که بُت تراش شُده یا ریختنده شُده که دَ نظرِ خُداوند نَفرت انگیز آسته، دَ وَسِیلِه یگ بُت تراش جور کنه و دَ یگ جای تاشه نِگاه کنه.’
- و پگِ مردُم دَ جوابِ ازوا بُگیه، ’آمین!’
- ۱۶ ’نالَت دَ کسی که دَ آته و آبه خُو بے اِحترامی کنه.’
- و پگِ مردُم بُگیه، ’آمین!’

۱۷ 'نالَت دَ كَسِي كِه سَنَگِ اِشْتِه

پُلوان-شَرِيك خُو رِه تَغْيِير بَدِيه.

و پَگِ مَرْدُم بُوگِيه، 'آمِين!'

۱۸ 'نالَت دَ كَسِي كِه آدَمِ كُور رِه از رَاه دَ

بِه رَاهه بُوْرِه.

و پَگِ مَرْدُم بُوگِيه، 'آمِين!'

۱۹ 'نالَت دَ كَسِي كِه بِيگَنَه، يَتِيْم و خَاْتُونِ بِيُوِه

رِه از اِنصَافِ مَحْرُوم كَنِه.

و پَگِ مَرْدُم بُوگِيه، 'آمِين!'

۲۰ 'نالَت دَ كَسِي كِه قَدِ خَاْتُونِ آتِه خُو خَاو

كَنِه، چَرَاكِه دَاْمُونِ آتِه خُو رِه بِه پَرْدِه

كَدِه.

و پَگِ مَرْدُم بُوگِيه، 'آمِين!'

۲۱ 'نالَت دَ كَسِي كِه قَدِ يَگُو حَيَوَانِ مَعَامِلِه

جِنْسِي كَنِه.

و پَگِ مَرْدُم بُوگِيه، 'آمِين!'

۲۲ 'نالَت دَ کَسی که قد خوار خُو خاو شُنه،
چی دُخترِ آتِه شی بَشه و چی دُخترِ آبه
شی.'

و پگِ مردُم بُگیه، 'آمین!'
۲۳ 'نالَت دَ کَسی که قد خُسرمادر خُو خاو
کنه.'

و پگِ مردُم بُگیه، 'آمین!'
۲۴ 'نالَت دَ کَسی که همسایه خُو ره تاشکی
بُکشه.'

و پگِ مردُم بُگیه، 'آمین!'
۲۵ 'نالَت دَ کَسی که پیسه بگیره و خُونِ یگ
بیگناه ره بریزنه.'

و پگِ مردُم بُگیه، 'آمین!'
۲۶ 'نالَت دَ کَسی که دَ تورای امزی شریعت
ثابتِ قدم نَمنه و امیا ره دَ جای نیره.'
و پگِ مردُم بُگیه، 'آمین!'

بَرکَتِ بَلَدِهِ إِطَاعَتِ كُنُودِهِ هَا

۲۸
۱ اگه توره های خُداوند، خُداي خُو
ره دَ دِقَّتِ بِشَنُوبِید و پِگِ احکامِ ازو
ره که ما اِمروز دَز شُمو اَمْرِ مُونْمِ نِگاهِ کده دَ
جای بَیرید، اوخته خُداوند، خُداي شُمو، شُمو ره
از تمامِ مِلَّتِ های زمی کده بِلندترِ قرارِ مِیدیه.
۲ اَر، اگه از اَیدِ خُداوند، خُداي خُو شُنید،
پِگِ امزی بَرکَتِ ها دَز شُمو مِیرسه و قد شُمو
مُومنه،

۳ شُمو دَ شارِ بَرکَتِ یافته موشید و دَ
صحرا بَرکَتِ یافته موشید.

۴ ثَمْرِ رَحْمِ شُمو، حاصِلِ زمینِ شُمو و
ثَمْرِ چارپایای شُمو یعنی گوسله های گاو
های شُمو و بارهگونِ رَمِه شُمو بَرکَتِ
یافته موشه.

۵ سَبَدِ و تَشْتِ خَمیرِ شُمو بَرکَتِ یافته
موشه.

۶ وختیکه خانه میید برکت مینگرید و

غیتیکه برو مورید برکت مینگرید.

۷ خداوند دُشمنای شُمو ره که دَ خِلافِ شُمو

باله شُنه دَ پیشِ شُمو شکست میدیه؛ اونا از

یگ راه دَ خِلافِ شُمو مییه و از هفت راه از

پیشِ شُمو دوتا مونه.

۸ خداوند دَ دَیِ خانه های شُمو برکت میدیه و

دَ هر کاری که دست خُو ره دراز کنید، و شُمو

ره دَ سرزمینی که خداوند، خُدای شُمو دَز شُمو

میدیه، صاحبِ برکت مونه.

۹ اگه احکامِ خداوند، خُدای خُو ره دَ جای

بیرید و مُطابقِ راه ها-و-طریق های ازو رفتار

کنید، خداوند شُمو ره دَ عِنوانِ قومِ مُقَدَّسِ خُو

آباد مونه، امو رقم که دَز شُمو قَسَم خورده.

۱۰ اوخته پگِ قوم های زمی مینگره که شُمو

دَ نامِ قومِ خداوند کوی موشید و اونا از شُمو

ترس موخوره. ۱۱ خداوند خُوبِ پَریمونی نصیب

شُمو مونه. اَره، خداوند دَ ثَمَرِ رَحِمِ شُمو، دَ ثَمَرِ

چارپایای شُمو و دَ حاصِلِ زَمینِ شُمو دَ سرزمینی
 که خُداوند دَ بابِه کَلونایِ شُمو قَسَمِ خورد که دَز
 شُمو مُوبَخْشِه، بَرکتِ مِیدیه. ^{۱۲} خُداوند خزانِه
 خُوبی خُو یعنی آسمو ره بَلدِه شُمو واز مُونِه تا
 بارِش ره دَ بَلِه زَمینِ شُمو دَ مَوْسَمِ شی بُبَارَنِه و
 شُمو ره دَ تَمَامِ کارایِ دِستِ شُمو بَرکتِ بَدیه.
 شُمو دَ مِلّتِ هایِ کَلو قرضِ مِیدید، لیکن خودون
 شُمو هیچِ قرضِ نَمِیگیرید. ^{۱۳} خُداوند شُمو ره
 سر جور مُونِه، نَه دُم، شُمو همیشه دَ جایگاهِ
 بِلند قرار مِیدَشْتِه بَشید، نَه دَ تاه، دَ شرطی که
 احکامِ خُداوند، خُدایِ خُو ره که ما اِمروز دَز
 شُمو اَمرِ مُونُم بَشنَوید و اونا ره دَ دِقّتِ نِگاهِ
 کده دَ جایِ بَیرید ^{۱۴} و از پَگِ تورایِ که ما
 اِمروز دَز شُمو اَمرِ مُونُم طرفِ راستِ یا چپِ تاو
 نَخورید که بورید از خُدايُونِ بیگَنِه پِیروی کده
 اونا ره خِدْمَتِ کُنید.

نالت بَلَدِه ناطِعتی

۱۵ لیکن اگه از آید خداوند، خدای خُو نشنید
و پگ احکام و قانونای شی ره که ما امروز دز
شُمُو امر مُونُم د دِقَت د جای نیرید، اوخته اینی
نالت ها پگ شی د بَلِه شُمُو مییه و شُمُو ره
گرفتار خُو مونه:

۱۶ شُمُو د شار نالت موشید و د صحرا
نالت موشید.

۱۷ سَبَد و تَشَتِ خَمیر شُمُو نالت
موشه.

۱۸ ثَمَرِ رَحِمِ شُمُو، حاصِلِ زَمینِ شُمُو،
گوسله های گله و باره گونِ رَمِه شُمُو
نالت موشه.

۱۹ وختیکه خانه میید نالت موشید و
غیتیکه بُرو مورید نالت موشید.

۲۰ د هر کاری که دست خُو ره دراز کنید تا
او ره انجام بدید، خداوند د بَلِه شُمُو نالت،

پریشانی و سرزنش ربی مونه تا د زودی نابود
 شده از بین بورید، فقط بخاطر شرارتِ اعمال
 خو که د وسیله ازوا اوره ایله کدید. ۲۱ خداوند
 مَرَضِ وُبا ره د بَلَه شُمو میره تا شُمو ره
 از سرزمینی که بلده تَصَرَف کدون شی داخل
 موشید، نابود کنه. ۲۲ خداوند شُمو ره قد
 مَرَضِ کُشِنده، تاو و آماس و قد گرمی سوزان،
 شمشیر، خُشکسالی و آفت میزنه. امیا شُمو ره
 تا وختی دُمبال مونه که از بین بورید. ۲۳ آسمو
 د بَلَه سر شُمو رِقْمِ برونز موشه و زمینی که
 تی پای شُمو یه، رِقْمِ آین. ۲۴ خداوند بارش
 سرزمین شُمو ره د گرد و خاک تبدیل مونه و
 گرد و خاک از آسمو د بَلَه شُمو موباره تا غیتیکه
 شُمو نابود شنید.

۲۵ خداوند شُمو ره د پیش دُشمنای شُمو
 شکست میدیه. شُمو از یگ راه د خِلَافِ
 ازوا مورید و از هفت راه از پیش ازوا دوتا
 مونیید. شُمو بلده تمام مَمَلکَت های زمی مایه

وَحَشَّتْ مُوشِيدَ . ۲۶ جَسَدَايِ شُمُو خُورَاكِ تَمَامِ
 مُرْغَكُويِ هَوَا وِ جَانُورَايِ زَمِي مُوشِه وِ هِيچِ
 كَسِ وَجُودِ نَمِيدَشْتِه بَشِه كِه اُونَا رِه هِي كَنِه .
 ۲۷ خُداوَنَدِ شُمُو رِه دَ دَانِه هَايِ بِيخِ كُتِه مِصْرِ ،
 دَ مَرَضِ جَلِي ، دَ دَانِه هَايِ رِيْمَتُو وِ خَرِشْتِي
 مُبْتَلَا مُونِه كِه شُمُو اَزُوا شَفَا پِيْدَا نَمِيْتَنِيدِ .
 ۲۸ خُداوَنَدِ شُمُو رِه دَ دِيوَنَكِي ، كُورِي وِ پَرِيشَانِي
 فِكرِ دُچَارِ مُونِه . ۲۹ شُمُو دَ چَاشْتِ رُوزِ تَپْ-تُويلِه
 مُونِيْدِ رَقْمِي كِه كُورِ دَ تَرِيكِي تَپْ-تُويلِه مُونِه ، وِ
 شُمُو دَ پِيْدَا كُودِ رَاهِ هَايِ خُو كَامِيَابِ نَمُوشِيْدِ ،
 بَلَكِه دَ تَمَامِ رُوزَايِ زِنْدَكِي شُمُو دَ بَلِه شُمُو ظَلَمِ
 مُوشِه وِ شُمُو چُورِ-و-چِپَاوُلِ مُوشِيْدِ وِ هِيچِ كَسِ
 شُمُو رِه نِجَاتِ نَمِيْدِيِه . ۳۰ شُمُو قَدِ يِگِ خَاتُو
 نَامَزَادِ مُوشِيْدِ ، لِيكِنِ دِيگِه كَسِ قَدِ اَزُو خَاوِ
 مُونِه . شُمُو خَانِه اَبَادِ مُونِيْدِ ، مِگَمِ دَرِشِي زِنْدَكِي
 نَمُونِيْدِ . شُمُو بَاغِ اَنگُورِ جُورِ مُونِيْدِ ، وِلِه اَزِ
 مِيوِه شِي نَمِيچَشِيْدِ . ۳۱ گَاوِ شُمُو دَ پِيشِ چِيْمَايِ
 شُمُو قِصَابِي مُوشِه ، لِيكِنِ شُمُو اَزِ گوشتِ شِي

نَمُوخوَرِيد. خَر شُمُو دَ پِيشِ چِيمایِ شُمُو بُرْدَه
 مُوشَه و اَو رَه پَسِ گِرِفْتَه نَمِيتَنِيد. گوسپون شُمُو
 دَ دُشْمونِ شُمُو دَدَه مُوشَه و هِيچِ کَسِ دَ دادِ شُمُو
 نَمِيرَسَه. ^{۳۲} باچَه ها و دُخْتروُنِ شُمُو دَ دِيگَه قَوْمِ
 دَدَه مُوشَه دَ حَالِيکَه چِيمایِ شُمُو تُوخِ مُونَه؛
 شُمُو تَمَامِ رُوژِ چِيمِ دَ رَاهِ اَزوا شِشْتَه چِيمایِ
 حُو رَه خِيرَه مُونِيد و هِيچِ چِيْزِ اَزِ دِستِ شُمُو
 نَمِيه. ^{۳۳} حاصِلِ زَمِينِ شُمُو و تَمَامِ زَحْمَتِ شُمُو
 رَه قَوْمِي مُوخورَه کَه هِيچِ نَمِينَخَشِيد؛ هَميشَه
 دَ بَلَه شُمُو ظَلَمِ مُوشَه و شُمُو کُفْتَه مُوشِيد.
^{۳۴} و بَخاطِرِ چِيْزايِ کَه چِيمِ شُمُو مِينِگرَه، شُمُو
 دِيونَه مُوشِيد. ^{۳۵} خُداوندِ دَ زانُوها و دِلگِها يِ
 پا يِ شُمُو دانَه ها يِ بِيخِ کُتِه دَر دِناکِ بُرِ مُونَه کَه
 اَز قَفِ پا يِ تا تَوْلِغِه شُمُو رَه مِيگِيرَه و اَزوا شِفا
 پيدا نَمِيتَنِيد.

^{۳۶} خُداوندِ شُمُو و پادشاهِ شُمُو رَه کَه دَ بَلَه
 حُو مُقَرَّرِ مُونِيد، دَ پِيشِ مِلَّتِي مُوبرَه کَه نَه شُمُو
 مِينَخَشِيد و نَه بابَه کَلونايِ شُمُو مِيشَنَخْت؛ دَ

اُونجی شُمو خُدایونِ بیگنه ره که از چِیو و سنگ
جور شُده، خِدمت مُونید. ^{۳۷} شُمو دَ مینکلِ پگ
قوم های که خُداوند شُمو ره دَ اُونجی موبره،
مایه وَحشت، یگِ مِثال و کِنایه جور موشید.

^{۳۸} شُمو تَخمِ کَلو دَ زَمینِ خُو موبرید، مگم
حاصِلِ کمِ جمِ مُونید، چراکه مَلخِ ها اُو ره
مُوخوره. ^{۳۹} شُمو باغِ های انگورِ جور کده
خِدمتِ ازوا ره مُونید، لیکن شرابِ شی ره
وُچی نَمُونید و انگورِ شی ره نَمِچینید، چراکه
اونا ره کِرمِ مُوخوره. ^{۴۰} شُمو دَ تمامِ سرزمینِ
خُو دِرختایِ زیتونِ مِیدشته بَشید، لیکن خود
ره قدِ روغو چربِ نَمُونید، چراکه زیتونِ شُمو
خامِ مِیثکه. ^{۴۱} شُمو صَاحِبِ باچه ها و دُختر و
موشید، مگم اونا دَزِ شُمو نَمومنه، چراکه اونا
دَ اسیری بُرده موشه. ^{۴۲} پگِ دِرختا و حاصِلاتِ
زَمینِ شُمو ره مَلخِ مِیگیره. ^{۴۳} بیگنه های که دَ
مینکلِ شُمو زندگی مونه، از شُمو کده باله شُده
موره، دَ حالیکه شُمو تاهِ آمده موبرید. ^{۴۴} اونا

دَز شُمُو قَرَضِ مِیْدِیَه، مِگَم شُمُو دَزُوا قَرَضِ
نَمِیْدِیْد. اُونَا سِر جُور مُوشَه و شُمُو دُم.

^{۴۵} پِگِ اَمِزِی نَالْتِ هَا دَ بَلَه شُمُو مِیْیَه و شُمُو
رَه دُمبَال کَدَه گِرِفْتَار خُو مُونَه تَا غِیْتِیْکَه نَابُود
شُنِیْد، چِرَاکَه شُمُو اَز اَیْدِ خُداوَنْد، خُداِی خُو
نَشْدِیْد و اَحْکَام و دَسْتُورای رَه کَه دَز شُمُو اَمْر
کَد، دَ جَاِی نَوْرِیْدِیْد. ^{۴۶} اَمِی نَالْتِ هَا بَلَدَه اَز شُمُو
و اَوْلَادِه شُمُو تَا اَبَدِ دَ عِنْوَانِ یِگِ نِشَانِی و چِیْزِ
عَجِیْب و جُود مِیْدَشْتَه بَشَه. ^{۴۷} اَزِی کَه شُمُو
خُداوَنْد، خُداِی خُو رَه قَد خُوشْحَالِی و خُوشِی
دِلِ بَخَاطِرِ پَرِیْمُونِی پِگِ چِیْزَا خِدمَتِ نَکَیْدِیْد،
^{۴۸} شُمُو دُشْمَنایِ خُو رَه کَه خُداوَنْد دَ ضِدِ شُمُو
رِیِی مُوْکَنَه خِدمَتِ مُوْنِیْد، دَ حَالِیْکَه گُشْنَه،
تُشْنَه، لُج و مُحْتَاِجِ هَر چِیْزِ اَسْتِیْد. و خُداوَنْد
یُوعِ اَیْنِی رَه دَ بَلَه گَرْدُونِ شُمُو مِیْلَه تَا شُمُو رَه
نَابُود کَنَه.

^{۴۹} خُداوَنْد اَز دُور، اَز اَخِرِ زَمِی یِگِ مِلَّتِ رَه کَه
رَقْمِ بُرْگِجِ اَلّی بِلَنْدِ پَرِوَاِزِ اَسْتَه دَ بَلَه شُمُو مِیْرَه،

مِلَّتِي رِه كِه شُمُو زِيُون شِي رِه پِي نَمُوفْتِيد،
 ۵۰ مِلَّتِي رِه كِه چِهْرِه تَرَسَنَاك دَرِه، اُونَا نَه دَه
 رِيَش سَفِيدَاي شُمُو اِحْتِرَام مُونِه وَ نَه دَه جَوَانَاي
 شُمُو رَحْم. ۵۱ اُونَا چُوجِه هَاي چَارِپَايَاي شُمُو وَ
 حَاصِلِ زَمِينِ شُمُو رِه مُوخورِه تَا غَيْتِيكِه شُمُو
 نَابُود شُنِيد. اُونَا بَلَدِه شُمُو غَلَّه، شِيرِه اَنگُور،
 رُوغُونِ زَبْتُون، گوسَلِه هَاي گَلِه وَ بَارِه گُونِ رِمِه
 رِه بَاقِي نَمِيلِه تَا وَخْتِيكِه شُمُو اَز بِيْن بُوْرِيد.
 ۵۲ اُونَا شُمُو رِه دَه تَمَامِ شَارَاي شُمُو مَحَاصِرِه
 مُونِه تَا دِيوَالَاي بِلَنْد وَ مُسْتَحْكَمِي كِه شُمُو
 تَوَكُّل خُورِه دَزُوا كَدِيد دَه پَگِ سِرْزَمِينِ شُمُو چِپِه
 شُنِه. اَرِه، اُونَا شُمُو رِه دَه تَمَامِ سِرْزَمِينِي كِه
 خُداوند، خُداي شُمُو دَز شُمُو مِيدِيه، مَحَاصِرِه
 مُونِه. ۵۳ بَخَاطِرِ مَحَاصِرِه وَ سَخْتِي كِه دُشْمَنَاي
 شُمُو دَه بِلَه شُمُو مِيرِه شُمُو ثَمَرِ رَحْمِ خُو، يَعْني
 گُوشْتِ بَاچِه هَا وَ دُخْتِرُونِ خُو رِه كِه خُداوند،
 خُداي شُمُو دَز شُمُو مِيدِيه، مُوخورِيد. ۵۴ حَتِي
 بَادِيَانَتِ تَرِينِ وَ مِهْرَبَانِ تَرِينِ مَرْدِ كِه دَه مِينَكَلِ شُمُو

بَشَه، دَ بَرارِ خُو، دَ خاتُونِ خُو که دَ بَغَلِ شِی
 آسْتَه و دَ بَچْکِیچایِ خُو که باقیِ مُومَنَه، نَظَرِ بَدِ
 مِیْدَشْتَه بَشَه، ^{۵۵} دَ اندازِه که دَ هیچِ کَدَمِ ازوا از
 گوشتِ بَچْکِیچایِ خُو که مُوخوره، نَمِیدِیَه، چُونِ
 دَ وختِ محاصِرَه و سختی که دُشمنایِ شُمُو دَ
 تمامِ شارایِ شُمُو دَ بَلَه شُمُو مِیرَه، هیچِ چیزِ بَلَدِه
 ازو باقیِ نَمُومَنَه. ^{۵۶} خاتُونی که نازک‌تَرینِ و
 نازدانه‌تَرینِ خاتُو دَ مینکلِ شُمُو آسْتَه و بخاطرِ
 نازکی و نازدانه‌گی جُرأتِ نَمُونَه که قَفِ پایِ
 خُو رَه دَ زمی بیلَه، دَ شَویِ خُو که دَ بَغَلِ شِی
 آسْتَه و دَ باچَه و دُخترِ خُو نَظَرِ بَدِ مِیْدَشْتَه بَشَه؛
^{۵۷} اُو جوَرِه نِلغَه رَه که از مینکلِ پایِ هایِ شِی
 بُرِ مُوشَه و نِلغَه رَه که مِیزِیَه، تاشکیِ مُوخوره،
 چراکه دَ وختِ محاصِرَه و سختی که دُشمنایِ
 شُمُو دَ شارایِ شُمُو دَ بَلَه شُمُو مِیرَه، هیچِ چیزِ
 دِیگَه پِیْدَا نَمُوشَه.

^{۵۸} اگَه تمامِ تورایِ امزیِ شَرِیعتِ رَه که دَ
 امزیِ کِتَابِ نِوِشْتَه شُدَه، دَ دِقَّتِ دَ جایِ نِیْرِیدِ

و امزی نام پُر جلال و باهیبت، یعنی از خُداوند،
خُدای خُو ترس نَخورید، ^{۵۹} اوخته خُداوند دَ بِلَه
از شُمو و دَ بِلَه اولادِه شُمو بلاهای عَجیب میره،
بلاهای سخت و دَوامدار و مَرَض های خطرناک
و بے عِلاج. ^{۶۰} او پِگ مَرَض های مِصر ره که
ازوا مِیترسیدید بسم میره تا دَ بِلَه از شُمو بییه
و دُچار شُمو شُنه. ^{۶۱} امچنان پِگ ناجوری ها
و تمام بلاهای که دَ امزی کِتاب شریعت نوشته
نَشُدِه، خُداوند اونا ره دَ بِلَه شُمو میره تا غِیتیکه
شُمو نابُود شُنید. ^{۶۲} شُمو که یِگ زمان رِقم
سِتاره های آسمو کَلو بُودید، فقط یِگ تِعدادِ کَم
شُمو باقی مَومَنه، چِراکه شُمو از ایدِ خُداوند،
خُدای خُو نَشُدید. ^{۶۳} امو رِقم که خُداوند از
خُوبی کدو دَ حق شُمو و از کَلو کدو تِعداد
شُمو خوش شُد، امو رِقم از نابُود کدو و از بَین
بُرَدون شُمو ام خوش مَوشه؛ و شُمو از سرزمینی
که دَ ز شی داخِل مَوشید تا او ره تَصَرَف کُنید،
رِیشه-کَن مَوشید.

۶۴ و خُداوند شُمو ره دَ مینکلِ پگِ مِلَّتِ ها
 دَ سر تا سرِ زمی تیت پَرکِ مونه و دَ اُونجی
 شُمو خُدا یونِ بیگنه ره که از چپو و سنگ جور
 شُدِه، خِدمت مُونید، خُدا یونی ره که نه شُمو
 میسنختید و نه بابه کلونای شُمو. ۶۵ دَ مینکلِ
 امز و مِلَّتِ ها شُمو آسودگی ره نَمینگرید و جای
 آرام کدو بلده قفِ پای شُمو و جود نَمیدشته
 بَشه. دَ اُونجی خُداوند بلده شُمو دِلِ لَرزو،
 چیمای خیره و روحِ پژمُرده میدیه. ۶۶ زندگی
 شُمو رقمِ قفِ سرِ آو موشه؛^a شاو و روز ره دَ
 ترس-و-وحشت تیر مُونید و دَ زندگی خُو هیچ
 اعتبار نَمیدشته بشید. ۶۷ دَ وختِ صُبح مُوگید:
 'کشکه شام موبود،' و دَ غیتِ شام مُوگید:
 'کشکه صُبح موبود،' بخاطرِ ترسی که دَ دِلِ
 خُو احساس مُونید و بخاطرِ چیزای که چیمای

^a ۲۸:۶۶ دَ زبونِ عبرانی نوشته یه: "زندگی شُمو دَ پیشِ
 رُوی شُمو آوزو یه."

شُمو مینگره. ۶۸ خُداوند شُمو ره قد کِشتی ها
 امز و راه که دز شُمو گُفتُم دیگه نَمینگرید بسم
 دَ مصر مُوبره؛ و دَ اُونجی شُمو خودون خُوره دَ
 دُشمنای خُو دَ عِنوانِ غَلام و کَنیز سَودا مُونید،
 لیکن هیچ خریدار پَیدا نَمُوشه.

خُداوند عهد خُوره قد اسرائیل تازه مُونه

۲۹ ای توره های عهدی آسته که
 خُداوند دَ سرزمینِ موآب دَ مُوسا
 امر کد تا قد بنی اسرائیل بسته کنه، جدا از
 عهدی که او قد ازوا دَ حوریب بسته کد.
 ۲ پس مُوسا پگِ بنی اسرائیل ره کوی کد و
 دزوا گُفت: ”شُمو پگِ چیزای ره که خُداوند
 دَ پیشِ چیمای شُمو دَ سرزمینِ مصر دَ حق
 فرعون، پگِ خدمتگاری شی و تمامِ سرزمین
 شی کد، دیدید. ۳ آر، چیمای شُمو مُصیبت
 های بزرگ، مُعجزه ها و چیزای عجیب بزرگ
 ره دید. ۴ مگم تا امروز خُداوند دز شُمو دلی
 ۱۶۰

که دانا بَشَه، چِمای که بِنَا بَشَه و گوشای که
 شِنُوا بَشَه نَدَدَه. ^۵ مُدَتِ چَل سال ما شُمو ره دَ
 بیابو رهبری کَدُم؛ دَ امزی مُدَت نَه کالای شُمو
 شارِبِد و نَه کوشره های شُمو کَنده شُد، ^۶ شُمو
 نَه نان خوردِید و نَه شرابِ انگُور و شرابِ های
 دِیگه وُچی کَدِید، بَلکِه هر چیز ره که خُداوند
 مَهیا کد خوردِید، تا بَدَنِید که خُداوند، خُدای
 شُمو آستَه.

^۷ و غَیْتِیکه دَ اینجی رَسِیدِید، سِیحون پادشاهِ
 حِشِبون و عوج پادشاهِ باشان دَ خِلاف مو بُر
 شُدَه اَمَد تا قد ازمو جنگ کنه، مگم مو اونا
 ره شِکست دَدی ^۸ و سرزمینِ ازوا ره گِرِفته
 دَ رِئوبینیا، جادیا و نِیم طایفه مَنَسِی دَ عِنوانِ
 مُلکِیتِ دَدی. ^۹ پس تورای امزی عهد ره دَ
 دِقت دَ جای بَیرِید تا هر کاری ره که انجام بَدِید
 کامیاب شُنِید.

۱۰ امروز پگ شُمو دَ حُضُورِ خُداوند، خُدای
 خُو ایسته شُدید: رَهبرای طایفه های شُمو،^a
 ریش سفیدای شُمو، کُته کَلونای شُمو، پگ
 مَرَدایِ اسرَائیل،^{۱۱} بچکِیچای شُمو، خاتونوی
 شُمو، بیگنه های که دَ خیمه گاهِ شُمو آسته، از
 چِیو میده گرای شُمو گِرِفته تا آو کَشای شُمو.
 ۱۲ شُمو حَاضِرِ شُدید تا دَ عَهْدِ خُداوند، خُدای
 خُو و قَسَمِ خُداوند، خُدای خُو که امروز قد شُمو
 بسته مونه شامِلِ شُنید^{۱۳} و تاکه خُداوند امروز
 شُمو ره دَ عِنوانِ قَوْمِ خُو برقرار کُنه و خُدای
 شُمو بَشه، اُمُو رَقم که دَز شُمو وعده دَد و دَ
 بابَه کَلونای شُمو اِبْرَاهیم و اِسحاق و یَعقُوب قَسَم
 خورد. ۱۴ ما ای عَهْد و قَسَم ره تنها قد شُمو
 بسته نَمونم،^{۱۵} قد شُمو که امروز دَ اینجی قد
 ازمو دَ حُضُورِ خُداوند، خُدای مو حَاضِرِ اَسْتید،

^a ۲۹:۱۰ دَ بعضی نُسَخه ها «رَهبرای شُمو، طایفه های

شُمو» نوشته یه.

بلکه قد نسل های آینده که امروز قد ازمو د
 اینجی نییه ام بسته مُونُم؛ ۱۶ -- د یاد شُمو
 بَشه که مو د سرزمینِ مصر چی رقم زندگی
 مَوکدی و چطور از مینکلِ مِلَّت ها تیر شده
 د اینجی آمدی ۱۷ و شُمو چیزای نفرت انگیز
 امزی مِلَّت ها ره دیدید، بُت های پلید ره که
 از چپو و سنگ و از نُقره و طِلا جور شُد و د
 مینکلِ ازوا و جُود دشت -- ۱۸ باخبر بشید که
 امروز د مینکل شُمو کُدم مَرِد یا خاتو، کُدم
 اولادِ بابِه یا طایفه نَبشه که دل شی از خُداوند،
 خُدای مو بگرده و رفته خُدایونِ امز و مِلَّت ها ره
 عبادت کنه. نَشنه د مینکل شُمو ریشِه بَشه که
 میوه تلخ و زاردار بدیه. ۱۹ ای رقم نفر و ختیکه
 تورای امزی عهد-و-قسم ره بَشنوه، او د دل خُو
 خود ره اطمینان دده مَوگیه: 'اگرچه د مُطابقِ
 سنگدلی خُو رفتار مُونُم، ما سلامت مومنم، ' او
 باعث موشه که تر و خُشک یگجای در بگیره.
 ۲۰ خُداوند راضی نَموشه که او ره بَبخشه، بلکه

آتَشِ قَارِ و غَيْرَتِ خُداوندِ دَ صِدِّ امْرُؤِ نَفَرِ داغِ
 مُوشِه و پَگِ نالَتِ هَایِ که دَ امزِیِ کِتابِ نِوِشْتِه
 شُدِه، دَ بِلِه اَزُو مِیِیِه و خُداوندِ نَامِ اَزُو رِه اَز تِیِ
 اَسْمو کُلِّ مُونِه. ۲۱ خُداوندِ اَو رِه اَز پَگِ طایِفِه
 هَایِ اِسْرائِیلِ جِدا مُونِه تا مُطابِقِ پَگِ نالَتِ هَایِ
 عَهْدِیِ که دَ امزِیِ کِتابِ شَرِیْعَتِ نِوِشْتِه شُدِه دَزُو
 بَدِیِ بَرِسَنِه. ۲۲ نَسْلِ هَایِ اَیْنِدِه یَعْنِیِ اَوْلادِایِ
 شُمُو که بَعْدِ اَز شُمُو مِیِیِه و بَیْگَنِه هَایِ که اَز
 سَرزَمِینَایِ دُورِ مِیِیِه، اَوْنَا مُصِیْبَتِ امزِیِ سَرزَمِیِ
 و مَرِیْضِیِ هَایِ رِه که خُداوندِ دَ بِلِه اَزِیِ اَوْرَدِه
 مِیْنِگَرِه. ۲۳ اَوْنَا مِیْنِگَرِه که تَمَامِ زَمِینَایِ شِیِ دَ
 وِسیْلِه گِوِگَرْدِ و شُورِه دَرِ گَرِفْتِه، دَزِ شِیِ هِیْچِ
 چِیزِ کِشْتِ نَمُوشِه و هِیْچِ چِیزِ نَمُورِوِیِه و هِیْچِ
 عَلْفِ سَوُزِ نَمُونِه و حَالَتِ شِیِ رَقْمِ خَرابِیِ سَدُومِ و
 عَمُورِه و اَدَمِه و صَبِوئِیْمِ شُدِه که خُداوندِ دَ غَیْتِ
 قَارِ و غَضَبِ خُو اَوْنَا رِه سَرِنِگِوْنِ کَدِ. ۲۴ اوخْتِه
 پَگِ مِلَّتِ هَا پُرْسَانَ مُونِه: 'چِرا خُداوندِ قَدِ امزِیِ
 سَرزَمِیِ اِیِ کَارِ رِه کَدِه و شَدَّتِ قَارِ کَلونِ شِیِ اَز

چی خاطر بُوْدِه؟^{۲۵} پس دَزوا گُفْتِه مُوشِه: 'ای امزی خاطرِ شُدِه که اونا عهْدِ خُداوند، خُداى بابِه کَلونای خُو ره که اُو دَ غَیْتِ بُرو اُورْدونِ ازوا از سرزمینِ مِصرِ قَدْ ازوا بَسْتِه کُدد، مِیْدِه کد^{۲۶} و رَفْتِه خُدايُونِ بِيگَنه ره عِبَادتِ کد و اونا ره سَجْدِه کد، خُدايُونی ره که اونا نَمِیْشَنخْت و خُداوند عِبَادتِ ازوا ره مَنع کُدد. ^{۲۷} پس اَتِشِ قارِ خُداوند دَ خِلَافِ امزی سرزمی داغ شُد و تمامِ نالْتِ های ره که دَ امزی کِتابِ نِوِشْتِه شُدِه، دَ بِلَه شِی اُورْد. ^{۲۸} خُداوند اونا ره قَدْ قار و خَشْم و غَضَبِ بَزُرگ از سرزمینِ ازوا رِیْشِه کُن کد و دَ سرزمینِ دِیگِه پورْتِه کد، اُمُو رَقْم که اِمروز اَسْتِه.'

^{۲۹} چِیزای تاشه دَ خُداوند، خُداى مو تَعْلُقِ دَرِه، لِيکِن چِیزای که بَرَمَلَا اَسْتِه، تا اَبَدِ دَز مو و اَوْلادای مو تَعْلُقِ دَرِه، تا پِگِ توراى امزی شَرِیْعَتِ ره دَ جای بَیْرِی.

نتیجه پس آمد و سون خدا

۳۰ وختیکه پگ امزی چیزا، یعنی برکت ها و نالت های که د پیش شمو ایشتم د بله شمو آمد و شمو امیا ره د مینکل پگ ملت های که خداوند، خدای شمو، شمو ره د اونجی هی مونه، د یاد آوردید^۲ و سون خداوند، خدای خو پس آمدید و از آید شی شدید و تمام چیزای ره که ما امروز دز شمو امر مونم، شمو و بچکیچای شمو قد تمام دل و تمام جان خو د جای آوردید،^۳ اوخته خداوند، خدای شمو خوشبختی های شمو ره پس میره^a و د بله شمو رحم کده شمو ره از مینکل پگ قوم های که خداوند، خدای شمو، شمو ره د اونجی تیت پرک کده، پس جم مونه.^۴ حتی اگه شمو

^a ۳۰:۳ یگ معنای دیگه شی اینی آسته: "شمو ره از اسیری پس میره."

تا آخرِ زمی^a ام آواره شده بشید، خداوند، خدای
شمو، امزونجی ام شمو ره جم مونه و پس میره.
^۵ و خداوند، خدای شمو، شمو ره د سرزمینی که
د بابه کلونای شمو تعلق دشت پس میره و شمو
صاحب ازو موشید؛ او د حق شمو خوبی مونه
و تعداد شمو ره از بابه کلونای شمو کده کلوتر
موکنه. ^۶ علاوه ازی، خداوند، خدای شمو دل
ازشمو و دل بچکیچای شمو ره ختنه مونه تا
خداوند، خدای خو ره قد تمام دل و تمام جان
خو دوست داشته بشید و زنده بمانید. ^۷ خداوند،
خدای شمو پگ امزی نالت ها ره د بله دشمنان
و مخالفای شمو که شمو ره آزار-و-اذیت کد
میره. ^۸ اوخته شمو بسم از آید خداوند موشید
و پگ احکام ازو ره که ما امروز دز شمو امر
مونم، د جای میرید ^۹ و خداوند، خدای شمو،

^a ۳۰:۴ د جای «زمی» د زبونِ عبرانی «آسمو» نوشته

شُمورِه دَ پَگِ کارایِ دِستِ شُمورِه کامیابِ مُونِه
و دَ ثَمَرِ رَحْمِ شُمورِه، دَ ثَمَرِ چارپایایِ شُمورِه و دَ
حاصِلاتِ زَمینِ شُمورِه بَرکتِ مِیدیه، چُونِ خُداوندِ
از کامیابِ کدُونِ شُمورِه بَسْمِ خوشحالِ موشِه،
اُمورِ قَمِ که از کامیابِ کدُونِ بابِه کَلونایِ شُمورِه
خوشحالِ شُد، ۱۰ دَ شَرطیِ که از اَیدِ خُداوندِ،
خُدایِ خُو شُنیدِ و احکامِ و دِستورایِ شیِ رِه که
دَ امزیِ کِتَابِ شَرِيعتِ نِوِشْتِه شُدِه، دَ جایِ بَیریدِ
و قدِ تَمَامِ دِلِ و تَمَامِ جَانِ سُونِ خُداوندِ، خُدایِ
خُو پَسِ بَییدِ.

اِنْتِخَابِ زِنْدَگِیِ یَا مَرِگِ

۱۱ اَمیِ حُکْمِ رِه که ما اِمروزِ دَزِ شُمورِه اَمْرِ
مُونِم، بَلَدِه شُمورِه کَلو مَشْکِلِ نِیَسْتِه و از دِستَرَسِ
شُمورِه اَم دُورِ نِییه. ۱۲ اِی دَ عَالَمِ بَالِه نِیَسْتِه که
بُگَید: 'کِی بَلَدِه اَز مَو دَ عَالَمِ بَالِه موره و اُو رِه
بَلَدِه اَز مَو مِیرِه تا که مَو بَشَنویِ و دَ جایِ بَیری؟'
۱۳ دَ اُو طَرَفِ دَرِیا اَم نِیَسْتِه که بُگَید: 'کِی بَلَدِه

ازمو دَ او طرفِ دریا تیر موشه و او ره بلده ازمو
میره تا که مو بَشَنوی و دَ جای بیری؟^{۱۴} بلکه
ای کلامِ غدر دَ نزدیک شمو آسته؛ دَ دان شمو
و دَ دل شمو، تا ای ره دَ جای بیرید.

^{۱۵} اینه، ما امروز ام زندگی و کامیابی ره دَ
پیشِ روی شمو ایشتم و ام مرگ و تباهی ره.
^{۱۶} چون ما امروز دَز شمو امر مونم که خداوند،
خدای خور ره دوست داشته بشید، دَ مطابقِ راه
ها-و-طریق های ازو رفتار کنید و احکام، قانونا
و دستورای ازو ره دَ جای بیرید تا زنده بمانید و
تعداد شمو کلو شنه و تا خداوند، خدای شمو،
شمو ره دَ سرزمینی که بلده تصرف کدون شی
دزو داخل موشید، برکت بدیه.^{۱۷} لیکن اگه
دل شمو از راه بر شنه و از آید نشنید و گمراه
شده خدایون بیگنه ره سجده و عبادت کنید،
^{۱۸} امروز دَز شمو اعلان مونم که شمو حتماً از
بین مورید و دَ سرزمینی که بلده تصرف کدون
شی از دریای اردن تیر شده داخل موشید، عمر

دِراز نَمیدَشته بَشید. ^{۱۹} اِمروز آسَمو و زمی
 ره دَ بِلَه شُمو شَاهِد مِیگِیرُم که ما زِندگی و
 مَرگ ره دَ پِیشِ رُوی شُمو اِشْتیم و بَرکت و
 نَالْت ره. پَس زِندگی ره اِنْتِخاب کُنید تا شُمو
 و اَوْلادِه شُمو زِنده بُمَید. ^{۲۰} اَره، خُداوند،
 خُدا ی خُو ره دُوست دَشته بَشید، از اَید شی
 شُنید و دَزُو مَحکم بِچَسپید، چَراکه اُو زِندگی
 و دِرازی عُمَر شُمو آسْتَه، تا دَ سِرزَمینی که
 خُداوند بِلدِه بابَه کَلونای شُمو، اِبْرَاهیم و اِسْحاق
 و یَعقُوب قَسَم خُورد که اُو ره دَزُوا مِیدیه،
 جَی-دَ-جَی شُنید.

خُدا بِلدِه یُوشِع وِظیفَه مِیدیه

^۱ مُوسَى اِدَامَه دَدَه اِینی تورا ره دَ
 پَگِ قَوْمِ اِسْرَائیل بَیان کَد ^۲ و دَزُوا
 کُفت: "ما اَلی یَگِ صَد و بَیست سَالَه اَسْتُم
 و دِیگَه تَوانِ بُر-و-دَر شُدو ره نَدَرُم و خُداوند
 اَم دَز مَه کُفته که، تُو اَمزی دِربای اَرْدُن تیر

نَمُوشی. ۳ خُداوند، خُدای شُمو خود شی پیش
 پیش شُمو از دریای اَرْدُن تیر مُوشه و اُو امی
 مِلَّتْ هَا† ره از پیشِ رُوی شُمو نابُود مُونه تا
 سرزمینِ ازوا ره تَصَرَفِ کُنید. یوشع ام پیش
 پیش شُمو از دریای اَرْدُن تیر مُوشه، اُمورقم که
 خُداوند گُفته. ۴ خُداوند دَ حَقِ ازوا اُمو کار ره
 مُونه که دَ حَقِ سِیحون و عوج پادشایونِ اَموریا
 و دَ حَقِ سرزمینِ ازوا کد وختیکه اونا ره نابُود
 کد. ۵ خُداوند اونا ره دَ دِستِ شُمو تسلیم مُونه و
 شُمو قد ازوا دَ مُطابِقِ تمامِ حُکمی که ما دَز شُمو
 اَمر کدُم رفتار کُنید. ۶ قوی و دلیر بشید؛ ازوا
 ترس نَخورید و وَحْشَتِ نَکُنید، چراکه خُداوند،
 خُدای شُمو خود شی قد شُمو مورِه؛ اُو شُمو ره
 تنها نَمیله و شُمو ره ایله نَمیدیه.”

۷ اوخته مُوسیٰ یوشع ره کوی کد و دَ پیشِ
 نظرِ پَگِ قَوْمِ اِسْرَائیلِ دَزُو گُفت: ”قوی و دلیر

† ۳:۳۱ تشبیه؛ ۱:۷. ۱۷:۲۰

بَش، چراکه تُو قد امزی قوم دَ سرزمینی موری که خُداوند دَ بابه کلونای ازیا قسم خورد که دَزیا میدیه؛ و تُو او ره دَ عِنوانِ مُلکیتِ بَلدِه امزیا میدی. ^۸ خُداوند خود شی پیش پیش تُو مورِه و قد تُو آسته؛ اُو تُو ره تنها نَمیلِه و تُو ره ایله نَمیدیه. پس ترس نَخور و وَحشت زده نَبَش.

^۹ اوخته مُوسیٰ امی شریعت ره نوشته کده دَ پیشوایو، یعنی دَ اولادِه لاوی که مسئُولِ بُردونِ صندُوقِ عهدِ خُداوند بُود و دَ پگِ ریش سفیدای قومِ اسرائیل دَد. ^{۱۰} و مُوسیٰ دَزوا امر کده گُفت: ”دَ آخِرِ هر هفت سال، دَ سالِ بخشیدونِ قرض ها که تعیین شده، دَ غیتِ عیدِ چَپری ها، ^{۱۱} وختیکه پگِ قومِ اسرائیل دَ حُضُورِ خُداوند، خُدا ی شُمو دَ جایی که اُو اِنِتخابِ مُونه حاضرِ مُوشه، شُمو باید ای شریعت ره دَ پیشِ تمامِ قومِ اسرائیل بِخانید تا دَ گوشِ ازوا برسه. ^{۱۲} قوم ره یعنی مردا، خاتونو، بچکیچا و بیگنه های ره که دَ شارای شُمو زندگی مُونه جَم کنید تا

اونا بِشَنَوَه و یاد بِگِیرَه که از خُداوند، خُداى شُمو بِتَرَسَه و تمامِ توراى امزى شریعت ره دَ دِقت دَ جای بیرَه ۱۳ و تا بِچکِیچای ازوا که امی شریعت ره نَمیدَنه، ام بِشَنَوَه و یاد بِگِیرَه تا بلده تمامِ عُمَر خُو دَ سرزمینی که شُمو بلده تَصَرَف کدون شی از دریای اُردُن تیر مُوشید و دَ اُونجی زندگی مُونید از خُداوند، خُداى شُمو بِتَرَسَه.

۱۴ خُداوند دَ مُوسى گفت: ”اینه، وختِ مُردون تُو نزدیک آسته؛ یوشع ره کوی کُو و دَ خیمه مُلاقات حاضر شُنید تا اُو ره و ظیفه بدیم.“ پس مُوسى و یوشع آمده دَ خیمه مُلاقات حاضر شد. ۱۵ اوخته خُداوند دَ سَتونِ اُور دَ خیمه ظاهر شد و سَتونِ اُور دَ درگه خیمه ایسته شد. ۱۶ و خُداوند دَ مُوسى گفت: ”دَ زودی تُو فوت کده قد بابَه کلونای خُو یگجای مُوشی. بعد ازو ای قوم باله شده از خُدايون بیگنه پیروی مُونه، از خُدايون امزو سرزمی که اونا دَ اُونجی

دَ مینکلِ ازوا داخِلِ مُوشه؛ قد امزی کار اونا
 خود ره فاحشه جور مُونه؛ اونا مره ایله مُونه و
 عهدی ره که قد ازوا بسته کدیم، میده مُونه.
 ۱۷ دَ امزُو روزِ آتَشِ قار مه دَ بِلِه ازوا داغِ مُوشه
 و ما اونا ره ایله مُونُم و رُوی خُو ره ازوا تاشه
 مُونُم؛ اونا نابُودِ مُوشه و مُصِیبتِ ها و مُشکِلاتِ
 کَلو دَ بِلِه ازوا مییه، دَ اندازِه که اونا دَ امزُو روز
 مُوگیه: 'آیا امی مُصِیبتِ ها امزی خاطر دَ بِلِه
 مو نَمده که خُدایِ مو دَ مینکلِ مو نیسته؟'
 ۱۸ لیکن دَ امزُو روز ما حتماً رُوی خُو ره ازوا
 تاشه مُونُم، بخاطرِ پگِ شرارتِ-و-بدی که اونا
 کده و بخاطری که سُونِ خُدایونِ بیگنه رفته.
 ۱۹ پس آلی ای سُرودِ ره بَلدِه خُو نِوشته کُنید
 و تُو ای ره دَ بَنیِ اِسرائیلِ تعلیمِ بدی تا اونا
 ای ره از بَر کُنه^a و تا ای سُرودِ بَلدِه ازمه دَ

^a ۳۱:۱۹ دَ زبونِ عبرانی مُوگیه: «ای سُرودِ ره دَ دان

ازوا بیل.»

خِلافِ بَنِي إِسْرَائِيلَ يَكُ شَاهِدٌ بَشَهُ. ٢٠ چُون
 وختی اونا ره دَ سرزمینی که دَ بابَه کَلونای ازوا
 وعده کدیم بِرِسْنُم، دَ سرزمینی که از شی شِیر
 و عسل جاری آسته، اوخته اونا خورده سیر و
 چاق موشه و سُون خُدايُونِ بیگنه موره و اونا ره
 عبادت مونه و دَز مه توهین کده عهد مَره میده
 مُوکنه. ٢١ وختیکه مُصِیبت ها و مُشکِلاتِ کَلو
 دَ بِلَه ازوا مییه، اوخته ای سُرود رقمِ یگ شاهد
 دَ بِلَه ازوا شاهدی میدیه، چراکه ای سُرود از دان
 اولاده ازوا پُرُمُشت نَموشه. چُون دَ باره خیالاتِ
 ازوا ما امی آلی میدَنم، پیش ازی که اونا ره
 دَ سرزمینی که دَ باره شی قَسَم خوردم، داخل
 کُنم. ” ٢٢ پس دَ امز و روز مُوسی ای سُرود ره
 نوشته کد و دَ بَنِي إِسْرَائِيلَ تَعْلِيمَ دَد.

٢٣ اوخته خُداوند دَ یوشع باچه نُون وظیفه دَد و
 گُفت: ”قوی و دلیر بَش، چراکه تُو بَنِي إِسْرَائِيلَ
 ره دَ سرزمینی که ما بلده ازوا وعده کدیم داخل
 مُونی و ما قد تُو اَسْتُم.“

۲۴ وختی موسیٰ تورای امزی شریعت ره دایگ
 کتاب تا آخر نوشته کده خلاص کد، ۲۵ او د
 لاویای که مسؤل بُردونِ صندوقِ عهدِ خداوند
 بود، امر کده گفت: ۲۶ ”ای کتابِ شریعت ره
 بگیرید و د پالوی صندوقِ عهدِ خداوند، خدای
 خو بیلید تا د اونجی د عنوانِ شاهدِ دِ خلافِ
 بنی اسرائیل بشه. ۲۷ چون ما میدنم که شمو
 چپس یاغی و سرکش استید. اینه، امروز که ما
 هنوز زنده و د مینکل شمو استم، شمو دِ خلافِ
 خداوند شورش کدید، پس چپس کلوتر بعد از
 مُردون مه شورش مونید! ۲۸ پگ ریش سفیدای
 طایفه های خو و کته کلونای خو ره د پیش مه جم
 کنید تا ای تورا ره د گوشِ ازوا برسئم و آسمو
 و زمی ره د بله ازوا شاهدِ بگیرم. ۲۹ چون ما
 میدنم که بعد از مُردون مه شمو خودون ره کاملاً
 فاسد مونید و از راه-و-طریقی که دز شمو امر
 کدیم میگردید. د زمانای آینده مُصیبت دِ بله
 شمو مییه، چون شمو چیزی ره انجام میدید که

دَ نَظَرِ خُداوندِ بَدِ آستِه و قد کارایِ دِستِ خُو قارِ
خُداوندِ رِه باله میرید.

سُرودِ مُوسیٰ

۳۰ اوخته مُوسیٰ تورایِ امزی سُرودِ رِه دَ
حالیکه تمامِ جماعتِ اسرائیلِ گوشِ میگیرفت
تا آخرِ خاند:

۱ "آی آسمونا، گوشِ بگیرید
۳۲ که ما توره مُوگیم؛

آی زمی، تورایِ دان مَرِه بِشَنو!
۲ بیل که تعلیمِ مه رقمِ بارو اَلّی بُباره
و تورایِ مه رقمِ شبنمِ وری بِشینه،
رقمِ قطره های نَرَمِ بارو دَ بِلِه عَلفِ تازه
و رقمِ بارشِ ها دَ بِلِه گیاه های
نَو-بُر-شُدِه،

۳ چراکه ما نامِ خُداوندِ رِه اِعلانِ مُونم:
بُزرگیِ خُدایِ مو رِه تَوصیفِ کُنید!

۴ او قاده-و-پناهگاه آسته، کارای

شی کامل،

و پگِ راه های شی پُر از انصاف.

او خُدای وفادار آسته و دُور از

حِیلَه-و-مَکر،

او عادل و راست آسته.

۵ قوم شی دَ برابرِ ازو فِساد کد؛

عیب های ازوا ثابت کد که اونا

بچکیچای ازو نییه،

بلکه یگ نسلِ کَجَرَو و گُمراه آسته.

۶ آی قومِ جاهِل و نادو،

آیا نیکی های خُداوند ره امی

رقم ادا مُونید؟

آیا او آته و صاحب شُمو نیسته؟

او شُمو ره خَلق کده اُستوار کد.

۷ روزای قدیم ره دَ یاد خُو بیرید

و دَ باره سال های گذشته فکر کُنید.

از آته خُو پُرسان کُنید تا دَز شُمو بیان کُنه،

و از ریش سفیدای خُو تا دَز
شُمُو نَقْل کنه.

^۸ وختیکه خُدای مُتعال تقسیمِ مِلَّت
ها ره دَزوا دَد

و بَنی آدم ره دَهر جای تیت کد،
اُو سرحدِ قَوْم ها ره دَ مُطابِقِ تَعَدادِ
بَنی اسرائیل تعیین کد.

^۹ چُون تقسیمِ خُداوند قَوْمِ اَزُو آسته
و یَعقُوب^a حِصَّه خاصِ اَزُو.

^{۱۰} خُداوند اُو ره دَ یِگ زَمینِ بیابونی
پیدا کد،

دَ یِگ بیابونِ خُشک و سوزان.
اُو ره پَناه دَد و فِکر خُو ره سُون اَزُو گِرِفت
و اَزُو رِقْمِ تَخْمِ چِیم خُو حِفَاظَت کد.

---

^a ۳۲:۹ یَعقُوب یعنی قَوْمِ اسرائیل.

۱۱ رقمی که بُرْگُج چُوچه های خُو ره

از وور خُو پَرِواز مِیدیه

و دَ بَلِه چُوچه های خُو پَر مِیزنه،

رقمی که بال های خُو ره واز کده

اونا ره باله مونه

و اونا ره دَ بَلِه پَرهای خُو موبره،

۱۲ امو رقم خُداوند تنهای خُو او

ره رهبری کد؛

هیچ خُداى بیگنه قد ازو نَبود.

۱۳ خُداوند او ره دَ بِلندی های

زمی سوار کد

و از حاصلاتِ زمی دَزُو خورند؛

او از قَرخ دَزُو عسل دَد که بِچَشه،

و از سنگِ خارا روغو.

۱۴ مسکِه گله و شِیرِ رمه ره

قد چربی باره‌گو و قُوچ های باشان و بُزها

و خُو بَتَرِین دانه های گندم، دَزُو دَد.

و او شراب از خُونِ انگور وُچی کد.

۱۵ لیکن یَشُورُون^a چاق شده لَغَه زَد؛

أُو چاق، دَبَل و بَرْتُو شُد.

أُو خُدای ره که أُو ره خَلق کد، ایله کد

و قَادِه نِجات خُو ره خار-و-حَقیر

حِسَاب کد.

۱۶ أونا قد پَرَسَتِش خُدایونِ بیگنه غَیرتِ

خُداوند ره دَ شور أورد

و قد کارای نَفرتِ انگیز خُو قارِ

ازو ره باله أورد.

۱۷ أونا بَلدِه جِنیاتِ قُرَبانیِ تَقَدیمِ

کد، نَه دَ خُدَا،

بَلدِه خُدایونی که أونا هیچ نَمِیشَنخت،

بَلدِه خُدایونِ نَو که تازه پَیدا شُدِه،

بَلدِه خُدایونی که بابِه کَلونایِ شُمُو

ازوا هیچ ترس نَدشت.

---

^a ۳۲:۱۵ یَشُورُون که معنای شی «راستکار» آسته از

رُوی کِنایه بَلدِه قَوْمِ إِسْرَائیلِ إِسْتِفَادِه شُدِه.

۱۸ خالقی^a که اونا ره د وجود اورد،

پروای شی ره نکد؛

و خدای که اونا ره پیدا کد، اونا

او ره پرمُشت کد.

۱۹ خداوند ای کار ره دید و ازوا بدبر شد،

چراکه باچه ها و دخترن شی قار

ازو ره باله اورد.

۲۰ پس او گفت: 'ما روی خو ره

ازوا تاشه مونم،

تا بنگرم که عاقبت ازوا چی موشه؛

چون اونا یگ نسل گمراه-و-شریر آسته،

بچکیچای که وفا دز شی وجود ندره.

۲۱ اونا قد پرستش چیزای که خدا نییه

مره سر غیرت کد

---

^a ۱۸:۳۲ د جای «خالق» د زیون عبرانی «قاده» نوشته

و قد بُتْ های خُو قار مَره باله اُورد.
پس ما اونا ره دَ وَسِیلَه کسای که هیچ قوم
حِسَاب نَمُوشه سرِ غَیَرَت مُونُم
و تَوَسُطِ یگِ مِلَّتِ جاہلِ قارِ ازوا
ره باله مِیْرُم.

۲۲ چُون یگِ آتِشِ دَ وَسِیلَه غَضَبِ
مه داغِ شُدِه

که اَلَنگِه شی تا غَوْجی های عالمِ
مُرده ها مِیْرَسِه؛

اُو زمی ره قد حاصلِ شی قُورَت مُونِه
و بُنیادِ کوه ها ره آتِشِ مِیْرَنِه.

۲۳ ما بلاها ره دَ بِلَه ازوا جمِ مُونُم
و خَلَطِه تِیرهای خُو ره دَ بِلَه ازوا
خالی مُونُم.

۲۴ اونا از گُشَنگی تَلَف مُوشه،
و دَ وَسِیلَه آتِشِ تَو و مَرَضِ وُبای
تَلَخ از بَیْن مورِه؛

ما دَنَدونای جانورای وَحشی ره دَ
 خِلافِ ازوا رَبی مُونم
 و زارِ جاندارای ره که دَ خاک خَزَک مُونه.
 ۲۵ شمشیر اونا ره دَ بُرو بے اولاد مُونه
 و وَحشت دَ داخلِ دَ بِلِه ازوا حاکِمِ موشه.
 مردای جوان و دُخترِ جوان،
 نلغِه گونِ شیرخور و نفرای موی سفید
 پگ شی نابود موشه.
 ۲۶ ما گُفتم که اونا ره تیت پَرک کنم
 و نامِ ازوا ره از مینکلِ انسان ها گلِ کنم؛
 ۲۷ لیکن از طعنِه دُشمو ترسیدم
 که نَشْنه مُخالفا غَلَطِ فِکر کُنه
 و بُگیه: ”دستِ ازمو پیروز شده؛
 و خُداوند پگِ امزی کارا ره نکده.“

۲۸ اونا یگِ قومِ بے عقلِ آسته
 و دَزوا هیچ دانایی و جُود ندره.

۲۹ کشکِه اونا عقل میدشت و امی

توره ره موفامید

و پی موبرد که عاقبت ازوا چی موشه!

۳۰ چطور یگ نفر میتنه هزار نفر

ره دُمبال کنه

و دُو نفر ده هزار نفر ره دوتلجی کنه،

اگه قاده پناهگاه ازوا اونا ره سودا

نکده بشه،

و خداوند اونا ره تسلیم نکده بشه!

۳۱ چون پناهگاه دشمنان رقم قاده پناهگاه

ازمو آلی نیسته،

حتی دشمنای مو ای ره تصدیق مونه.

۳۲ تاک های انگور ازوا از تاکستان

های سدوم مییه

و از باغ های انگور عموره.

انگورای ازوا انگورای زاردار آسته

و خوشه های ازوا تلخ.

۳۳ شرابِ ازوا زارِ مار آسته،

زارِ کُشِنده تیرمار.

۳۴ آیا ای چیزا دَ پیش مه ذخیره نییه

و دَ دَی خانه های مه مُهر-و-لاک نَشده؟

۳۵ اِنْتِقَامِ گِرِفْتو و جَزَا دَدو کارِ ازمه یه؛

پای های ازوا دَ وختی مُعینِ مِیلخشه،

چراکه روزِ تباھی ازوا نزدیک آسته

و نابودی که دَ بِلِه ازوا آمدنی

یه، عَجَلِه مونه.

۳۶ چُون خُداوند قَوْمِ خُو ره دَ حق

شی میرسنه

و دَ خِدْمَتگاری خُو دِلِ مُوسوزنه،

دُرُست دَ غِیتی که او مینگره که قُوت

ازوا از بَینِ رفته

و هیچ کس باقی نَمنده، نه غُلام

و نه آزاد.

۳۷ اوخته خُداوند دَ قَوْمِ خُو مُوگیه:

'کُجا آسته خُدایون ازوا،

قاده های پناهگاهی که اونا دزوا
پناه گرفتند،

۳۸ خدایونی که چربی قربانی های

ازوا ره مُوخورد

و شرابِ هدیه های وُچی کدنی ازوا

ره وُچی مُوکد؟

۳۹ اینه، بِنگرید که ما خود مه امُو آسْتُم!

و دَ پالوی مه هیچ خُدای دیگه

و جُود ندره.

ما مُوکُشُم و ما زنده مُونُم،

ما زخمی مُونُم و ما شفا میدیم،

و هیچ کس از دِست مه خلاص

شده نَمیتنه.

۴۰ چون ما دِست خُو ره دَ آسمو باله

مُونُم و مُوگیُم:

”ما تا اَبَد زنده آسْتُم.

۴۱ ما شمشیرِ جَلوی خُو ره تیز مُونُم

و دست مه او ره بلده قضاوت میگیره.
ما از دشمنای خو انتقام میگیرم
و کسای ره که از مه بد موبره جزا میدیم.
۴۲ تیره‌های خو ره قد خون مست مونم
قد خون کشته شده‌ها و اسیرا؛
شمشیر مه گوشت موخوره
گوشت سر قومندانای دشمو ره. ”

۴۳ ای ملت‌ها قد قوم ازو خوشحالی کنید،
چراکه او انتقام خون خدمتگارای
خو ره میگیره؛
او از دشمنای خو انتقام میگیره
و سرزمی و قوم خو ره از گناه
پاک مونه. ”

۴۴ دمزی رقم موسی آمده پگ تورای امزی
سرود ره د حالیکه قوم گوش میگرفت خاند،

اُو و یوشع^a باچه نُون. ^{۴۵} وختیکه مُوسیٰ پگِ
 امزی تورا ره دَ تمامِ قومِ اسرائیل خاند و خلاص
 شد، ^{۴۶} اُو دَزوا گُفت: ”پگِ تورای ره که ما
 امروز بحیثِ شاهدِ دَز شُمو اعلانِ کدُم دَ دلِ
 خُو جای بَدید و دَ بچکیچای خُو امر کُنید که
 تمامِ تورای امزی شریعت ره دَ دِقَت دَ جای بیره،
^{۴۷} چراکه ای بلده شُمو تورِه ایلهیی نیسته، بلکه
 زندگی شُمو یِه؛ دَ وسیله امزی تورِه شُمو دَ امزو
 سرزمی که بلده تَصَرَف کدون شی از دریای
 اَرْدُن تیر موشید، عُمَرِ دِراز میدشته بشید.“

خداوند موسیٰ ره از مرگ شی باخبر مونه

^{۴۸} دَ امزو روز خداوند دَ موسیٰ گُفت: ^{۴۹} ”دَ
 امزی کوهِ عَباریم، یعنی کوهِ نِبو که دَ سرزمینِ
 موآب رُوی دَ رُوی شارِ اَریحا آسته بُر شو
 و سرزمینِ کِنعان ره که ما دَ بنی اسرائیل دَ

^a ۳۲:۴۴ دَ جای یوشع دَ زبونِ عبرانی حوشیع نوشته یه.

عنوانِ مُلْکِیَّتِ مِیدِیْمِ تُوخِ کُو. ۵۰ تُو دَ امزُو
 کوه که بُرِ مَوْشِی دَ امونجی فَوْتِ مُونِی و
 قَدِ قَوْمِ خُو یِگجایِ مَوْشِی، امُو رِقْمِ که بَرار
 تُو هَارُونِ دَ کوهِ هورِ فَوْتِ کدِ و قَدِ قَوْمِ خُو
 یِگجایِ شُد، ۵۱ چراکه شُمُو دَ مینکلِ بَنِی
 اِسْرَائِیلِ دَ پِیشِ آوِ مَرِیبایِ قَادِشِ دَ بیابونِ صِینِ
 از مه ناطاعتی کدِید، چُونِ مُقَدَّسِ بُودونِ مَرِه
 دَ مینکلِ بَنِی اِسْرَائِیلِ ثابِتِ نَکدِید. ۵۲ امزی
 خاطرِ امُو سرزمی ره تنها از دُورِ مینگری، لیکن
 دَ اُونجی دَ سرزمینی که دَ بَنِی اِسْرَائِیلِ مِیدِیْمِ،
 داخِلِ نَمَوْشِی.

دُعایِ بَرکتِ مَوْسِیْ بِلدِه قَوْمِ اِسْرَائِیلِ

۱ اینمیا توره های بَرکتی آسته که
 مَوْسِی، مَرِدِ خُدا، پِیشِ از مُردونِ خُو
 قَدِ شِی قَوْمِ اِسْرَائِیلِ ره بَرکتِ دَدِه ۲ گُفت:
 ”خُداوند از کوهِ سِینا اَمَد،

أَوْ از سَعِير^a دَ بِلِه ازوا طُلُوعِ كَد
و از كوه پاران روشنی دَد.
أَوْ قَد هزاران هزار مُقَدَّسِينَ أَمَد
و از دِسْتِ رَاسْتِ شِی بِلَدِه ازوا
شَرِيعَتِ آتِشِی بُرُ شُد.^b

^۳ رَاسْتِی كِه أَوْ قَوْمِ خُورِه دُوسْتِ دَرِه؛
پِگِ مُقَدَّسِينَ شِی دَ دِسْتِ ازو یِه.
أَوْنَا دَ پِیشِ پَایایِ ازو مِیشِینِه
و هَر كُدَمِ شِی از توره هایِ ازو
بِرْخوردارِ مَوْشِه.

^۴ مَوْسِی' دَزِ مَوْ شَرِيعَتِی رِه أَمْرِ كَد
كِه مِیرَاثِ جَمَاعَتِ یَعْقُوبِ أَسْتِه.
^۵ أَوْ دَ بِلِه یِشُورُونِ^c پَادِشَاهِ شُد

---

^a ۳۳:۲ سَعِير یعنی اِدوم. ^b ۳۳:۲ دَ بَعْضِی

نُسخه ها اینی رَقْمِ نَوشْتِه یِه: آتِشِ دَ دِسْتِ رَاسْتِ ازو.

^c ۳۳:۵ یِشُورُونِ كِه مَعْنایِ شِی «رَاسْتِكار» أَسْتِه یِگ

لَقَبِ بِلَدِه قَوْمِ إِسْرَائِیلِ أَسْتِه. دَ آیِه ۲۶ ام عَینِ چِیزِ أَسْتِه.

دَغِیْتِیْ کِه رِهبرای قَوْمِ قَدْ طایفه های
اِسْرَائِیلِ قَتِیْ جَمِ شُد.

۶ بیل کِه رَتُوْبِینِ زِنْدِه بُمْنِه و نَمْرِه
و تَعْدَادِ مَرْدایِ شِیْ کَمِ نَبَشَه.

۷ و دَ بَارِه یَهُودا اِیْنِیْ رَقْمِ کُفْت:
”اَیْ خُداوند، آوازِ یَهُودا رِه بِشَنَو
و اُو رِه دَ پِیشِ قَوْمِ شِیْ بَیْر.
اُو قَدْ دِستایِ خُو بِلْدِه خُو جَنگِ مُونِه
و تُو اُو رِه دَ خِلافِ دُشْمَنایِ شِیْ
کُومَکِ کُو.“

۸ دَ بَارِه لَاویِ کُفْت:

”آی خُداوند، تُمیم-و-اُوریم تُو دَ مردِ

وفادار تُو تعلق دَره^a

که تُو اُو ره دَ مَسا آزمایش کده

دَ پیش آوِ مَرِبا قد ازو جنجال کدی؛[‡]

۹ قد امزو که دَ باره آته و آبه خُو گُفت:

’ما اونا ره نَمینَخشم،

و برارون خُو ره نادیده گِرِفت

و دَ بچکیچای خُو اهمیت نَدَد،

چراکه کلامِ ازتو ره دَ جای اُورد

و عهد ازتو ره نِگاه کد.

۱۰ اونا احکام تُو ره دَ یعقوب تعلیم میدیه،^b

شریعت تُو ره دَ اسرائیل.

---

^a ۳۳:۸ معنای «تُمیم و اُوریم» دقیق معلوم نیسته.

امکان دَره که دُو سنگ بُوده بَشه که پیشوای بزرگ اونا
ره بلده قضیه های مُشکل و پی بُردونِ خاست-و-اراده
خُدا استفاده موكده. ^b ۳۳:۱۰ مقصد از «یعقوب»

قومِ اسرائیل آسته.

‡ ۳۳:۸ خُرُوج ۱۷:۷

اونا دَ حُضُور تُو بُوخُورِ خوشبُوی تقدیم مونه
و قربانی های سوختنی دَ بله قربانگاه تُو.
۱۱ ای خُداوند، دَ مال-و-دارایی

ازوا بَرکت بدی
و کارای دِستای ازوا ره قبول کُو.
کمرِ مُخالِفاي ازوا ره میده کُو،
کمرِ کسای ره که ازوا بد موبره،
تا اونا دیگه باله نشنه.

۱۲ دَ باره بِنیامین گفت:
”دوستِ خُداوند دَ پیشِ خُداوند دَ اَمْنِیت
جای-د-جای موشه،
چون قادِرِ مُتعالِ تمامِ روز اُو ره
دَ پناهِ خُو میگیره
و اُو دَ مینکلِ شانهِ های شی آرام مونه.“

۱۳ دَ باره یوسف گفت:
”خُداوند سرزمینِ ازو ره بَرکت بدیه،
۱۹۴

قد نِعْمَتِ هَای آسَمُو، و شَبْنَم
و قد آو ها از غَوْجِی هَای تَی زَمی؛
۱۴ قد بَهِتَرِین ثَمَر هَای آفَتَو
و قد بَهِتَرِین حَاصِلَاتِ کِه از مَهِ
ها دَ و جُود مِیِیَه؛

۱۵ قد بَهِتَرِین نِعْمَتِ هَای کَوِه هَای قَدِیم،
و حَاصِلَاتِ تِپِه هَای هَمِیشَگی؛
۱۶ قد بَهِتَرِین نِعْمَتِ هَای زَمی و پُری شی؛
و قد لُطْفِ امزُو کِه دَ بُوئِه سوزان بُوَد. †
بیل کِه پَگِ امزیا دَ سَرِ یوسُفِ قَرار بِگِیرِه،
دَ تَوَلِغِه کِسی کِه از مِینکَلِ بَرارون
حُو اِنْتِخَابِ شُد.

۱۷ اَوَّلِبَارِی گِلِه شی شِکَوِه-و-بُزُرگی
ازو یِه،
شاخای شی رَقَمِ شاخای گَاوِ و حَشی،
أو قد ازوا قَوْمِ ها رِه مِیزَنِه،

---

† ۱۶:۳۳ خُرُوجِ ۳.

پگ ازوا ره تا آخِرِ زمی .
شاخای شی دِسته های ده هزار نفری اِفرایم
و هزار نفری مَنَسّی آسته .”

۱۸ دَ بارِه زِبُولُون و یَساکار کُفت:
”آی زِبُولُون، دَ سَفَر^a های خُو
خوشحال بَش †

و تُو آی یَساکار، دَ خیمه های خُو .
۱۹ اونا قوم ها ره دَ کوه دعوت مونه
و دَ اُونجی اونا قُرَبانی های مُناسِب
ره تقدیم مونه؛

چُون اونا از پَریمونی دریا ها
و از خزانه های تاشِه ریگزار
ها میچشه .”

---

^a ۳۳:۱۸ دَ جای «سَفَر ها» دَ زِبُونِ عِبْرانی «بُرو رفتو»
نوشته یه .

† ۳۳:۱۸ پیدایش . ۱۳: ۴۹

۲۰ دَ بارِه جادِ گُفت:

”حمد-و-ثنا دَ امزُو که آبادی جاد

ره کُته مونه!

جاد رقمِ شیرِ زندگی مونه

و بازُو و تولغه ره پاره مونه.

۲۱ اُو بهترینِ حصّه ره بلده خُو اِنْتِخابِ کد،

چُون دَ اُونجی تقسیمِ یگِ حکمران

نِگاهِ شُدُد.

اُو قد کُته کلونای قومِ اَمَد،

و عدالتِ خُداوند

و دستُورای شی ره بلده اِسرائیل

دَ جای اُورد.“

۲۲ دَ بارِه دانِ گُفت:

”دانِ چُوچه شیرِ آسته

که از باشانِ تُوپِ مونه.“

۲۳ دَ بارِه نَفتالی گُفت:

”آی نَفْتَالِی که از لُطْفِ خُداوند
بَرخوردار شُدِه
از بَرکَتِ اَزُو پُر شُدِه،
غَرَب و جَنُوب رِه تَصَرُفِ کُو.“

۲۴ دَ بارِه اَشیرِ کُفت:

”اَشیرِ از پِگِ باچِه ها کدِه کَلوتر
بَرکَتِ یافِتِه مُوشِه؛
بیلِ که اُو بَلدِه بَرارونِ خُو قَابِلِ قَبُولِ بَشِه
و پایِ خُو رِه دَ روغو غوٹِه کنِه.
۲۵ پُشتبندِ هایِ دَرگِه شی از این

و برونزِ بَشِه

و دَ روزایِ زِندگیِ خُو قوی-و-زورِتُو
بَشِه.“

۲۶ دَ آخِرِ کُفت:

”آی یَشُورُون، هیچِ کسِ رِقْمِ خُدا نِیستِه
که بَلدِه کومکِ تُو آسْمونا رِه سوارِ شُنِه

و دَ بَزْرُگِی-و-جَلالِ خُو دَ بَلَه اُورِها بیهه .
۲۷ خُدایِ اَزلی-و-اَبَدی پِناهِگَهِ تُو اَسْتَه
و بازُو هایِ اَبَدی شی تُو رَه اُسْتوار
نِگَهِ مُونَه .^a

اُو دُشْمَنایِ تُو رَه از پِیشِ رُویِ تُو هَی مُونَه
و مُوگیه: 'نابُود کُو!'

۲۸ پَس اِسْرائیلِ دَ اَمْنِیتِ زِنْدگیِ مُونَه ،
چِشْمَه یَعقُوبِ دُورِ از بَلَا ها ،
دَ یِگِ سِرْزَمینِ پُرِ از غَلَّه و شِیرَه اِنگُور
که از اَسْمونِ شی شَبْنَمِ مُو بارَه .
۲۹ نِیکِ دَ بَخْتِ تُو ، اَیِ اِسْرائیلِ!
رَقْمِ اَز تُو اَلّیِ کِیِ اَسْتَه
اَیِ قَوْمیِ که دَ وِسیلَه خُداوند
نِجَاتِ پِیدا کدی؟

اُو سِپِریِ اَسْتَه که تُو رَه کَوْمَکِ مُونَه

---

^a ۳۳:۲۷ دَ جَایِ «بازُو هایِ اَبَدی شی تُو رَه اُسْتوار نِگَهِ
مُونَه» دَ زِیونِ عِبرانیِ «بازُو هایِ اَبَدی دَ تَیِ تُو اَسْتَه»
نوشْتَه یَه .

و شمشیرِ پیروزی تو!
 دشمنای تو د پیش تو سر خم مونه
 و تو د بله پشت های ازوا لغه مونی.

فوتِ موسیٰ

۳۴
 ۱ اوخته موسیٰ از دشت های موآب
 د کوه نبو د قیلی پیسگه که روی
 د روی شارِ اریحا آسته باله شد و خداوند تمام
 سرزمی ره بلده ازو نشو دد: از جلعاد تا دان،
 ۲ پگ منطقه نفتالی، سرزمینِ افرایم و منسی و
 پگ سرزمینِ یهودا ره تا دریای غرب،^a ۳ جنوب
 و آواری های دَرّه اریحا ره که شارِ درختون
 خرما آسته تا صوغر. ۴ و خداوند دزو گفت:
 ”ای سرزمینی آسته که ما بلده ابراهیم، اسحاق
 و یعقوب قسم خورده گفتم که د اولاده تو
 میدیم. ما دزتو اجازه ددم که او ره قد چیمای

^a ۳۴:۲ یعنی دریای مدیترانه.

خُو بِنِگَرِی، لِيكِن تُو از دَرِبای اَرْدُن تیر نَمُوشی
تا دَ اُونجی داخِل شَنِی. ”

^۵ پس مُوسىٰ خِدْمَتگَارِ خُداوند دَ اَمُونجی دَ
سَرزَمِينِ مَوآبِ دَ مُطَابِقِ تَوْرَه خُداوند فَوْت كَد.

^۶ اُو دَ سَرزَمِينِ مَوآبِ رُوى دَ رُوى بَيْتِ-فِغور،
دَ دَرّه دَفن شُد، لِيكِن قَبْرِ اَزُو رَه تا اِمروز هِيچ

كس نَمِيدَنه. ^۷ مُوسىٰ يِگ صد و بِيست ساله
بُود كه فَوْت كَد؛ چِيمای اَزُو هِنوز خِيْره نَشُدَد

و قَوْت شى كَم نَشُدَد. ^۸ و بَنى اِسْرَائِيل بَلَدَه
مُوسىٰ دَ دَشْت هَاى مَوآبِ سى روز مَاتَم كَرِفْتَه

دَوْرَه مَاتَم و چَخْرَا رَه بَلَدَه مُوسىٰ تَكْمِيل كَد.
^۹ يوشِع باچَه نُون پُر از رُوح حِكْمَت بُود،

چِرَاكه مُوسىٰ دِستَاى خُو رَه دَ بَلَه اَزُو اِشْتُد. و
بَنى اِسْرَائِيل از اَيْدِ اَزُو شُد و مُطَابِقِ چِيْزَاى كه

خُداوند دَ مُوسىٰ اَمْر كُدَد، عَمَل كَد.
^{۱۰} تا آلِى رَه هِيچ پِيْغْمَبْرِى رَقْمِ مُوسىٰ آلِى

دَ اِسْرَائِيل ظُهْور نَكَدَه كه خُداوند اُو رَه رُوى
دَ رُوى دِيدَه بَشَه. ^{۱۱} مُوسىٰ دَ تَمَامِ مُعْجَزَه

ها و چیزای عجیب که خداوند او ره ربی کد
تا اونا ره دَ سرزمینِ مصر دَ خِلافِ فرعون،
پگِ خدمتگاری شی و تمامِ سرزمین شی انجام
بدیه، ۱۲ و دَ تمامِ کارای دِستِ قوی و دَ تمامِ
هیبتِ بزرگ که دَ پیشِ نظرِ پگِ بنی اسرائیل
نشو دَد بے جوره آسته.